

ПОВЕРНЕННЯ ДО ЗІРОК

Частина перша. Зоряні королівства

1

Секретарка відчинила двері.

— Увійдіть, містере Гордон.

— Дякую.

Двері за його спиною зачинилися, а чоловік, що сидів до цього за столом, встав і пішов назустріч, простягаючи руку для вітання. Високий на зріст, молодший, ніж можна було припустити, він весь світився доброзичливістю.

— Містер Гордон? Я доктор Кеог.

Вони потиснули один одному руки. Джон Гордон опустився у крісло, Кеог знову сів за свій стіл. Від погляду психоаналітика Гордону стало незатишно.

— Вперше у психіатра? — Спокійно запитав Кеог.

— Я... Раніше у цьому не було потреби.

— Не соромтеся, — сказав Кеог. — У кожного свої проблеми. Головне — усвідомити, що вони існують. Лише у цьому випадку є сенс спробувати впоратися з ними. — Він посміхнувся. — Тож головний крок зроблено, далі простіше. Подивимося...

Кеог побіжно проглянув карту пацієнта — записів там було на диво небагато.

— Отже, ви працюєте у страховій компанії?

— Так.

— І, як я бачу, не без успіху.

— Останні роки я працював досить багато,— сказав Гордон не дуже впевнено.

— Любите свою роботу?

— Не те щоб дуже.

Деякий час Кеог мовчав, вчитуючись у карту. Гордону нестерпно хотілося втекти, але він чітко розумів, що доведеться сюди повернутися. Жити так він більше не може. Він повинен знати все. Просто зобов'язаний.

— Бачу, ви не одружений,— зазначив Кеог.— Чому?

— Це одна з причин, чому я прийшов. Була одна дівчина...— Гордон зам'явся, потім продовжив з суворою рішучістю: — Я хочу знати — галюцинації у мене чи ні?

— Галюцинації? — Перепитав Кеог.— Якого роду?

— Коли це було, я не сумнівався,— квапливо сказав Гордон.— Це була реальність, більш справжня, більш жива, ніж все, що я відчував раніше. Але зараз... я просто не знаю.— В його очах, спрямованих до лікаря, з'явився біль.— Скажу вам правду. Я не хочу втрачати цих видінь, якщо це видіння. Вони мені дорожче за будь-яку реальність. І якщо... якщо я... О, Боже! Гордон скочив і зробив кілька кроків, до болю стиснувши кулаки. Він був наче людина, яка ось-ось стрибне зі скелі, і Кеог знав, що так воно і є. Але мовчки чекав.

— Мені здавалося, що я... Що я жив серед зірок... Не зараз, а в майбутньому, через двісті тисячоліть... Дайте домовити, доктор, а потім можете надягати на мене гамівну сорочку. Я справді вірив, що мій розум перенісся крізь час у тіло зовсім іншої людини, але я... Я зберіг своє «я». Розумієте? Розум і

пам'ять Джона Гордона з XX століття. І при цьому був у тілі Зарт Арна, принца Середньо-Галактичної імперії. Там, серед зірок... Голос його знизився до шепоту. Він стояв біля вікна і дивився на дощ, який поливав дахи та труби 64-ї вулиці Іст-Сайда. Небо нависало сірою, ніби покритою кіптявою, масою.

— Я чув Пісню Вершин, яка лунає у Трооні, коли промені Канопуса нагрівають Кришталеві гори. Був у Зоряному залі імператорського палацу разом із королями. Вів флот Імперії на бій з Лігою Темних Світів. Бачив армади зорельотів, які гинули на кордонах Скупчення Геркулеса... Він не дивився, як реагує на його слова Кеог. Його це не цікавило. Він почав говорити і хотів висловити все до кінця. Голос його був сповнений гордості і печалі.

— Я був у Туманності Оріона, перетинав пилові хмари, в яких полонені сонця насилу просвічували крізь вічні димні сутінки. Я вбивав людей. І, доктор, в останній битві я... — Замовкнувши, він похитав головою і різко відвернувся від вікна.— Втім, все це не має значення. Крім одного. Весь цей всесвіт, інша мову, люди, одяг, будівлі, незліченні деталі... Чи міг я придумати все це?..

Тепер він дивився на Кеога, і на його обличчі був відчай.

— Ви були щасливі там? — Запитав Кеог.

Деякий час Гордон розмірковував. На його чесному, відкритому обличчі з'явилися численні зморшки, які виражали всю силу душевних мук.

— Більшу частину часу. Так, там було страшно. Події...— Він зробив відчайдушний жест.— Мені там постійно загрожувала

небезпека, але... Так, мабуть, я був щасливий. Кеог розуміюче кивнув.— Ви згадали про дівчину..

Гордон знову відвернувся до вікна.

— Її звали Ліанна. Принцеса королівства Фомальгаут і наречена Зарт Арна. Це політичний союз, нічого більше. У Зарт Арна була інша жінка. А я, будучи в його тілі, закохався у Ліанну.

— А вона?

— І вона. Потім усе розвалилося. Мені довелося залишити її і повернутися сюди — у свій світ, свій час... А зараз я скажу вам головне, доктор. Я давно залишив всі надії її побачити, але одного разу вночі мені здалося, що вона зі мною розмовляє. Телепатично, крізь час. Вона повідомила, що Зарт Арн знайшов спосіб перенести мене до них фізично, в моєму власному тілі... — Він помовчав, нерішуче схиливши голову.— Напевно, я схожий на божевільного. Але тільки ця надія — коли-небудь повернутися туди — дозволяє мені жити. Виносити це тяжке існування. Та сьогодні я вже сумніваюся, чи було це насправді.— Він знову сів у крісло, втомлений і спустошений.— Я нікому не розповідав про це. Зараз я ніби вбив частину себе самого. Але я не можу жити між двома світами. Якщо той світ галюцинація, а цей — єдина реальність, то... Допоможіть мені переконатися у цьому.

Тепер вже Кеог встав з-за столу і почав міряти кроками кімнату. Раз чи два подивився на Гордона, ніби не знав, з якого боку почати атаку. Потім заговорив:

— Добре, добре. Подивимося, за що тут можна зачепитися.— Він кинув погляд на записи.— Отже, ви

стверджуєте, що ваш розум перенісся крізь час і опинився у тілі іншої людини?

— Так. Зарт Арн був не тільки аристократом, але і вченим. Він створив цей метод. Обмін був здійснений у його лабораторії.

— Припустимо. Але що відбувалося з вашим власним тілом, поки розум був відсутній? Джон Гордон підняв очі.

— Я ж розповів про обмін. Власне, все почалося саме тому, що Зарт Арн захотів опинитися тут, у нас. Він досліджував минуле і займався цим регулярно. Але в моєму випадку виникли накладки.

—Отже, Зарт Арн був у вашому тілі?

— Так.

— І працював замість вас?

— Не зовсім так. Коли я повернувся, шеф заявив, що радий моєму одужанню. Без сумніву, Зарт Арн спеціально не з'являвся на моїй роботі, щоб не припуститися якої-небудь помилки. Я ж такої можливості був позбавлений.

— Вітаю, містере Гордон. Ваша логіка бездоганна. Але речових доказів у вас, звісно, немає.

— Так. Та й звідки їм з'явитись?.. А чому вам подобається моя логіка? Доктор Кеог дозволив собі посміхнутися.

— Ви замурували собі всі виходи. Ваші галюцинації досконалі, містер Гордон. Мало хто з людей наділений подібною уявою.— Обличчя Кеога знову стало серйозним.— Розумію, чого вам коштувало прийти до мене. Але не турбуйтеся, все буде добре. Підсвідомо я відчуваю, що ви усвідомлюєте те, що всі ці зоряні королівства, вогняні туманності та прекрасні принцеси є

лише породженням розуму, який прагне утікати від рутини цього світу. Обтяжливого, як ви його називаєте. Але робота має бути довга і серйозна. Будуть, звісно, складності, однак, я вас запевняю, хвилюватися немає причин. І той факт, що у вас вже давно не було видінь подібного плану, є обнадійливим. Якщо не заперечуєте, я хотів би зустрічатися з вами двічі на тиждень.

— Я спробую.

— Чудово. Міс Фінлей запише дні консультацій. А ось мій телефон.— Кеог простягнув візитну картку.— Якщо це повториться, телефонуйте у будь-який час!

Він міцно потиснув руку на прощання, і кілька хвилин по тому Джон Гордон був уже на вулиці, під дрібним частим дощиком, не відчуючи нічого, крім повного відчаю. Кеог має рацію, він не може помилятися. Гордон і сам уже підійшов до цих висновків, не вистачало лише зовнішнього поштовху. Але те, що довелося все розповісти... Це наче скальпель хірурга, сказав собі Гордон. Хірурга, який робить тобі операцію, гуманну та необхідну. Щоправда, без анестезії. Отже, нічого не було. Не було, хоч і здавалося таким реальним... Джон Гордон рішуче викинув з голови і серця голос Ліанни, її прекрасне обличчя, спогади про дотик губ.

А Кеог тим часом квапливо диктував на магнітофон історію Джона Гордона, похитуючи від подиву головою. Так, цей випадок увійде до підручників...

Акуратно, двічі на тиждень, Гордон приходив на консультації. Відповідав на запитання Кеога, описував численні деталі своїх видінь, починаючи мало-помалу, під умілим

керівництвом лікаря, ставитися до них критично. Він поступово усвідомлював їх глибоко приховані мотиви — незадоволеність нудною роботою, бажання стати популярним, стати значним, могутнім, хоч трохи помститися світу, який обманом змушував його обкрадати самого себе. Кеога найбільше вразив опис Руйнівника, зброї незбагненої потужності, яку Гордон використав у битві з Лігою Темних Світів.

— Отже, ви знищили частину простору? — Перепитував Кеог, похитуючи головою.— Ну й замашки у вас. Нам пощастило, що вони знаходять вихід тільки у ваших видіннях!

Найлегше пояснювалося те, що у галюцинаціях була присутня Ліанна. Вона була недоступним створенням мрії і, віддаючи їй свої бажання, Гордон рятував себе від необхідності домагатися любові дівчат, які його оточували. Кеог зробив висновок, що він, очевидно, боїться жінок. До цього Гордон вважав, що з ними просто нудно, але лікар, схоже, знав його підсвідомість краще за нього. Минали тижні, і видіння поступово втрачали яскравість та гостроту. Кеог був у захваті. Кращого пацієнта годі було уявити. Зібрані матеріали стануть основою для сенсаційних статей та доповідей на конференціях. І одного разу, у погожий травневий день — сонце весело блищало на небі серед невеликих хмар — психоаналітик сказав Гордону:

— Я цілком задоволений. Прогрес є. Ви робите помітні успіхи. Спробуйте деякий час обійтися без мене. Заходьте тижні за три — розповісте, як справи. Вони випили по стаканчику на честь такої події. Того ж вечора Гордон влаштував собі королівський обід. Потім пішов до театру у найкращому настрої. І не переставав повторювати собі, який

він щасливий. Повертаючись додому, він уже не дивився на незліченні зірки, якими було заповнено небо. І спокійно ліг спати.

Телефонний дзвінок розбудив доктора Кеога чверть до третьої. Лікар зняв трубку. Перші ж слова змусили його підстрибнути на ліжку: він прокинувся остаточно.

— Гордон? Що трапилося?

Голос у трубці був сповнений жаху:

— Це почалося знову! Зарт Арн! Він щойно говорив зі мною! Сказав... сказав, що все готово для перенесення! І що на мене чекає Ліанна... Доктор! Доктор...

Голос обірвався.

— Гордон! — Закричав Кеог у заціпенілу трубку.— Зачекайте, не панікуйте! Я зараз буду у вас!..

За чотирнадцять хвилин він уже був на місці. Двері квартири Гордона були замкнені, тож довелося розбудити консьєржку. У квартирі нікого не було. Телефонна трубка висіла на шнурі, ніби її кинули посеред розмови. Кеог поклав її абсолютно машинально. Хвилину він мовчки розмірковував. Так, сумнівів не може бути. Не в змозі відмовитися від своїх блискучих видінь, від своєї мрії, Гордон втік. Втік від реальності та від лікаря, який йому допомагав. Потім він, звісно, повернеться, але починати доведеться з початку... Доктор Кеог зітхнув, похитав головою і вийшов у ніч.

Свідомість поверталася повільно. Спочатку лише смутні спогади про страх і паніку, запаморочення і нудота, до яких

приплутувалося дивне відчуття падіння в нікуди. У вухах стояв власний крик, і Гордон не розумів, чому Кеог досі не прийшов на допомогу. Потім він почув далекі голоси, знайомі і незнайомі одночасно. У горло його влилася холодна рідина і вибухнула у шлунку крижаним полум'ям. Він відкрив очі. Все навколо було сліпуче білим. Потім на тлі цієї суцільної молочної білизни стали з'являтися якісь форми. Великі предмети: вікна, стіни, меблі. І невеликі, ближчі. Вони схилялися до нього. Обличчя. Два схилених до нього чоловічих обличчя. Одне незнайоме, напружене і заклопотане. А ось друге... Його власне обличчя. Обличчя Джона Гордона. Ні. Гордон був шатен і блакитноокий, а над ним схилилася горбоноса, темноока людина. І все ж...

— Джон Гордон! — Покликав чоловік.

— Секунду, ваша високість,— відгукнувся інший.

Гордон відчув, що йому піднімають голову. Побачив руку, стакан у цій руці, автоматично випив. Знову всередині вибухнуло крижане полум'я, приємне і тонізує. Туман розсіявся остаточно. Якийсь час він вдивлявся у смагляве красиве обличчя чоловіка, потім вимовив:

— Зарт Арн...

Могутні руки стиснули його плече.

— Слава Богу! А я вже почав хвилюватися. Ні, не намагайся підвестися. Не рухайся, ти ще не оговтався від шоку. Воно й не дивно — адже кожному атому твого тіла довелося пронизати товщу часу. І все-таки це зроблено! Нарешті, після стількох років! — Зарт Арн посміхнувся.

— Невже ти міг подумати, що я забув тебе?

— Мені здавалося...— почав Гордон. «Кеог! — Заволав він подумки, закриваючи очі.— Кеог, допоможіть! У мене знову галюцинації, я божеволію. Але що є реальність? Де вона? А у тому, що я бачу зараз, я не сумнівався ніколи в житті, не зважаючи на всю вашу точну логіку. Хіба це не є реальність?..» Він не без зусиль сів і окинув поглядом лабораторію. Вона була такою, якою він її пам'ятав хіба що апаратури стало набагато більше. Посередині приміщення височів предмет, схожий на скляний саркофаг, підвішений між двома енергетичними решітками. Нічого подібного Гордон раніше не бачив. Товсті силові кабелі зміїлися по підлозі — генератор, очевидно, знаходився десь зовні. Проте це була все та ж восьмикутна кімната з високими вікнами, в які вливалися потоки яскравого сонячного світла, яке буває таким тільки на великій висоті. І дійсно, зовні височіли величні гімалайські вершини. Джон Гордон, отже, знаходився зараз на Землі. Він гостро відчував свої руки і тіло, відчував м'якість і міцність оббивки столу, на якому сидів, тканину покривал, свіжий вітерець на своїй голій спині. Підкоряючись раптовому імпульсу, він схопив руку Зарт Арна. Кістки, м'язи, шкіра і кров, гарячі і живі.

— Де Ліанна? — Запитав Гордон.

— Вона чекає на тебе.— Зарт Арн махнув у бік суміжної кімнати.— Вона хотіла бути тут, але ми вирішили, що краще, якщо вона побуде там... поки ти остаточно не оговтаєшся. Гордон відчув, як шалено закалатало серце. Реальність чи видіння, істина чи безумство — яка різниця? Він живий, і Ліанна чекає на нього. Він схопився і

полегшено розреготався, коли вони кинулися до нього, щоб підтримати.

— Я довго чекав — сказав він Зарт Арну.— Іноді приходив у відчай. Але тепер все добре. Життя таке, яким воно є. Чи не можна ще стаканчик цього пекельного вогню, га? Та добре було б якийсь одяг.

Зарт Арн подивився на свого компаньйона.

— Як ви вважаєте, Лекс Вель?.. Гордон, познайомся з сином Вель Квена. Він замінив тут свого батька. Без нього я б ніколи не розв'язав цю важку задачу.

— Так,— підтвердив Лекс Вель. І додав, щиро потискуючи руку Гордона: — А вставати вам поки що рано. Відпочиньте ще трохи, потім ми повернемося до цієї розмови.

Гордон не без жалю ліг знову. Зарт Арн сказав:

— Ти не уявляєш, який прийом чекає на тебе у Трооні. Мій брат — один з небагатьох, хто повністю у курсі всього. Він знає, чим я тобі зобов'язаний. Але віддячити тобі у повній мірі, на жаль, ми не в змозі.

Гордону згадалося, як Джал Арн, щойно прийнявши всю повноту влади після загибелі батька, сам ледве уникнув замаху на своє життя і звалив на Гордона важкий тягар влади та захисту Імперії. І Гордон, треба відзначити, викрутився з ситуації з честю — завдячуючи Небу та неймовірному, божевільному везінню. На його губах пробігла посмішка.

— Дякую.

І, непомітно для себе, Джон Гордон знову занурився в сон. Коли він прокинувся, світло було не настільки яскравим, тіні подовжилися. Зарта не було в кімнаті. Лекс Вель оглянув

Гордона та вказав на одяг, який висів на спинці крісла. Гордон одягнувся. Він ще відчував тремтіння у колінах, але сили швидко поверталися. Костюм з тієї самої шовковистою тканини, яку він добре пам'ятав: безрукавка, штани мідного кольору і плащ. Гордон поглянув у дзеркало: ніколи раніше він не бачив себе в цьому вбранні. На тілі Зарт Арна воно виглядало цілком природно, а зараз змусило його посміхнутися. Він ніби потрапив на бал-маскарад. Аж раптом йому відкрилася страшна правда: Ліанна ніколи його не бачила! Вона кохала його, коли він був у образі Зарт Арна, і лише потім дізналася, що він — це Джон Гордон з ХХ століття. Що відбудеться, коли вона побачить його у цьому, теперішньому вигляді? Можливо, тепер він буде для неї звичайним, навіть, непривабливим?.. Гордон невпевнено звернувся до Лекс Веля:

— Можна ще стаканчик цього стимулятора?

Той оцінююче поглянув на нього, потім приніс потрібне. Гордон осушив стакан, і тут з'явився Зарт Арн.

— Що відбувається?

— Не знаю,— зам'явся Лекс Вель.— Все було добре, а потім...

Зарт Арн привітно посміхнувся Гордону:

— Здається, розумію. Це через Ліанну?

Гордон ствердно кивнув.

— Мені щойно спало на думку, що вона... Що вона мене жодного разу не бачила.

— Не турбуйся. Я описав їй твою зовнішність. Вона просила про це як мінімум десять тисяч разів.— Зарт Арн поклав руку на плече Гордона.— Можливо, їй знадобиться якийсь час,

щоб звикнути до тебе, але наберися терпіння. У її почуттях не сумнівайся. Вона дуже довго чекала — тут, далеко від свого королівства.— Безліч раз державні справи вимагали її втручання, але вона залишалася тут. Ігнорувала послання з Фомальгаута і не слухала мене. Єдина надія, що тебе вона буде слухати. Скажи їй, Гордон. Скажи, що вона повинна повернутися до королівства.

— Справи кепські?

— Завжди погано, коли керівник держави не на місці. Вона, щоправда, нічого не розповідає, але послання з Фомальгаута йшли спочатку під грифом «терміново», тепер — «надтерміново». Поговориш з нею?

— Звичайно,— відповів Гордон, радіючи, що нові турботи витісняють його власні проблеми.

— Прекрасно,— сказав Зарт Арн, беручи його під руку.— Сміливіше! Не забувай — вона знає тебе з моїх розповідей. І ніяк не очікує побачити Аполлона. Він так подивився на Гордона, що той не зміг стримати усмішки.

— Дякую, друже,— з почуттям сказав Гордон.

Вона чекала його у маленькій кімнаті з вікнами на захід. Снігові піки, здавалося, були облиті рідким золотом, а ущелини занурені у пурпурову тінь. Зарт Арн проводив Гордона тільки до дверей. У кімнаті стояла тиша. Ліанна повернулася від вікна і Гордон застиг на місці, не в силах рушити або заговорити. Вона була настільки ж прекрасна, як і в його спогадах: тоненька, граціозна фігурка, чудове золотисте волосся з попелястим відтінком, сірі, ясні очі. Що відбувалося у серці Гордона неможливо було передати словами; але він

тільки тепер по-справжньому усвідомив, що все, що відбувається — реальність.

— Ліанно,— прошепотів він.— Ліанно...

— Ви... Джон Гордон...

Вона кинулася до нього, пильно вдивляючись в обличчя, ніби вишукуючи знайомі риси. Йому хотілося розкрити їй обійми, притиснути до грудей, розцілувати з усією силою того почуття, яке він накопичив за довгі місяці самотності, але... Він не посмів. Залишився стояти, нещасний і нерухомий, тоді як вона наближалася до нього, напружено вдивляючись у обличчя. Потім зупинилася, впустила очі. Губи її тремтіли.

— Ви шоковані? — Запитав Гордон.

— Зарт Арн описав вас досить точно.

— І я здаюся вам...

— Ні,— жваво заперечила вона, знову спрямовуючи на нього погляд своїх сірих очей. На губах її з'явилася лагідна посмішка.— Прошу вас, не думайте про це. Якби я побачила вас вперше — дійсно вперше,— то знайшла б вас дуже привабливим.— Вона похитала головою.— Я хочу сказати, що так воно і є, але річ не в цьому. Потрібно, щоб я знову звикла до вас. Звичайно,— додала вона, не відводячи від нього погляду,— якщо ваші почуття до мене не змінилися.

— О ні,— простогнав Гордон.— Ні, звичайно, не змінилися.

І поклав їй руки на плечі. Вона не відсторонилася, але і не зробила зустрічного руху. Невпевнено посміхнулася і повторила те, що він уже чув від Зарт Арна:

— Наберіться терпіння.

— Так, звичайно.— Він прибрав руки, намагаючись приховати розчарування, і повільно пішов до вікна. Сяючі вершини вже занурилися у тінь, льодовики забарвилися глибокою блакиттю, на небі проступали перші зірки, Гордон відчув печаль, настільки ж холодну і невтішну, як вітер, що пролітає над цими льодовиками.— Зарт Арн сказав, що у вас неприємності.

Вона зробила зневажливий жест.

— Пусте. Він хоче, щоб ви вмовили мене повернутися, правда?

— Так.

— Я так і зроблю. Завтра ж. Але тільки за однієї умови...— Вона знову наблизилася. В останніх променях дня її обличчя здавалося блідим і різко окресленим, як на камеї.— Ви полетите зі мною. Гордон мовчки дивився на неї. Вона торкнулася його руки і сказала тихенько:

— Я вас образила? Але я не хотіла, правда не хотіла. Чи пробачите ви мені?

— Звичайно, Ліанно.

— Тоді ми летимо разом. Трохи часу — ось все, що я прошу.

— Добре,— сказав Джон Гордон.— Я полечу. «Полечу,— подумав він гнівно,— і якщо потрібно, щоб я завоював тебе знову, я це зроблю. І, клянусь, ти забудеш, що колись я виглядав інакше».

Королівський крейсер, на носі якого виблискувала емблема Фомальгаута — Біле Сонце,— повільно піднімався над найбільшим містом прийдешньої Землі, повним простору і таким

прекрасним, що захоплювало дух. На кожному перехресті густої дорожньої мережі височіли гігантські світяться колони. У жовтому сонячному світлі носилися дивні для Гордона перевернуті конуси — звичайний тепер засіб повітряного сполучення,— а офіцери служби руху стежили за ними з висоти своїх антигравітаційних веж. Зореліт ішов від усього цього вгору, щоб зануритися у свою рідну стихію — безмежний і бездонний океан простору, який омиває рідкісні зоряні острови. Золота іскорка Сонця і давня зелена планета, з якої колись почалося завоювання Всесвіту, розтанули у чорноті космосу. Рясна розсип зірок знову постала перед Джоном Гордоном у всій своїй розкоші.

«Нічого дивного,— думав він,— що я, пізнавши цю пишність, задихався у тісному маленькому світі ХХ століття». У безкрайніх просторах Галактики центри зоряних королівств блищали усіма кольорами веселки — рубіновим, золотим, смарагдовим, бірюзовим — або виблискували діамантами найчистішої води. Королівства Ліри і Лебедя, Кассіопеї і Полярної зірки. Столиця Средньо-Галактичної імперії — Канопус. Вогні зірок Скупчення Геркулеса позначали численні баронства. Крейсер мчав на захід, до Фомальгаута, а на південній стороні неба блищало променями зоряного полум'я сузір'я Оріона. Далеко на північ чорніла пляма Хмари, у центрі якої ховалася Талларна, приборкана і миролюбна. Коли корабель міняв курс, огинаючи небезпечні пилові хмари, Гордон звернув увагу на Магелланові Хмари, які склалися з ще не обстежених зірок. Вони були ніби острови у космічній безодні. Згадалося, що колись прибульці з цих країв

намагалися поневолити молоду ще Імперію, але були розгромлені предком Зарт Арна, який застосував проти них жахливу секретну зброю — Руйнівника.

Гордон мимоволі посміхнувся — у пам'яті спливли доктор Кеог і його психоаналіз. «Руйнівний фанатизм» — ось як він це назвав. Шкода, що його тут немає! Лікар тут же пояснив би Гордону, яку психологічну матрицю символізує собою зоряний крейсер. Так само легко, як витлумачив образ Ліанни. Але що б він сказав з приводу Коркханна, міністра Фомальгаута зі зв'язків з негуманоїдами? Перша зустріч з Коркханном, яка відбулася напередодні вильоту, стала шоком для Гордона. Звісно, він знав, що у Зоряних королівствах мешкають не тільки гуманоїди. Деяких представників інших розумних видів Гордон навіть бачив, правда, лише мигцем і здалеку; тепер він вперше познайомився з одним з них.

Коркханн був уродженцем Крену, планетної системи, розташованої на околиці королівства Фомальгаут. Звідти, сказав Коркханн, добре видно дикі прикордонні системи Графств Зовнішнього Космосу, неміцно прив'язані до непевних кордонів цивілізації.

— Як ти, звісно, пам'ятаєш,— пояснив напередодні Зарт Арн,— графи входять у союз з Імперією, проте вони настільки ж дикі, як незалежні. Очевидно, такими вони і залишаться. Клятва вірності, стверджують вони, не зобов'язує їх відкрити свої кордони перед кораблями Імперії. Брат часто запитує себе: чи не краще було б мати подібних ворогів, ніж друзів?

— Ними займемося пізніше,— сказав тоді Коркханн.— На даний момент мене займають більш важливі проблеми. І він

направив важкий погляд своїх жовтих очей на Ліанну. У відповідь вона простягнула руку і ніжно погладила сіре, блискуче пір'я свого міністра.

— Я піддала вас важкому випробуванню.— Ліанна повернулася до Гордону.— Супроводжуючи мене, Коркханн не припиняв контактів по телестерео з Фомальгаутом. Не так вже й легко займатися державними справами, перебуваючи так далеко від королівства.

Коркханн звернув обличчя з жовтими очима і дзьобом, який замінював йому ніс, до Гордона і виголосив своїм різким, свистячим голосом:

— Я щасливий, що ви, Джон Гордон, прибули здоровим і неушкодженим, причому саме в той час, коли Ліанна ще править своїм королівством. Ліанна, здавалося, не звернула уваги на цю заяву, і Гордон усвідомив для себе, що вони не завжди ладнають — вона і ця дивна істота півтораметрового зросту, яка замість одягу обходиться своїм власним пір'ям. Воно говорило досить побіжно на мові, яка мала в основі англійську,— головною мовою Імперії — і супроводжувало свої промови граціозними жестами кігтистих пальців, якими завершувалися його нездатні до польоту крила. Тепер, під час спільного польоту, Гордон мав масу можливостей зайвий раз переконатися у цьому. Вони сиділи втрьох у невеликому, але чудово оздобленому салоні крейсера. Гордон нетерпляче чекав, коли Коркханн і Ліанна закінчать неймовірно складну шахову партію. Сподівався, що Коркханн піде потім до своєї каюти. Тимчасом Гордон вдавав, що захопився взятою у бортовій фільмотеці стрічкою, не перестаючи крадькома

милуватися схиленим над дошкою обличчям Ліанни. Він дивився на неї з любов'ю і захопленням, але коли погляд його падав на Коркханна, то відчував мимовільну огиду, боротися з якою не переставав з найпершої зустрічі.

Несподівано для себе він покликав:

— Коркханн!..

Вузька, витягнута голова повернулася до нього, блиснувши у світлі ламп пір'ям шиї.

— Так?

— Ви вчора відзначили, Коркханн, своє задоволення з приводу того, що я повернувся, коли Ліанна ще править своїм королівством. Що ви хотіли цим сказати?

У розмову втрутилася Ліанна:

— Навіщо повертатися до цього? Коркханн — вірний друг і досвідчений міністр, але він, мені здається, занадто...

— Ваша високість,— перебив Коркханн дуже ввічливо.— Між нами ніколи не було навіть найменшої брехні. Зараз не той момент, щоб порушувати традицію. Точно так же, як і мене, вас хвилює Нарат Тейн, однак відомі обставини змушують вас піти від цього. Лише в ім'я свого душевного спокою ви заперечуєте, що є причини для занепокоєння.

У Гордона промайнула думка, що Коркханн наводить приблизно ті ж аргументи, що і доктор Кеог. Отже, буде реакція. Дійсно, Ліанна стиснула губи, очі її спалахнули. Вона встала, владна і велична — Гордон одного разу вже бачив її такою. Але Коркханн спокійно витримав її погляд і навіть залишився сидіти. Вона різко відвернулася від нього і сказала:

— Ви мене розсердили. Втім, по суті ви, напевно, маєте рацію. Добре, тоді поясніть йому.

— Хто такий Нарат Тейн? — Запитав Гордон.

— Двоюрідний брат Ліанни — відповів Коркханн.— І ймовірний спадкоємець корони Фомальгаута.

— Я думав, що Ліанна...

— Вона законна і безперечна королева, але повинен бути і спадкоємець. Що ви знаєте про наше королівство, Джон?

Гордон вказав на касету.

— Якраз зараз я вивчаю ці питання, але, боюся, надто поверхово...— Він із сумнівом подивився на Коркханна.— І мені дуже хочеться знати, чому саме це питання так хвилює міністра по зв'язках з негуманоїдами?

Коркханн піднявся від шахівниці.

— Зараз я вам покажу.

Він торкнув кнопки на стіні, і світло згасло. Одне з декількох панно зникло, відкривши об'ємну карту королівства Фомальгаут: загублені у темряві крихітні сонця, серед яких виділялася своїми розмірами яскрава біла зірка, що дала ім'я всьому регіону.

— У Галактиці мешкає безліч негуманоїдних рас,— сказав Коркханн.— Деякі з них розумні і цивілізовані, інші знаходяться всього лише на шляху до цивілізації, треті ніколи не зроблять цього кроку. Відносини між ними і людьми складаються по-різному. Історія знає кілька досить болючих зіткнень. Причини цього були, як з одного боку, так і з іншого. Ось ви, наприклад, вважаєте мою зовнішність відразливою... Гордон здригнувся від

несподіванки. Помітив уважний погляд Ліанни, і кров кинулася йому в обличчя.

— Чому ви так вирішили? — Різко запитав він.

— Вибачте,— сказав Коркханн.— Ви були люб'язні, і я жодним чином не хотів вас образити. Тим більше що ваша реакція чисто інстинктивна...

— Коркханн телепат,— пояснила Ліанна.— Дуже багато негуманоїдів володіють цими здібностями. Але якщо він говорить правду, Джон Гордон, то ви повинні придушити у собі цей інстинкт.

— Отже,— незворушно продовжував Коркханн.— Більше половини світів нашого королівства заселені негуманоїдними расами.— Швидким жестом своїх кігтистих пальців він вказав на зірки, оточені сонмом планет.— З іншого боку, тут є багато незаселених світів, які були свого часу колонізовані людством — тут, тут і там...— Його пальці знову пролетіли над картою.— Щільність населення на цих планетах велика, загальна чисельність жителів приблизно вдвічі більше, ніж у світах, заселених негуманоїдами. Принцеса, як ви знаєте, у своєму правлінні спирається на Ради, розділену на дві палати: в одній з них представництво пропорційно числу планет, в іншій — кількості жителів.

— Таким чином,— зрозумів Гордон,— у кожній з двох палат домінує одна з двох груп.

— Абсолютно вірно. І у більшості випадків думка правителя є вирішальною. Відповідно всі визначають його симпатії.

— Серйозних труднощів раніше не було,— втрутилася Ліанна.— Але два роки тому хтось почав кампанію, яка має на меті довести негуманоїдам, що люди — їх природні вороги. Зокрема, що я їх ненавиджу і виношую різні підступи. Зрозуміло, в цьому немає ні кихти правди, однак у негуманоїдів, як і у людей, завжди є ті, хто готовий вірити у такого роду вигадки.

— Ситуація поступово стає усе більш визначеною,— продовжував Коркханн.— Група негуманоїдних світів бажає домогтися суверенітету і для початку замінити Ліанну принцом, якому вони симпатизують.

— Тобто Нарат Тейном?

— Саме так. А зараз, Джон Гордон, я відповім і на ваше німе запитання. Ні, Ліанно, це цілком правомірне питання, і я хочу на нього відповісти.— Жовті блискучі очі подивилися прямо у вічі Гордону.— Вас цікавить, чому я на стороні людей, а не своїх одноплемінників. Справа у тому, що люди у даній ситуації мають рацію. Група, яка підтримує Нарат Тейна, юридично діє бездоганно, але думають вони лише про владу. І за всім цим, я знаю, стоїть якесь зло, суть якого я не зрозумів, але якого я боюся.— Він пересмикнув плечима, від чого сіре блискуче пір'я захиталося.— Крім того, Нарат Тейн...

У двері рішуче постукали.

— Заходьте,— сказала Ліанна. У салоні з'явився один з молодших офіцерів.

— Ваша високість! Капітан Гарн Горві просить вас на капітанський місток.— Повернувшись до Коркханна, офіцер додав: — Вас теж, пане міністре.

Гордон нутром відчув небезпеку. Лише у надзвичайній ситуації капітан міг так себе повести.

Ліанна кивнула:

— Звичайно. Гордон, ходімо з нами.

Молодий офіцер йшов попереду них по вузькому освітленому коридору. Потім зупинився біля крутого трапа, що вів до поста управління, який навіть у цю віддалену епоху носив давню назву «місток».

На задню, вигнуту і широку стіну поста були виведені панелі комп'ютера, системи управління, індикатори контролю маси і швидкості, а також стану акумуляторних батарей. Вібрація генераторів під сталевими щитами підлоги відчувалася як биття живого серця. Носові екрани показували простір перед кораблем у оптичному і радарному зображенні з шириною захвату у 180 градусів. Збоку примостилася установка телестерео. Увійшовши до приміщення, Гордон був вражений тишею, яку порушували лише гудіння і поклацування електронних пристроїв. Технічний персонал, здавалося, перебував у деякій розгубленості: увага цих людей розділилася між апаратурою, за якою вони повинні були стежити, і групою, що скупчилася біля екрану радара. Там стояли капітан, його перший помічник і кілька офіцерів високого рангу.

Гарн Горві був високий і широкоплечий. Сиве волосся, енергійний, пронизливий погляд. Він повернувся, щоб привітати принцесу.

— Прошу вибачити за незручність, яку я завдав вашій високості, але це було необхідно.

У технічних питаннях Гордон не розбирався, тому його очі не бачили на радарі нічого, крім кількох беззмістовних світлих точок. Він подивився на телеекрани. Крейсер наближався до зони, багатой різноманітним космічним сміттям. Спочатку Гордон побачив лише темну хмару, потім став розрізняти окремі деталі, висвітлені слабкими променями далеких сонць. Величезні незграбні уламки, розміром від будинку до середньої планети, повільно переміщалися у великій пиловій хмарі, що простягалася на один-два парсека космічної порожнечі.

Небезпечна зона була далеко, до того ж крейсер обходив її по лівому борту з пристойним запасом, і Гордон не міг зрозуміти, чим викликане занепокоєння капітана. А той уже давав Ліанні необхідні пояснення:

— Звичайні радари фіксують лише відбиті імпульси, типові для подібних скупчень космічних об'єктів. Але детектори радіоактивності зареєстрували щось інше. Кілька джерел високої енергії, абсолютно нехарактерних для таких областей.— Обличчя Гарн Горві стало суворим.— Боюся, це вказує на присутність кораблів, які причаїлися серед цих уламків.

— Засідка? — Запитала Ліанна абсолютно спокійним тоном. Гордон відчув, як серце його тьохнуло і стало болісно битися.— Але я не бачу, яким чином її могли б влаштувати. Адже ви вибрали найбільш безпечний маршрут, з новими опорними координатами і нерегулярними інтервалами. Як можна зробити засідку, не знаючи заздалегідь, за яким відрізком шляху ми пройдемо у черговий кидок?

— Можна було б припустити і зраду,— відповів Гарн Горві,— однак ця гіпотеза видається занадто малоймовірною. Скоріш за все вони користуються послугами телепатів.— Голос його став ще більш жорстким.— Гадаю, їх не так мало у оточенні Нарат Тейна.— Він повернувся до Коркханну: — Ви, пане міністре, могли б надати нам неоціненну допомогу.

— Ви хочете знати, чи дійсно там ховаються кораблі,— сказав Коркханн.— Як ви правильно відзначили, у оточенні Нарат Тейна телепатів багато, але представників мого народу серед них немає. Добре, я зроблю все, що в моїх силах. Він зробив крок вперед і завмер, жовті очі його немов провалилися у таємничу глибину. Всі мовчки чекали, тишу порушували лише вібрації і тихе гудіння генераторів. Гордон відчув сухість у горлі, долоні ж, навпаки, стали вологими.

Нарешті Коркханн заговорив:

— Так, кораблі там є. І вони дійсно належать Нарат Тейну. Він замовк.

— Що ви ще почути — запитала Ліанна.

— Розум, нелюдський і негуманоїдний. Я почув мішанину думок істот, які готуються до битви.— Тонкі пальці розкрилися у жесті відчаю.— Я не зміг прочитати це чітко, ваша високосте, але я думаю, ні, я впевнений — вони готуються не захопити нас у полон, а вбити.

4

На містку пролунали крики гніву і подиву. Наказовим жестом Гарн Горві відновив порядок:

— Тихо! Ми тільки втрачаємо час!

Він знову придивився до екрани. Тіло його напружилося, ніби натягнута тятива. Гордон дивився на Ліану. Вона зберігала повну холонокровність, нічим не виявляючи своїх почуттів, у той час як сам Гордон відчував уже справжнісінький страх.

— А що, якщо попросити допомогу з Фомальгаута? — Запропонував він.

— Занадто далеко, вони не встигнуть. Крім того, перехопивши передачу, ті, що ховаються серед цих уламків, атакують нас тут же. А вони її, без сумніву, перехоплять.

Гарн Горві випростався, обличчя його скривила гірка гримаса:

— Наш єдиний шанс, ваша високість,— нехайна втеча.

— Ні,— твердо сказала Ліанна.

Всі подивилися на неї з подивом. Вона коротко посміхнулася, але посмішка вийшла не надто веселою.

— Не треба обережати мене, капітане. Я не гірше вас знаю, що ми легко відірвемося від їх кораблів, але не від їх ракет. А вони випустять хмари ракет, щойно ми стартуємо.

Марно Гарн Горві намагався її переконати. Втеча необхідна, говорив він, протиракетний захист надійний, але вона вже підійшла до групи зв'язківців.

— Мені треба поговорити з Королівським центром зв'язку на Фомальгауті. За звичайним каналом.

— Але, ваша високість,— заперечив капітан.— Передачу буде тут же перехоплено.

— Саме цього я і хочу,— пояснила Ліанна.

— План ваш зухвалий, ваша високість, але за такі речі доводиться іноді платити. Благаю вас все обдумати, перш ніж прийняти рішення...

— Яке стосується вас, Коркханн, не в меншій мірі, ніж мене. Я розумію це. Але я все добре обдумала і не бачу іншого виходу.— І, звертаючись уже до всіх, вона продовжила: — У своєму посланні я зазначу, що зібралася нанести візит на Маралл, відвідати свого кузена Нарат Тейна, щоб обговорити з ним державні проблеми надзвичайної важливості. І я це дійсно зроблю. У тиші пролунав лише приглушене вигук Гордона, а Ліанна продовжувала спокійно далі:

— І ось що ми отримаємо у результаті. Якщо я прямую на Маралл і зі мною щось трапиться, винен, отже, мій кузен. Так усі вирішать. Подібний поворот у громадській думці зруйнує всі його надії на престол. Таким чином ті, хто сидить у засідці, опиняються у патовій ситуації... Нарат Тейн ніколи не зважиться на вбивство, яке загрожує його честолобним планам.

— Звучить логічно,— сказав Гордон,— але що станеться, коли ми туди прибудемо? Адже він мріє від вас позбутися, а ви самі віддаєте себе у його руки! — Він наблизився до неї, не помічаючи згуслого навколо крижаного мовчання.— Ні, пропозиція капітана краще. Хай шанс втекти малий, але він є. Отже...

Очі Ліанни стали величезними, набули холодний сталевий відтінок. На її губах з'явилася легка усмішка.

— Ви дуже дбайливі, Джоне, дякую. Але я все зважила, і прийняла рішення.— Вона знову звернулася до зв'язківців: — Фомальгаут, будь ласка.

Старший зв'язківець запитально подивився на капітана. Гарн Горві безсило знизав плечима:

— Тут командує її високість.

Ні капітан, ні інші офіцери, судячи з усього, не звернули уваги на дивні перетворення, які відбувалися з обличчям Гордона: спочатку червоне, раптом воно стало білим. Всі поводитися так, ніби Гордон став невидимкою. Але ступивши вперед, він відчув, як Коркханн схопив його за руку своїми гострими кігтями. Гордон інстинктивно сіпнувся, але відразу взяв себе в руки і спробував заспокоїтися. Ліанна вже розмовляла з Фомальгаутом. Він подивився на екрани — там ніщо не змінилося. Повз них повільно пропливала темна маса, підпорядкована Холодному древньому розпорядку. Гордону на мить здалося, що Коркханн просто придумав ці зловісні кораблі-вбивці.

— Погляньте сюди,— відгукнувся міністр, вказуючи на екрани детекторів радіоактивності.— Бачите ці сплески? Кожен з них — генератор великого корабля. Оскільки уламки рухаються — а в просторі немає нічого нерухомого,— кораблі рухаються разом з ними. Ці детектори бачать там, де радари сліпі.

— Коркханне, мій друже,— тихо сказав Гордон,— ви нервуєте мене все менше і менше. До чого б це?

— Скоро зовсім звикнете. Не забувайте, що я дійсно ваш друг.

Тим часом Ліанна закінчила передачу, обмінялася кількома словами з капітаном і, у супроводі Гордона та Коркханна,

залишила місток. Спустившись по трапу вона звернулася до свого міністра з чарівною посмішкою:

— Вибачте, але нам треба поговорити.

Церемонно поклонившись, Коркханн пішов на своїх довгих, тонких ногах. Ліанна не чекаючи, коли Гордон відкриє двері салону, штовхнула її сама. Щойно вони зачинилися, Ланна повернулася до Гордона.

— Ви більше ніколи,— голос її був карбованим і наказовим,— чуєте, за жодних обставин не повинні публічно ставити під сумнів чи оскаржувати мої накази. Зрозуміло?

— А у особистому житті? — Посміхнувся Гордон.— Чи ви командуєте і у спальні? Вона почервоніла.

— Можливо, вам важко це зрозуміти. Ви з іншої епохи, іншої культури...

— Так. А тепер послухайте, що я скажу. Я ніколи не відмовлюся від свого права говорити те, що думаю.— Ліанна спробувала заперечити, але Гордон, злегка піднявши голос, продовжував: — Більш того, коли я говорю з вами як друг, який вас кохає і думає лише про вашу безпеку, я не дозволю публічно себе принижувати. І тому, Ліанно, я питаю: чи не краще вам підшукати кого-небудь іншого, більш витонченого у придворному протоколі? Вони обмінялися впертими, обуреними поглядами.

— Спробуйте мене зрозуміти, Джоне! Є обов'язки, які перевищують мої особисті почуття! У мене королівство...

— Я вас розумію. У мене теж була колись імперія. Пам'ятаєте?

Гордон повернувся і вийшов. У коридорі він мимоволі посміхнувся: чи говорив хтось з Ліанною подібним тоном? Мабуть, нечасто...

Опинившись у своїй каюті, він розтягнувся на ліжку. Чим закінчиться зухвалий план Ліанни? Чи вдасться дійти до Маралла? Він щохвилини чекав вибуху, який розкидає уламки корабля по всьому сектору. Але час минав, і ніщо не порушувало оманливого спокою. Гордон думав тепер про Ліанну та про майбутнє, яке чекає на них. Потім забувся тривожним сном. І у сновидіннях постійно втрачав Ліанну — то у похмурій пітьмі, населеній дивними тваринами, то у величезному тронному залі, де вона віддалялася, дивлячись на нього холодним, відстороненим поглядом незнайомки... Крейсер тим часом минув скупчення уламків, злегка підкоригував курс на південний захід і продовжував шлях.

Наступного ранку за бортовим часом Коркханн знайшов Гордона у кают-компанії, де той снідав на самоті — Гарн Горві і його офіцери вже закінчили трапезу. Ліанна ж завжди снідала у себе.

— Все йде поки за планом,— сказав Коркханн.

— Ще б пак,— відгукнувся Гордон.— Дичина сама йде у капкан. Навіщо вбивати її на півдорозі?

— Але Нарат Тейну, ймовірно, буде не так просто розправитися з нами на своїй планеті. Можливо, він побоїться розголосу.

— Ви дійсно вірите у це?

Коркханн повільно похитав головою.

— Ні. Я знаю Нарат Тейна, його придворних і підданих. Навряд чи що-небудь їх зупинить...

Деякий час вони мовчали. Потім Гордон сказав:

— Буде краще, якщо ви ознайомите мене зі справою.

Вони перейшли до салону. Коркханн включив об'ємну карту. У темряві засяяли маленькі сонця королівства Фомальгаут.

— Уздовж південно-західних кордонів королівства,— почав Коркханн,— розташовані великі простори, зайняті в основному нежилими світами, серед яких зрідка зустрічаються і планетні системи, де є життя. До одної з них входить Крен, моя рідна планета. Всі ці вільні роз'єднані світи заселені виключно негуманоїдами.— Він вказав на мідну зірку, оточену темною пиловою хмарою.— Це Маралл. На тутешній планеті Тейн знаходиться резиденція принца Нарата.

Гордон насупився:

— Неочікуване місце для спадкоємця трону.

— До недавнього часу він був лише шостим з претендентів. Він народився на Тейні, пристрась до інтриг у нього в крові. Його батько був засланий саме з цих причин, за кілька років до народження Ліанни.

— А чому негуманоїди ставляться до нього краще, ніж до неї?

— Він провів серед них все життя. Він думає як вони. Ймовірно, він їм навіть ближче, ніж, наприклад, я. Негуманоїди дуже різні, Джоне. У кожній зоряній системі еволюція йшла власним шляхом. Є істоти настільки незвичайні, що їх уникають не тільки люди, а й інші негуманоїди. Нарат же

до всіх відноситься однаково добре. Це дивна людина і, на мою думку, не дуже врівноважена.— Коркханн повернувся, скуйовджене пір'я видавало його збентеження.— Краще б Ліанна послухалася вас. Бог з ним, з протоколом! Але вона надто відважна, щоб боятися там, де страшно звичайним людям. І дуже схожа на свого батька, щоб поступитися перед погрозами. Кузен її розлютив, і тепер вона має намір припинити його дії.— Він сумно похитав головою.— Але, боюся, вона втратила час.

— Все одно тепер вже нічого не змінити,— сказав Гордон.

Справді, Ліанна так і не дозволила йому себе переконати. Червона зірка росла. Спочатку мерехтлива точка, потім — сліпучий диск. Хоча ставлення Ліанни до Гордона залишалося рівним і дружнім, зустрічей з ним наодинці вона уникала, і він не раз відчував на собі її дивний погляд — здавалося, вона прораховує щось в умі. Гордон знав тепер, яка прірва їх розділяє, але подолати її не намагався. Зараз не час. Крейсер почав гальмувати, наблизився до другої з п'яти планет системи Маралла, пішов на посадку.

Тейн. Світ Нарата.

Пил осів, задушлива спека зменшилася. Ліан, Гарн Горві і Коркханн стояли півколом перед екранами, який показував околиці точки посадки. Гордон марно намагався впоратися з хвилюванням.

— Вони отримали наше послання? — Запитала Ліанна.

— Так, ваша високість. Ми зареєстрували підтвердження прийому.

— Не сумніваюся у ваших словах, капітан, проте мені видається дивним...

Джон Гордон теж знаходив це дивним. Навколо невеликого посадкового майданчика, який була погано обладнаним і яким, очевидно, користувалися рідко, навколо нечисленних зачинених наглухо будівель і ангарів простягався, на перший погляд, позбавлений життя пейзаж. За зоною обпаленої землі височів ліс з рідкісними граціозними деревами кольору стиглої пшениці, але зовсім іншої форми. У тіні колір переходив у помаранчевий. Бриз, який вони не могли відчувати, розгойдував тонкі верхівки дерев. Жодного руху більше.

Ліанна продовжувала безтурботним тоном, який не відповідав серйозному виразу її обличчя:

— Що ж, оскільки кузен не спромігся влаштувати зустріч, я піду до нього сама. Капітане, підготуйте екіпаж і охорону. Негайно.

Гарн Горві віддав необхідні розпорядження. Ліанна наблизилася до Гордона.

— Візит буде офіційним. Тому ваша присутність не обов'язкова.

— Але, ваша високість,— Гордон наголосив на титулі,— мені не хотілося б пропустити цю знаменну подію. Злегка почервонівши, вона кивнула і попрямувала до виходу. Гордон пішов слідом. Коркханн подивився на нього скося але жодного слова не було більше вимовлено. Їх оточила охорона. Зовнішній люк відкрився. Прапороносець розгорнув прапор Білого Сонця і попрямував попереду до екіпажу. Повітря було насичене дивними запахами.

Встановивши прапор на носі машини, офіцер застиг по стійці «струнко» і стояв так, поки Ліанна сідала у екіпаж довгастої обтічної форми, з непомітною бронею і прихованою зброєю. Охорона теж була озброєна до зубів. Але Гордон не відчував впевненості. Було щось зловісне у високих деревах, у світлих, невинних на вигляд галявинах, у таємничих тінях кольору стиглого меду... У повітрі гарячому, як подих хижака, у дикому запаху вітру... Ні, Гордон не відчував довіри до цього світу. Навіть небо відштовхувало — небосхил з майже відчутним відблиском металу викликав асоціації з кришкою якоїсь пастки. Екіпаж їхав небрукованою, поритою дорогою, але повітряна подушка компенсувала ями та вибоїни. Перед очима проносився похмурий пейзаж. Рівнинна місцевість незабаром стала горбистою: порослі рідким лісом вершини змінилися голими скелями. Тіні помітно згустилися, ніби наближався вечір. Раптом хтось — водій, прапороносець чи охоронець — застережливо закричав. Перш ніж Гордон зрозумів, у чому річ, екіпаж наїжачився зброєю. Коркханн вказав на звивисту стежку, яка вела до лісу:

— Погляньте, там, серед дерев...

Дійсно, на затіненій галявині щось виднілося... Якась рухома маса, якісь форми, які зовсім нічого не нагадували Гордону. У машині мовчали, чути було лише свист струменів повітря, що підтримували її. Раптом виник високий кришталевий звук, ніжний і пронизливий одночасно, який ударив по нервах, подібно до електричного розряду. І тієї ж миті з пагорба на них кинулася орда.

Гордон сіпнувся було до зброї, але пролунав владний голос Ліанни:

— Не стріляти!

Коркханн штовхнув його у бік:

— Зачекайте...

Жива хвиля пронеслася по стежці і охопила машину кільцем. Форми нападників були важко розрізнити у химерних тінях дерев. Повітря тремтіло від нелюдських криків, в яких, як здалося Гордону, звучали тріумф і загроза. Напружуючи зір, він вдивлявся у помаранчеві сутінки і побачив нарешті вершників на великих чотириногих тваринах, які пересувалися гнучкими, котячими стрибками. Ні. Раптом він побачив їх зовсім чітко. Колір потемнілої міді з округлими блискучими плямами. Він відчув нудоту, але не тому, що вони були потворні — навпаки, його вразила їх екзотична краса,— а через їх незбагненну своєрідність. Це були створіння, схожі на кентаврів: голова, торс і передні лапи були схожі на людські, тільки більш крихкі і різко окреслені. Величезні котячі очі світилися розумом. Роти сміялися, потужні тіла раділи стрибку, а вертикальні торси вигиналися, як очерет.

— Геррни,— шепнув Коркханн.— Вони переважають на цій планеті.

Оточена живим кільцем, машина зупинилася. Гордон бачив нерухомий профіль Ліанни, немов висічений з білого мармуру; вона дивилася прямо перед собою. Напруга у машині стала нестерпною, наче у пороховій камері, коли достатньо іскри, щоб пролунав вибух.

— Ви відчуваєте їх наміри? — пошепки запитав Гордон.

— Ні,— відгукнувся Коркханн.— Вони теж телепати, причому сильніше мене. Вони здатні повністю закрити свій мозок. Я навіть не відчуваю їх присутності. І, по-моєму вони прикривають ще чийсь думки... А ось і він!

Гордон побачив, що, якщо і помилився щодо «вершників», то не на всі сто відсотків. Один з Геррнів ніс на собі молодого чоловіка, настільки ж стрункого і м'язистого, як і самі Геррни, але одягненого у облягаючий костюм з золотистої тканини. Волосся його, вигоріле на сонці, спадало на плечі, на боці висів срібний ріг. Здавалося, він був єдиним цілим з величезним самцем темної масті, який зупинився прямо перед машиною. Очі його були кольору сапфіра, страшніші і божевільніші за очі Геррна.

Він посміхнувся і підняв руки у широкому жесті.

— Ласкаво просимо на Тейн, кузино!

Вона привітала його кивком. Напруга ослабла. Люди перевели подих, витерли мокрі від поту обличчя. Нарат Тейн підніс до губ срібний ріг. У вечірній тиші знову пролунав кришталевий звук. Орда Геррнів заколихалась, подібно до бурхливого потоку, несучи за собою машину.

За дві години перед ними виник сяючий вогнями Тейн-хол, пронизливо заспівали волинки. Палац був споруджений на схилі річкової долини — довга, приземкувата будівля з каменю і дерева з величезними вікнами, розкритими у ніч. Великі галявини опускалися до самого берега річки, де під кронами величезних дерев розташовувалося селище аборигенів. Нічне небо було світлим, як перед світанком,— світіння йшло від пилової хмари. У цьому мерехтливому світлі видно було дивні

істоти, які гралися на стежках, входили і виходили з будинків, сиділи біля вікон.

Шестеро людей, які залишилися у машині, почували себе в таких умовах невпевнено. Оператор у кабіні через обумовлені проміжки часу надсилав повідомлення на корабель.

У гігантських камінах, розташованих у торцевих стінах великого банкетного залу, палало гаряче полум'я. З куполоподібного зводу звисали незліченні свічники, звідти лилося яскраве світло. Повітря було напоєне запахами вина, страв, диму. За єдиним у залі столом сиділи Ліанна, Гордон, Нарат Тейн і Коркханн. Інші гості влаштувалися прямо на килимі і подушках. На невеликій вільному майданчику у центрі залу три згорблені, волохаті істоти грали на інструментах, які нагадували волинки та бубни, а два створіння яскраво-червоного кольору, з явно надмірним, на перший погляд, числом кінцівок, кружляли у манірному танці: рухи їх були стилізовані, нагадуючи школу театру Кауки; та й подовжені обличчя з фасеточними очима нагадували червоні лакові маски. Барабанний ритм прискорився, спів волинок став пронизливим, червоні кінцівки миготіли все швидше. Танцюючі оберталися і балансували, немов у трансі; все попливло перед очима Гордона. Спека була жахливою, запах від розпростертих на підлозі тіл ставав нестерпним. Нарат Тейн нахилився до Ліанни, але Гордон почув лише її відповідь:

— Я прибула до вас, щоб дійти згоди, і не піду, поки її не буде досягнуто. Решта не має значення. Нарат Тейн вклонився з глузливою грацією. Зараз він був одягнений у зелене, непокірне волосся утримував тонкий золотий обруч. Шаленство

танцюристів досягло межі, за яким настала раптова зупинка і повна тиша. Нарат Тейн піднявся, стискаючи два величезні бутлі з вином, і прокричав щось на музичному діалекті, повному свистячих звуків. Червоні істоти зігнулися у церемоніальному поклоні і ковзнули до нього, щоб прийняти судини. Зал наповнився криками і громом оплесків.

Скориставшись шумом, Гордон запитав Коркханна:

— А де його люди і його кораблі?

— На іншому боці планети розташований космопорт. Серед вільних світів цього регіону процвітає торгівля, і Нарат Тейн її контролює. Він багатий і досить могутній. І у нього... Раптом всі у залі замовкли. Десь вдалині нарастив якийсь сторонній звук... Так, це був рев міжзоряного корабля, який йшов на посадку. Гордон побачив, як напружилася Ліан, та й його власні нерви були на межі.

— Ха! — вигукнув Нарат. — Ще гості! Ось так завжди — то порожньо, то густо!.. Він продовжив промову гортанною мовою раз-по-раз вибухаючи реготом і б'ючи по столу кулаком. Великий Геррн, який носив на собі Нарата, з'явився на звільненому танцюристами майданчику. Ссерк — так його звали — був головним серед місцевих Геррнов і найближчим помічником Нарат Тейна. Кентавр повільно пішов по колу, роблячи ритуальні рухи і потрясаючи кинджалами у високо піднятих левових лапах. Решта Геррнів у такт його рухам видавали ритмічні гортанні вигуки. Нарат Тейн розслаблено опустився у крісло і, посміхаючись, сказав щось Ліанні.

— І у нього напевно є союзники, — пошепки закінчив Коркханн.

Гордон тихо вилаявся.

— Ви дійсно не можете нічого прочитати у його свідомості?

— Його прикривають Геррни. Я відчуваю лише, що він задоволений, але це ви і так бачите на його обличчі. Боюся, що ми... Спів перервав гучний крик. Ще один Геррн, молодий м'язистий самець у плямисту вбранні, стрибнув у коло і забив копитами, високо піднявши два кинджала і пильно дивлячись на Ссерка бурштиновими очима.

Тон пісні знизився. Ті, хто не брав участі у співі, тепер мовчали. Два Геррна кружляли у центрі залу. Навіть слуги, здебільшого своїй молоді самки, ще покриті дитячим пушком, припинили снувати туди-сюди, поглинені видовищем. Ссерк стрибнув вперед: кинджали блиснули у світлі свічок. Молодий парирував атаку. Ссерк встав на диби. З обох сторін пішли швидкі обманні рухи і спроби подолати захист супротивника. Молодий вкотре ухилився від удару і сам встав на диби, переходячи у наступ. Ссерк його відбив. Поєдинок тривав. За дуелянтами не стежив лише Нарат Тейн. Гордон бачив, що він чогось чекає. Або когось. Очі його були повні стриманого тріумфу. Ліанна залишалася такою ж гордою і спокійною, як у своєму палаці на Фомальгауті.

Гордон питав себе: чи відчуває вона під цією маскою спокою страх, подібний до того, який відчував він сам? Дуель тривала. Миготіли спритні руки, залізні кігті, тіла були гнучкі і динамічні. Очі блищали жагою бою, боротьба йшла не на життя, а на смерть. З'явилася кров. Спочатку непомітна, тепер вона вже бризкала на найближчих глядачів. Пісня посилилася, перетворившись на справжній звіриний рев. Проти своєї волі і

на власний сором Гордон відчув, що і його захоплює жорстока забава: пози і жести борців гіпнотизували, час від часу у нього виривалися вигуки схвалення. Нарешті самець у плямистої туніці жбурнув свої кинджали на підлогу і помчав, весь покритий кривавими ранами. Ссерк видав гучний переможний крик, а решта Геррнів, оточивши його з криками захоплення, простягали келихи з вином і шматки тканини, щоб перев'язати рани. Збудження Гордона вляглося, він знову відчув нудоту і потягнувся до свого келиху. У цей момент Коркханн торкнув його за лікоть:

— Погляньте, там...

У дверей стояв високий, потужної статури чоловік, одягнений у чорну шкіру. На грудях виблискувало зображення Булави з дорогоцінних каменів. Сталевий шолом вінчало перо. Темно-пурпурний, майже чорний плащ звисав за плечима. І там ховався ще хтось. Або щось. Ліанна здригнулася. Нарат Тейн схопився, вимагаючи тиші, потім голосно оголосив:

— Граф Сін Крівер, із Широкого Космосу!..

Граф йшов залю, і Геррни шанобливо розступалися. Гордон побачив нарешті його супутника, який майже повністю сховався під металевого блиску одягом, що віддалено нагадував чернечу рясу з капюшоном. Фігура цієї істоти була на диво немічною, а пересувалася вона зміїними рухами, які видалися Гордону досить відразливими.

Граф зняв шолом і поцілував руку Ліанни.

— Який щасливий збіг, пані! Щасливий, принаймні, для мене... Сподіваюся, ви не в претензії, що я наніс візит вашому кузену одночасно з вами?

— Хто ж буде ображатися на випадок! — Відповіла Ліанна якомога ніжніше і забрала руку.— А хто ваш компаньйон? Створіння у капюшоні зробило кілька фізичних рухів, які повинні були зображати уклін, і видало якийсь свистячий звук, після чого пішло за дальній кінець столу.

— Він представляє найвіддаленіших союзників Імперії, пані. Традиція не дозволяє йому відкривати обличчя.— Сін Крівер посміхнувся і подивився на Коркханна.— Він займає при мені таке ж положення, як і ваш міністр.

Граф коротко привітався з Гордоном і сів за стіл. Святкування тривало. Гордон зауважив, що Коркханн нервує: його кігті стискалися і розтискалися на кубку вина. Музиканти знову зайняли свої місця у центрі залу. Ні на що не схожі створіння з шкірястими крилами, які влаштувалися на балюстраді, почали видавати ритмічний вереск — так вони співали. Однак Гордон відчував, що обстановка стала трохи натягнутою, ніби над присутніми нависла тінь. Здавалося, Ссерк і його одноплемінники не знаходять вже радості у вині і веселощах — один за іншим вони потихеньку розсмоктувалися по кутах. Гордон задавався питанням — чи не присутність дивного незнайомця змушує їх відчувати тремтіння і холод, які відчував і він? У будь-якому разі, відчуття, що ця клята тварюка стежить за ним не зникало.

На бойовий майданчику молодий Геррн вдало атакував противника, знову пролилася кров, і зал зашумів. Ліанна встала.

— Залишаю вас з вашими втіхами, кузен,— сказала вона крижаним тоном.— Справи обговоримо завтра.

Гордон піднявся раніше, ніж вона скінчила говорити, подумавши, що з'явилася можливість втекти. Де там! Нарат Тейн наполіг на тому, щоб проводити Ліанну, а Гордон з Коркханном змушені були тягтися слідом.

Вони піднялися сходами і пішли довгим коридором. Сюди долинали лише слабкі відгуки свята.

— Дуже шкода, що вам не сподобалися мої друзі, Ліанно. Я прожив серед них стільки років, що й забув, як можуть до них відноситися інші...

— Я нічого не маю проти ваших друзів. Це ви мене ображаєте. Ви і Сін Крівер.

— Даруйте, кузино!..

— Ви дурень, Нарате, і мета, яку ви перед собою поставили, далеко перевершує ваші можливості. Краще б вам задовольнятися вашими лісами і дорогими вашому серцю Геррнами.

Гордон побачив гримасу, яка спотворила обличчя Нарата, і блиск в його очах. Але тон його залишався цілком спокійним:

— Корона дає мудрість щасливцям, які її носять. Тому я не наважуюся оскаржувати ваші слова...

— Ваше кривляння абсолютно недоречне. Адже ви готові вбити через цю корону.

Нарат Тейн подивився на кузину, не в силах приховати своє здивування і навіть не намагаючись спростувати її слова.

Втім, Ліанна не залишила йому часу на це. Вказала на шість охоронців, які стояли біля дверей її апартаментів:

— Про всяк випадок раджу вам пояснити Сін Кріверу, що я під захистом вірних людей, яких не можна ні купити, ні залякати, ні накачати наркотиками. Звісно, їх можна фізично знищити, але тоді доведеться вбити і їх товаришів на кораблі, з якими вони підтримують постійний зв'язок. Якщо цей контакт перерветься, на Фомальгаут буде негайно надіслано сигнал і сюди нагряне невеличка флотилія. Зрозуміло, ніхто не завадить Сін Кріверу спробувати знищити і їх, але після цього і він, і ви зазнаєте повної поразки.

— Не бійтеся, пані.— Голос Нарат Тейна був злегка хриплуватим.

— А я не боюся. На добраніч, кузене.

Варта закрила за нею двері. Нарат Тейн байдуже подивився на Гордона і Коркханна і пішов, не сказавши ні слова. Коркханн взяв Гордона під руку, вони попрямували до своїх покоїв. Гордон заговорив, але його супутник наказовим жестом змусив мовчати. Здавалося, він до чогось прислухається. Потім він провів Гордона мимо їх кімнат у кінець коридору. Вони крокували все швидше і швидше, поки не досягли темного куточка, звідки починався гвинтовий спуск одного з палацових виходів. Коркханн підштовхнув Гордона до сходів, голос його тремтів:

— За нами зараз ніхто не стежить... Мені потрібно терміново опинитися у машині і попередити Гарн Горву.

Серце Гордона стислося від обтяжливого передчуття.

— У чому справа?..

— Я все зрозумів,— сказав Коркханн.— Вони не збираються вбивати Ліанну.

У його жовтих блискучих очах легко було прочитати весь жах, який він зараз відчував.

— Те, що вони мають намір зробити... У тисячу разів гірше!

6

Гордон мимоволі позадкував.

— Треба вивезти її якнайшвидше!

— Не вийде. За нею стежать. Геррни ховаються у прилеглих до її апартаментів приміщеннях і негайно піднімуть тривогу. У неї немає шансів втекти з палацу.

— Але стража...

— Вислухайте мене, Гордон. Тут є сила, проти якої охорона безсила. Це дивний тип у сірому, який прибув разом з графом. Я намагався зондувати його розум, але був відкинутий, приголомшений. Геррни як телепати сильніше за мене, і деяким з них вдалося пробити його захист, принаймні частково. Вони були настільки вражені, що забули навіть про екранування власних думок. Звернули увагу, що Ссерк і інші залишили зал? Їх налякало, страшенно налякало це створіння, а Геррни не з боягузів.— Коркханн говорив так швидко і з таким відчаєм, що Гордон ледь встигав його розуміти.— До цього Ссерк довго дивився на Ліанну, забувши, як я згадував, про захист, і у своїх думках бачив її лялькою, позбавленою волі і розуму, відчуючи суміш жаху і жалю про те, що вона опинилася тут.

Гордон відчув, як його охоплює темна хвиля страху:

— Ця істота настільки сильна?..

— Я ніколи не зустрічався ні з чим подібним. Не знаю, звідки воно взялося і що собою являє, але його розум небезпечніше за всю нашу зброю.— Коркханн рушив вниз сходами.— Поки вони тримають свої плани у секреті. Якщо Гарн Горва попередить Фомальгаут, то вони не наважаться...

«Це так,— подумав Гордон.— Але є й інший шлях. Гарн Горва може надіслати загін, досить численний, щоб страшний незнайомець у сірому не зміг блокувати його цілком. На крейсері є вертоліт, тож допомога може з'явитися вже за півгодини...»

Гордон кинувся слідом за Коркханном. Спустившись сходами і пройшовши вузьким коротким коридором, вони через невеликі двері вийшли з палацу у ніч. Звуки далекої оргії були чутні і тут. Вони обігнули будинок. Підійшовши до кута фасаду обережно озирнулися. Під'їзд був яскраво освітлений, збуджені гості снували туди-сюди, проте їх стало помітно менше. Машина стояла на старому місці, її як і раніше охороняли шість вартових. Всередині сиділи зв'язківець і водій.

Гордон кинувся вперед, але Коркханн втримав його:

— Ми запізнилися. Їх свідомість...

Гордон завагався. Йому здалося, що серед Геррнів прошмигнув сірий силует і зник у під'їзді. Зв'язківець всередині машини, схилившись до мікрофона, говорив щось.

— Бачите? — Сказав Гордон.— Все нормально, вони підтримують контакт.

Звільнившись від рук Коркханна, він побіг до машини, але не встиг зробити і п'яти кроків, як його помітив один з охоронців

і негайно підняв зброю. Інші варти теж загрозливо поворушилися. Гордон повернувся назад. Охоронці опустили зброю і прийняли колишні пози, байдуже споглядаючи скляними очима на істоти, які стрибали і пустували серед дерев.

— Наступного разу будете слухатися,— пробурчав Коркханн.

— Але радист...

— Так, він підтримує зв'язок. Для Сірого це дитяча забава. Вони пішли назад, слідуючи вигинам зануреної у пільму стіни.

Коркханн у розпачі стискав і розтискав пальці:

— До них дорога закрыта. Але потрібно діяти, і швидше.

Гордон підняв очі. Високо світилися вікна покоїв Ліанни. Можливо, Сірий вже наближається до її охорони, щоб перетворити їх свідомість на безвольний холодець, а Геррни, затаєні у сусідніх кімнатах, чекають свого часу...

Геррни!

Гордон кинувся через галявину у напрямку групи дерев, під якими виднілися круглі дахи селища. Коркханн біг поруч, і Гордон порадив телепатичному дару товариша, який дозволяв не витрачати часу на пояснення. Вони досягли дерев, смутні тіні яких коливалися у розсіяному світлі зорі, і почули незвичні, але вже знайомі звуки, які видавали Геррни. Наполовину приховані тінню, нечутними кроками аборигени наближалися, оточуючи прибульців. Гордон бачив їх довгасті голови, котячі очі, які відбивали світло зірок. Як не дивно, страх кудись зник. Для страху не залишилося часу.

— Мій розум відкритий для вас,— сказав він.— Ви повинні зрозуміти мої слова, неважливо, чи знаєте мову. Мені потрібен Ссерк. По рядах аборигенів пробігло пожвавлення. Один з темних силуетів наблизився. Пролунав грубий, нерозбірливий голос:

— Ваша свідомість мені відкрита. Я розумію ваше бажання, але допомогти нічим не можу. Повертайтеся.

— Ні,— заперечив Гордон.— Ви допоможете в ім'я любові, яку відчуваєте до Нарат Тейна. Не заради нас, навіть не заради Ліанни, а тільки заради нього. Ви прочитали думки сірого незнайомця...

Геррн видав вигук незадоволення. Коркханн запитав:

— Сін Крівер і цей Сірий... Хто з них командує, а хто підпорядковується?

— Керує Сірий,— відгукнувся Ссерк.— Граф виконує його накази, навіть не підозрюючи про це.

— А якщо королем Фомальгаута стане Нарат Тейн, хто буде справжнім повелителем?

Очі Ссерка коротко блиснули у світлі зірок, але він заперечливо хитнув головою:

— Ні. Я не в змозі вам допомогти.

— Але Ссерк,— продовжував Гордон,— чи довго вони дозволять Нарат Тейну керувати державою? Він бореться за владу для негуманоїдів, але ті, інші, для кого готують її вони?

— Я не можу бачити так далеко,— промовив Ссерк зовсім нечутно,— але не для нас, це точно.

— І не для Нарат Тейна. Він потрібен їм як законний спадкоємець на випадок смерті принцеси, але ви знаєте, як він скінчить врешті-решт. ВИ ЗНАЄТЕ ЦЕ, ССЕРК.

Гордон бачив, що Геррн тремтить від хвилювання і скористався цим:

— Якщо ви любите, врятуйте його. Ви ж знаєте, що розум його не зовсім здоровий.

— Так, але він любить нас,— грізно промовив Ссерк, піднімаючи над людиною свою величезну лапу.— Він один з нас.

— Тоді врятуйте його. Інакше він загине.

Ссерк не відповів. У верхів'ях дерев гуляв вітерець. Геррни збуджено перемовлялися, розмірковуючи, що робити. Гордон спокійно очікував на їх рішення. Якщо вони відмовляться, він візьме у руки зброю і сам вб'є Сірого...

— Ви помрете, не встигнувши натиснути спуск,— відповів Ссерк його думкам.— Але ми згодні. Для нього... Тільки заради нього ми вам допоможемо. Гордон відчув раптову слабкість у колінах. Він був мокрий від поту.

— Тоді поспішаємо. Ми повинні встигнути до того, як...

Геррни перегородили йому дорогу.

— Ні, не ви,— сказав Ссерк.— Ви залишитеся тут, і ми будемо прикривати ваш розум. Ми робимо це з самого моменту вашого прибуття.

Гордон спробував заперечити, але Ссерк схопив його і струснув, як розгніваний батько:

— Ми стежимо за нею. І ми спробуємо вивести її з палацу. Вам це ніколи не вдасться. Повернувшись туди, вас негайно викриють. Тоді все буде скінчено.

— Він має рацію,— вставив Коркханн.— Нехай роблять, як вважають за потрібне.

Четвірка Геррнів на чолі з Ссерком попрямувала у бік палацу. Гордон з гіркотою проводжував їх поглядом. Решта Геррнів юрмилися навколо.

— Вони підтримують над нами захисний екран,— пояснив Коркханн.— Щоб допомогти їм, думайте про що-небудь абстрактне.

Абстрактне?! Легко сказати... о, хоча це і було вище його сил, Гордон постарався переключитися. Хвилини йшли у ритмі крапель крижаного поту, які стікали по його тілу.

Раптом зі сторони палацу почулися крики і постріли. Гордон фізично відчув реакцію Геррнів, схопився. За мить величезними стрибками примчав Ссерк. У його руках борсалася якась фігурка. Слідом прибули троє його товаришів, один впав на землю.

— Тримайте.— Ссерк кинув Ліанну в обійми Гордона.— Вона нічого не розуміє. Поясніть їй — або ми всі пропали. Ліанна виривалася.

— То це ваша затія, Джоне? Вони зламали двері, витягли мене з ліжка...— Її нервово, гаряче тіло, прикрите лише тонкою нічною сорочкою, боролася в його руках.— Як ви посміли?.. Вона вдарила його по щоці, і він прийняв цей удар не без задоволення.

— Розстріляєте ви мене пізніше, якщо побажаєте, але зараз вам доведеться слухатися. Від цього залежать ваш розум і ваша безпека...

І тут на нього обрушилося ЦЕ. Немов страхітливий удар палиці, який кинув паралізовану, тріпотливу свідомість у безкрайню, бездонну порожнечу. Перед очима промайнуло розгублене обличчя Ліанни. Хтось — здається, Коркханн — видав здавлений крик. В рядах Геррнів пролунали глухі стогони. Якись сили, що перевершували розум Гордона, вступили у непримиренну боротьбу — він підсвідомо відчував це. Потім чорна вуаль перед його очима розвіялася, і він почув голос Ссерка:

— Ходімо. Швидше...

Руки Геррнів тягнули, штовхали його, спонукаючи до дії. Він допоміг посадити Ліанну на спину Ссерка, сам опинився верхи на м'язистому крупі іншого великого самця. Селище охопила паніка. У всіх напрямках снували нажахані самки, які стискали у руках дітей. Ссерк, супроводжуваний десятком найбільш сильних самців, кинувся крізь хащі. Гордон чіплявся з останніх сил, а скакун ніс його полями і лісами, спускався у лощини, повторюючи незліченні повороти стежок. Час від часу Гордон бачив Коркханна, який спритно сидів на іншому великому самцеві, і білу нічну сорочку Ліанни. У небі займався світанок: яскраво-рожеві промені, зелені, як морський лід, білі, як молоко... Величне і далеке видовище. Він чув за своєю спиною голоси. І відчував щось ще... Страх. Усередині все стиснулося, тремтячи в очікуванні нового удару. Йому здавалося, що Сірий переслідує їх, спритний і невидимий,

швидкий як вітер... І раптом це сталося знову. Удар палиці. Цього разу Гордон переніс його легше, але побачив, як зігнуло Ліанну. Вона впала б, якби не Геррни, що скупчилися довкола. Удар, мабуть, був націлений прямо в неї.

Потім — швидше, ніж першого разу — незрозуміла сила зменшилася і зникла зовсім.

— Слава Богу,— хрипким голосом сказав Коркханн,— можливості Сірого обмежені. Його сила слабшає з відстанню.

— Наша здатність прикривати ваш розум теж слабшає через постійний тиск,— відгукнувся Ссерк. Він поскакав ще швидше, перетинаючи галявини фантастичними стрибками. Ліанна відчайдушно чіплялася за його плечі. Решта відчайдушно намагалися не відстати від ватажка. Проте Гордону здавалося, що вони пересуваються надто повільно через нескінченні кілометри золотистих пагорбів, які здіймалися до вогняного неба.

— Послухайте! ..— Раптом вигукнув він.

Вдалині піднімався новий звук, приглушений і монотонний, подібний до свисту вітру у гілках дерев.

— Так,— сказав Коркханн,— це машина. За нами женеться Сірий.

Геррни збільшили швидкість, намагаючись втекти від дороги якомога далі, але свист невідворотно наближався. Не треба було телепатичного дару, щоб відчутти, як налякані Геррни, як вони намагаються вийти з-під нового удару перш, ніж хто-небудь не впаде від знемоги. З останніх сил загін вилетів на вершину одного з пагорбів. Попереду була кромка лісу. Ще кілька стрибків, і Гордон побачив будови порту і

блискучі силуети двох крейсерів. На носі одного блищала емблема Білого Сонця, іншого — Булави. Люки обох були розкриті. Гордон зісковзнув на землю і прийняв непритомну Ліанну.

— Сірий поруч! — Попередив Ссерк, задихаючись після скаженої скачки.

Свист припинився. Ймовірно, машина пригальмувала неподалік від майданчика. Гордон відчував, як ворушиться його волосся.

— Ми вам дуже вдячні,— звернувся він до Геррнів.— Принцеса цього ніколи не забуде.

Притискаючи Ліанну до грудей, він побіг до корабля. До нього долинув голос Ссерка:

— Ми зробили те, що повинні були зробити. Нехай буде так.

І вигук Коркханна:

— Не залишайте нас! Інакше всі зусилля були марні! Я не можу один захистити їх!

Гордон, напружуючи останні сили, біг по бетонному полю. Всі його почуття були спрямовані назустріч розкритим люкам корабля. Він чув, як поруч біжить Коркханн. На мить йому здалося, що Сірий відмовився від погоні і що більше нічого не станеться, але удар беззвучного грому тут же кинув його у небуття. Тіло Ліанни вислизнуло з його рук. Інстинктивно він намагався прикрити її своїм тілом. Вона застогнала. Засліплений, охоплений невідомою силою, Гордон боровся з мороком, який огортав його свідомість, намагаючись будь-що добратися до люка. Світло його ставало все

яскравішим... яскравішим... сліпучим... Руки і голоси. Гордон виринув з кромішнього крижаного мороку, побачив обличчя, людей у формі, Ліанну на руках у Гарн Горви... Потім він відчув, як його піднімають сильні руки. Далеко позаду пролунав лютий свист, наче ураган пронісся у кронах дерев. Двоє внесли у корабель непритомного Коркханна.

Владний голос Гарн Горви наказав:

— Приготуватися до старту!

Зі скреготом закрився вхідний люк, завили сирени, замиготіли червоні стартові вогні... Це було останнє, що бачив і чув Гордон.

Він прокинувся у салоні. Ліанна притислася до нього, бліда до синяви. Очі її були розширені від пережитого жаху, вона тремтіла, немов перелякана дитина. Крейсер вже вийшов за межі атмосфери. Помаранчевий диск Тейна швидко зменшувався. Тільки тепер до Коркханна повернулася свідомість. Погляд його блукав, але голос дзвенів від гордості:

— Хвилину, цілу хвилину!.. Цілу хвилину я стримував його один!

— Коркханн, хто це... Хто цей Сірій? — Запитав Гордон.

— Думаю, він не з нашої Галактики,— пошепки відповів Коркханн.— Думаю, прокинулися стародавні демони... Думаю... Міністр опустил голову і більше нічого не сказав. Гордон занурився у свої думки. «Так,— подумав він,— там, у XX столітті, я згадував красу цього безкрайнього світу, але забув про його жахи і небезпеки. Однак, це набагато краще, ніж те мерзотне життя, бранцем і заручником якого я був... Так, це помилка, доктор Кеог! Помилка вважати, що реальна лише

крихітна планета зі своїм неквапливим плином часу, а безмежний океан майбутнього світу не має жодного значення. Нехай це мрія, доктор, але я вибрав цю мрію, я пожертвував усім заради неї, і я ніколи не повернуся назад!»

Частина друга. Берега нескінченності

1

Зовні, під світлом місяців, спали спокійним сном стародавні королі Фомальгаута, висічені з каменю. Вздовж всієї дороги від світлого міста до розкішного палацу височили їх статуї. Одинадцять династій, більше сотні королів — душі тих, хто проходив по цій дорозі наповнювалися страхом і повагою. Дорога під місяцями залишалася пустельній і тихою, і в їх мінливому світі кам'яні обличчя, здавалося, посміхаються і хмуряться, розмірковуючи про щось своє, потаємне.

Стоячи обличчям до величної алеї у великому, похмурому просторі тронного залу Джон Гордон відчував себе маленьким і незначним. З висоти стін на нього дивилися інші обличчя, написані маслом, і йому здавалося, що він читає у їх поглядах презирство. «Землянин, людина з древнього XX століття, що робиш ти тут, поза своїм часом і простором?»

І дійсно, що він тут робить?

Він відчував себе нескінченно чужим до всього навколишнього. Фізично відчував, як провалюється у безодню парсеків і тисячоліть. Вже не вперше він боровся з цим відчуттям. Секстильйони кілометрів і тисячі століть відгородили його від світу, в якому він народився. Тричі він перетнув неймовірну прірву простору і часу, але сам при цьому не

змінився. Він залишався Джоном Гордоном з Нью-Йорка XX століття.

Чому? Заради чого він смертельно ризикував? В ім'я чого атоми його тіла перетинали безодню часу, щоб возз'єднатися у далекому майбутньому? Він думав, що робить це через жінку, яку покохав, будучи в образі Зарт Арна. Але тепер вона бачила в ньому лише чужого, прибульця, і залишалася недоступною. Навіщо він тут опинився? Навіщо???

Він стояв у гнітючій темряві величезного залу. І раптом здригнувся, почувши свистячий нелюдський голос:

— Так дивно, Джоне. У хвилини найбільшої небезпеки ви зовсім не відчуваєте страху, а зараз весь тремтите. У густих сутінках можна було б прийняти Коркханна за людину, якби не шерех його пір'я і обличчя з гачкуватим дзьобом і мудрими спокійними очима.

— Здається, я просив вас не читати мої думки.

— Ви не розбираєтеся у телепатії,— сказав Коркханн.— Я не заглиблююсь у ваші думки, але не можу заборонити собі відчувати ваш емоційний настрій.— Помовчавши, він додав: — Я прийшов до вас, щоб проводити на Раду. Мене попрохала Ліанна. Гордон знову відчув, як у душі оживають роздратування і образа.

— Що треба від мене Раді і принцесі Ліанні? Я не в курсі тутешніх справ. До того ж я — примітив, не варто забувати це.

— В якійсь мірі ви маєте рацію. Але Ліанна — жінка і принцеса. Ваші почуття настільки ж складні для неї, як і її для вас. Не забувайте про це.

— Дідько! — Вибухнув Гордон.— Не вистачало ще мені, як відставному коханцеві, вислуховувати слова втіхи від... Від...

— Від гіпертрофованого горобця,— закінчив Коркханн його думку вголос.— Гадаю, це одне з пернатих, які населяють вашу Землю. Заспокойтеся, ви мене не образили.

— Вибачте, я не хотів,— розгубився Гордон. Він сказав це цілком щиро. Хоча спілкуватися з негуманоїдами досі було незвично, але з Коркханном їх пов'язувало багато. Без його допомоги він навряд чи вибрався б з тих труднощів, які довелося пережити разом.— Добре, я йду.

Вони покинули величезну темну залу. Було вже досить пізно, і у широких коридорах палацу вони нікого не зустріли. Але у цій тиші й порожнечі Гордон відчував невимовну напругу, яка завжди передуює небезпеці. Відчуття це не було породжене його уявою: адже небезпека звідси далеко, вона зачалася на границях Маркізатів Зовнішнього Космосу, далеких, диких кордонів Галактики. Однак той факт, що Рада зібралася такої пізньої години, відразу після їх раптового повернення, говорив про серйозність і розміри небезпеки.

Коли вони увійшли до невеликого приміщення, обшитого дерев'яними панелями, до Гордона звернулося чотири обличчя. Він прочитав на них багату гаму почуттів: від неспокою до неприкритої ворожості. Коркханн був єдиним негуманоїдом тут.

Ліанна, головуюча за столом, привіталася і представила Гордона чотирьом чоловікам, своїм колегам.

— Це справді необхідно? — Поцікавився наймолодший з них, піднявши густі брови, і різко додав: — Нам відома ваша

прихильність до цього землянина, принцеса, але я, щиро кажучи, не бачу сенсу...

— Я не напрошувався,— перервав його Гордон.— Я...

Блакитні очі Ліанни зустріли його погляд.

— Так, це необхідно, Абро. Сідайте, Джоне.

Він сів за стіл, готовий до відсічі, і тут же почув шепіт Коркханна:

— Не слід бути таким агресивним...

Зауваження істоти, настільки схожої на величезного птаха з бурштиновими, повними мудрості очима, змусило Гордона посміхнутися, і він дозволив собі трохи розслабитися. Абро заговорив, грубо, не дивлячись на нього:

— Ситуація складається таким чином. Наважившись використати силу проти суверена Фомальгаута, Нарат Тейн став нашим ворогом. Моя думка — слід нанести удар на випередження. Відправити на Тейн ескадру важких крейсерів, щоб добряче провчити Нарата і його Геррнів.

У глибині душі Гордон не міг з цим не погодитися: знову він бачив, як вони ледь вислизнули від неминучої загибелі. Однак Ліанна повільно похитала головою, увінчаною ореолом золотого волосся.

— Мій кузен Нарат не представляє небезпеки, хоча давно вже плете змови проти мене. Та, що він може зі своїми варварами? Але тепер його союзники — графи Зовнішнього Космосу.

— Тоді треба вдарити по ним,— суворо мовив Абро. Гордон відчув мимовільну симпатію до цієї прямої, рішучої людини,

хоча той і прийняв його так недоброзичливо. Але почув свистячий, тремтячий голос Коркханна:

— Це теж не головний противник. Невідомі таємні сили ховаються за спиною графів і Нарат Тейна. Їх посланець ледь не став причиною нашої загибелі. Нам не вдалося дізнатися, хто це був. Гордон згадав закутану в сіре істоту, яка прибула на Тейн разом з Сін Крівером і атакувала їх розум могутньою, руйнівною силою. Ліанна зблідла. Вона теж згадала.

— Вдаривши по графам, ми відкриємо, хто стоїть за ними,— сказав інший радник.— Абро має рацію.

— Ви, схоже, забуваєте,— втрутилася Ліанна,— що графи — союзники Імперії.

— Як і ми,— сказав Абро.— Тільки ми лояльні.

Ліанна кивнула.

— Звичайно. Однак ми не можемо нанести удар, не проконсультувавшись спочатку з Трооном.

Гордон відчув загальне незадоволення. Цим людям, як і більшості громадян маленьких королівств, було притаманне непомірне почуття гордості, тому їх обурювала думка, що вони залежні від когось у своїх рішеннях. Але Імперія є Імперія. Наймогутніша держава Галактики, яка панує над неймовірним числом зоряних світів...

— Я посилаю для переговорів Коркханна,— сказала Ліан.— Супроводжувати його буде Джон Гордон.

Гордон відчув, як шалено закалатало серце. Троон! Він знову побачить Троон!..

Абро став гаряче заперечувати, а Астус Нор, старійшина Ради, встав, щоб висловити загальний протест. Змірявши

Гордона довгим вивчаючим поглядом, він повернувся до Ліанни.

— Ми не маємо права судити про ваш вибір фаворитів, ваша високість, але не можемо мовчати, коли вони починають пхати свого носа у державні справи. І ми говоримо — ні. Ліанна теж встала, розгнівана, але старий витримав її спопеляючий погляд. Однак вона не встигла сказати й слова, як втрутився Коркханн. Він перервав її, але з таким тактом і витонченістю, що ніхто не образився.

— З вашого дозволу, ваша високість, я хотів би відповісти на це зауваження.— Він пильно подивився на чотири розгніваних обличчя.— Ви, здається, не сумніваєтеся у тому, що я володію певними здібностями і рідко помиляюся у фактах?

— Ближче до справи, Коркханн,— пробурчав старійшина.

— Добре,— відповів міністр, опускаючи пазури на плече Гордона.— Я наведу один-єдиний, зате незаперечний факт. У всій Галактиці немає нікого, підкреслюю, НІКОГО, хто мав би у керівництва Імперії таку довіру, яку має цей землянин на ім'я Джон Гордон. Ворожий вираз на обличчях членів Ради змінився крайнім подивом.

— Але чому... Яким чином? — Промовив Абро.

— Отже, ви все-таки копирсаєтесь у моїх мізках,— з підозрою пробурмотів Гордон.— Якщо, звісно, вона сама вам нічого не розповіла...

Коркханн не звернув уваги на його бурмотіння:

— Я навів факт. Додати мені нічого.

Всі дивилися на Гордона з інтересом, але як і раніше недовіжливо.

Потім Астус Нор пробурчав:

— Якщо Коркханн так каже, то, так воно і є. Проте...— Він запнувся, потім продовжив твердим голосом: — Добре, нехай летить.

— Чомусь ніхто не запитав, чи хочу я летіти,— тихо сказав Гордон.

Йому набридло бути слухняним виконавцем чужої волі, які не мають навіть права голосу, і він би сказав все, що думав з цього приводу, якби не Ліанна. Тонем, який не терпить заперечень, вона вимовила:

— Раду закінчено, панове.

Жодного слова більше не було вимовлено. Коли всі віддалилися, Ліанна підійшла до Гордона:

— Чому ви так сказали? Ви ж згорає від бажання потрапити туди.

— Ви думаєте?

— Не вдавайте. Я ж бачила, як просвітліло ваше обличчя при згадці про Троон.— Вона подивилася на нього докірливо і продовжувала: — На якийсь момент, на Тейні, коли смерть була поруч, мені здалося, що ми знову стаємо близькі... Як колись. Мабуть, я помилилася. Я нічого для вас не значу.

— Ви говорите дивні речі. Дивні для людини, яка ризикував життям, щоб бути з вами поруч!

— Про це я і думаю... Заради чого ви ризикували, Джон Гордон? Чи про мене ви мріяли?.. Чи все ж про пригоди, зоряні кораблях, все те, чого не було у вашому часі?

Зерно правди у цьому припущенні було. Достатнє, щоб стримати гнів Гордона. Очі, мабуть, вони його видавали — посмішка Ліанни була гіркою і розчарованою.

— Так я і думала.— Вона відвернулася.— Вирушайте на свій Троон, і нехай він стане вашим попутником!

2

Весь вільний час по дорозі до Канопуса Гордон проводив на командному містку корабля-розвідника. Крізь ілюмінатори (які насправді ілюмінаторами були) він спостерігав, як з'являються, збільшуються, а потім зникають зірки. Після безплідних років, проведених на Землі, він все ще не міг вдосталь насолодитися цим видовищем. Гігантська шарове скупчення у сузір'ї Геркулеса, зарозумілі барони якого вважали себе рівними королям, неквапливо стискалося на заході. Корабель повільно огинав ледь освітлену масу планетних тіл, так званий Провал Лебедя, і виходив у той сектор простору, в якому колись розігралася вирішальна битва об'єднаного космічного флоту Імперії з армadoю Ліги Темних Світів.

Гордон згадував. Далеко-далеко на південь виднілася темна, чорніша за ніч, пляма Хмари, звідки йшли у наступ кораблі Ліги. Згадалися Талларна і Шорр Кан, вождь Ліги, який пішов з життя, визнавши себе переможеним.

— Ви занадто багато думаєте про минуле,— зауважив Коркханн, лукаво поглядаючи на нього жовтим оком.— Це шкодить сьогоденню...

— Якби ви знали мене краще,— посміхнувся Гордон,— то, безсумнівно, менше б дивувалися. Так, я був самозванцем, я

майже не розбирався у тому, що робив під час цієї битви, але я там БУВ. Таке не забувається.

— Сп'яніння владою... У ваших руках був всесвіт. Мабуть, ви шкодуєте, що все це у минулому?

— Ні,— швидко відповів Гордон, здивований тим, що припущення Коркханна збігаються з думкою Ліанни.— Та й , чесно кажучи, я був наполовину паралізований страхом.

— Ви в цьому впевнені?

І, не чекаючи відповіді Гордона, Коркханн залишив місток. А в ілюмінаторі тим часом виростала з галактичної безодні центральна зірка Середньо-Галактичної імперії... Сліпуче, біле з блакитним відтінком полум'я Канопуса затьмарювало світло інших сонць. Незабаром стало видно і планети. Від однієї з них Гордон не міг відірвати погляду. Сіра сфера, закрита хмарами... Троон.

Він згадав, як вперше побачив цю планету, оглушений і засліплений грандіозністю майбутнього світу. Тоді він грав роль, до якої абсолютно не був готовий, і відчував себе пішаком у руках могутніх політичних діячів космічного масштабу.

А що тепер? Можливо, історія повторюється? Адже його, ймовірно, послано на Троон з єдиною метою: сприяти збільшенню впливу Коркханна на Джал Арна, володаря Імперії. Щоправда, це потрібно не заради якихось абстрактних політичних інтересів Фомальгаута, а скоріше для Ліанни, для боротьби проти зловісної загрози, яка виникла у прикордонних світах...

На величезному сіро-зеленому шарі планети вже чітко проглядалися великі рівнини і міста, які блистіли у білому

сонячному світлі. Далі був океан, а на його березі те, що з таким жадібним нетерпінням жадав побачити Гордон,— сліпучий блиск Кришталевих гір, величне віяло стріл і списів блискучого кварцу. Проминувши цей феєричний пейзаж, корабель почав спускатися до витончених скляних башт столиці Імперії. Ритм життя центрального космопорта вразив Гордона своєю напруженістю. За вказівкам електронного мозку, колосальні космольоти з Денеба, Альдебарану чи Сонця, у супроводі флотилії малих суден, на диво точно виходили до причалів. Корабель офіційної місії з Фомальгаута позачергово приземлився на території військового порту, у доках якого терпляче чекали свого часу величезні чорні крейсера Імперії.

Менше ніж за годину після посадки новоприбулі вже входили до величної будівлі родового королівського замку. Їх вийшов зустріти Зарт Арн, але посмішка його згасла, щойно вони з Гордоном потисли один одному руки.

— Я сподівався, ми зустрінемося не за таких надзвичайних обставин.— Він повернувся до Коркханну.— Брат обізнаний про причини, які викликали ваш візит. Ви не перші, хто приносить звістку про цю небезпеку.

— Є й інші новини з Межі? — Жваво запитав міністр.

— Так, але поговоримо про це пізніше. До біса дипломатію. Ходімо, Джоне, вип'ємо по чарочці.

Рухома доріжка доставила їх до великої зали, скляні стіни якої прикрашали зображення чорних зірок і згаслих сонць, уламки космічних кораблів, які справляли величне і зловісне враження. Гордон добре пам'ятав цю похмуру пишність, як і безліч вогнів суміжного залу... Доріжка несла їх на верхні

поверхи. Зустрічні слуги та придворні низько схилялися перед Зарт Арном, але не могли приховати свого подиву при вигляді принца, який панібратськи розмовляв з незнайомцем.

— Дуже дивно йти ось так разом,— сказав Гордон.— Адже колись кожен з нас був у тілі іншого. Незвичне відчуття.

— Для мене — ні,— посміхнувся Зарт Арн.— Не забувай, що я перетинав час неодноразово і жив у багатьох чужих тілах. Але я тебе розумію.

Нарешті вони досягли покоїв Зарт Арна. Гордон пам'ятав ці високі кімнати, строгий білий колір яких прикрашали витончені шовкові завіси на вікнах. Стелажі з касетами думкозаписів залишалися на своїх місцях. Він привітався з Мерн і вийшов на широкий балкон помилуватися панорамою міста. Все було як і минулого разу. Знову хилився до заходу Канопус, опромінюючи своїми феєричними променями чудові вежі столиці, безкрає смарагдове дзеркало океану і Кришталеві гори. Голос Зарт Арна вирвав Гордона зі спогадів.

— Пам'ятаєш смак сакви? — Він простягнув високий келих, наповнений темно-коричневою рідиною.— Нічого не змінилося, чи не так?

— Не зовсім,— тихо сказав Гордон.

Зарт Арн відразу зрозумів:

— Ти маєш на увазі Ліанну? Мені було незручно розпитувати. Що між вами сталося?

— Серйозною сварки не було, але, ти розумієш... Словом, я прилетів сюди не заради неї, а заради всього цього. Широким жестом, ніби укладаючи панораму в свої обійми, Гордон вказав на сяюче місто, неймовірно красиві гори, наповнені прозорим

світлом, космічні кораблі, які величаво йшли у небо. Зарт Арн хотів ще щось запитати, але не встиг, бо на балконі з'явився високий кремезний чоловік, весь у чорному, на грудях якого виблискував невеликий знак Комети. Він дивився на Гордона вивчаюче. Гордон впізнав Джал Арна, повелителя Середньо-Галактичної імперії і старшого брата Зарта.

— Дивно,— сказав той.— Ви мене добре знаєте, а ось я вас бачу вперше.— Вони потисли один одному руки.— Зарт розповів мені, що саме таким чином вітали один одного люди вашої епохи. Ласкаво просимо у Троон, Джоне, я щасливий приймати вас у цьому палаці.— Імператор вимовив це без всякої афектації, але потиск було міцним.— На жаль, ви прилетіли не просто погостювати. Втім, не тільки ви. Один за одним прибувають посли найвірніших наших союзників. Вони теж стривожені.

Джал Арн підійшов до балюстради і задумливо подивився на місто, яке запалювало свої перші вогні. У сутінковому небі вже світилися обидва місяця: один — густого золотистого кольору, другий — холодний і сріблястий.

— Галактикою повзуть чутки. Джерело їх невідоме, але кажуть, що на кордонах Зовнішнього Космосу з'явилася грізна невідома небезпека. Нічого конкретного ніхто не повідомляє, але керівники деяких королівств стурбовані. Інші, щоправда, вважають, що все це вигадки.

— Те, що ми бачили на Тейні, не плід нашої уяви,— заперечив Гордон.— Коркханн розповість вам усі подробиці.

— Він це зробив. Я прийняв його відразу ж після прибуття. І я не в захваті від його звіту.— Джал Арн скрушно похитав

головою.— Рішення треба приймати невідкладно. Сьогодні ж. Навіть, якщо є ризик поставити під загрозу усталений політичний устрій Галактики. На жаль, інформації недостатньо. Він замовк і попрямував до виходу. Обернувшись у дверях, посміхнувся:

— Ви працювали замість мене кілька днів, Джон Гордон. Можу вас запевнити, що з того часу мої обов'язки не стали ні на йоту приємніше.

Джал Арн вийшов.

— Я проведу тебе до ваших з Коркханном покоїв,— сказав Зарт.— Я розпорядився, щоб їх приготували тут, поблизу. Нам є про що поговорити.

Опинившись у своїх апартаментах, Гордон був вражений їхньою розкішшю.

Порівняно з ними, житло Зарт Арна виглядало спартанським: подібно до більшості вчених, принц надав перевагу скромній, суворій обстановці. Над спинкою одного з крісел стирчав пучок пір'я. У кріслі, як з'ясувалося, сидів Коркханн. Обличчя міністра було звернуте до чудової панорами міста, тепер уже яскраво залитого ілюмінацією, і зіркам, в якому спалахували час від часу бортові вогні кораблів.

— Мені дуже не подобається те, що я дізнався,— почав Гордон, наближаючись до Коркханна. І раптом закричав зі страху: — Коркханн!.. Тіло пернатої істоти було на диво нерухомим, як і його обличчя зі смішним дзьобом, до якого Гордон за останні дні звик і навіть відчував певну симпатію. Бурштинові очі потьмяніли, ставши схожими на

холодні дорогоцінні камені. Гордон схопив Коркханна за плечі, відчуваючи дивну крихкість покритого пір'ям тіла.

— Коркханн! Що трапилося? Прокиньтесь! Прошу вас!..

В очах негуманоїда промайнув проблиск свідомості... Нескінченна біль. Такий вираз очей могла б мати чиясь проклята душа.

На лобі Гордона виступили рясні краплі поту. Він тряс непритомного, щось кричав. У погляді міністра знову з'явилося страждання, потім відблиск нелюдської боротьби, яка відбувалася всередині, потім щось ніби вибухнуло. Коркханн зігнувся навпіл, його крихкий тулуб затремтів.

З горла його почулося невиразне бурмотіння.

— Що трапилося? — Повторив Гордон. Але тільки за хвилину Коркханн спрямував до нього очі, наповнені розгубленістю і болем.

— Це те, що ми вже один раз випробували. І ви і я. Тільки набагато гірше. Ви пам'ятаєте ту істоту в сірій рясі, яка намагалася позбавити нас розуму на Тейні?..

Гордон відчув, як кров холоне у жилах. Так, він пам'ятав, занадто добре пам'ятав таємничу істоту — союзника графа Сін Крівера та інших прикордонних владик. Його боялися навіть Геррни...

— Так,— прошепотів Коркханн.— Один з них знаходиться тут, у палаці.

Імператорський палац сяяв у ночі тисячами вогнів. Крізь сотні вікон виливалися яскраві промені світла, виривалися вибухи музики, чулися незліченні голоси. На честь іменитих

гостей давали великий бал. Строката юрба гостей, які прибули зі світів, де пір'я, луска або шерсть замінювали шовковий одяг, веселилася у величезних залах і дегустувала напої. Очі, вузькі і круглі як тарілки, очі фасеточні і очі без вій жваво блищали у світлі тисяч люстр. Смішні силуети блукали у саду серед сяючих квітів з системи Ахернара.

Як нагадування, що Імперія вміє не тільки розважатися, біля двадцяти кораблів одночасно піднялися у повітря, заглушивши музику ревом двигунів. Легкі розвідники і «привиди» злетіли раніше, тепер настала черга важких крейсерів. Блиск їх корпусів на мить затьмарив сузір'я. Вони прямували на базу у районі Плеяд.

Гордона практично не був на святі. Разом з Зартом він взяв участь у церемонії виходу Джал Арна, потім всі троє піднялися до кабінету імператора. Гордон здогадувався, що дуже багато хто запитує себе, чому це якийсь землянин без чинів і звань всюди супроводжує владика Імперії.

— Даремно я кинув Коркханна,— сказав він.— Він ще не зовсім оговтався.

— Його охороняє моя особиста гвардія,— пояснив Джал.— На нараду він прибуде... І ще одна людина, яку, думаю, ви добре пам'ятайте.

На порозі кабінету з'явився високий широкоплечий чоловік у формі Флоту. Чорняве волосся, бронзовий загар на обличчі. Гордон скочив.

— Хелл Беррел!

Офіцер подивився на нього з подивом:

— Здається, ми незнайомі...

Гордон опустився у крісло. Звісна річ, Хелл його не впізнав. Так, він став незнайомцем для кращих друзів і для коханої. Яка неприємна ситуація!

— Капітан Беррел! — Почав Джал Арн.— Ви пам'ятаєте агресію Ліги проти Імперії? Коли на мене здійснили замах і брат змушений був стати на чолі держави?

— Хіба можна це забути, ваша величність? — Засмагле обличчя Беррела просвітліло.— Під керівництвом принца Зарт Арна ми добряче дали перцю Лізі біля Денеба!

— Кинувши проти нас свої армади,— продовжував Джал Арн,— Шорр Кан розповсюдив по всій Галактиці послання, яке я хочу нагадати.

Він зробив жест. Настінне панно засвітилося, перетворившись на екран телестерео. На ньому з'явився огрядний, широкоплечий і сивоголовий чоловік, пронизливі глузливі очі якого, здавалося, світяться у напівтемряві приміщення. Рішучий і твердий голос довершував образ людини поза мораллю і забобонів.

— Шорр Кан,— розгублено прошепотів Гордон. Він добре пам'ятав всевладного, цинічного диктатора Ліги Темних Світів, з яким колись боровся не жаліючи сил, в той час як доля Імперії висіла на волосині.

— Слухайте! — Підняв руку Джал Арн. І Гордон мимоволі заново пережив свій вже одного разу пережитий страх, коли Шор Канн, як і тоді, сказав: «Зарт Арн — це зовсім не Зарт Арн, він самозванець. Зоряні королі і барони, не жертвуйте собою заради нікчемної мети!»

Екран телестерео згас. Хелл Беррел з подивом подивився на Джала.

— Я це добре пам'ятаю, ваша величність. Його звинувачення були настільки сміховинні, що ніхто не надав їм ніякого значення.

— Він говорив правду,— сказав Джал Арн.

Хелл Беррел розгублено дивився на свого повелителя.

Потім повернувся до Зарт Арна. Той посміхнувся:

— Так, Шорр Кан говорив правду. Мало хто це знає, але сталося так, що кілька років тому я винайшов і випробував на практиці метод обміну розумом з людьми з інших світів і часів. Один з цих людей — присутній тут Джон Гордон. Саме він був тоді в моєму тілі і привів Імперію до перемоги. Шорр Кан дізнався про це.— Вчений знову натиснув кнопку телестерео.— Як ви пам'ятаєте коли ми розгромили ворожу армаду, керівництво Ліги визнало свою поразку і запросило миру. Подивіться скорочений варіант цієї передачі.

Телестерео відтворило сцену, яка назважди закарбувалася у пам'яті Гордона. Група переляканих людей в одному із залів цитаделі диктатора Ліги Темних Світів. Один з них виступив наперед. Голос його був хрипким:

— Ми згодні на ваші умови, принце. Тиранію Шорр Кана повалено. Коли він відмовився здаватися, ми повстали. Зараз я його покажу. Він помирає.

Телестерео переключилося на інше приміщення, особисту кімнату Шорр Кана. Диктатор сидів у кріслі, оточений озброєними хмарниками. Обличчя було блідим як крейда, по лівому скроні тяглася темна смуга запеченої крові. Але тьмяні

очі на мить прояснилися, йому вдалося навіть слабо посміхнутися.

— Ви виграли, Джоне... Я б ніколи не подумав, що ви посмієте взятися за Руйнівника. Дурням щастить, інакше ви б самі загинули при цьому... Може, я залишок вашого світу, Джон? Народився невчасно? Може бути...

Шорр Кан звалився. Один з хмарників схилився над ним.

— Мертвий. Але для нас було б краще, якби він взагалі не з'являвся на світ.

Запис на цьому скінчився. Деякий час у кімнаті панувало мовчання: кожен з глядачів по-своєму переживав побачене. Потім Хелл Беррел виголосив дещо здивовано:

— Так, я пам'ятаю це. І пам'ятаю, що ніхто з нас не зрозумів, чому він так назвав принца — «Джон». Ніхто...— Він пильно подивився на Гордона.— То, значить, це ви були тоді поруч зі мною? Тоді, під час битви... Це ви... перемогли Шорр Кана?!

— Саме так,— відповів за Гордона Зарт Арн.

А сам Гордон полегшено простягнув руку:

— Ось ми і зустрілися, Хелл. Антаресець ще секунду недовірливо дивився на землянина, потім схопив його руку і став гаряче трясти, даючи вихід своїм почуттям.

І тут з'явився Коркханн. На німе запитання Джал Арна він відповів:

— Нічого, ваша величність, я у відмінній формі.

Гордон дозволив собі засумніватися в цьому: в жовтих очах Коркханна він бачив відблиски страху, якого раніше не було.

— Палац обшукано від верху до низу,— сказав Джал Арн.— Жодних слідів цієї містичної істоти не виявлено. Розкажіть детальніше, що відбулося.

Голос Коркханна знизився до шепоту:

— На жаль, сказати мені майже нічого. Те ж саме відчуття нестерпного психічного удару, що і на Тейні, тільки більш сильного. Опиратися я зміг лише лічені секунди, потім втратив свідомість. Тільки допомога Гордона дозволила мені прийти до тями. І ще... Я переконаний, що поки був непритомний, мій мозок, всі мої знання та пам'ять детально обстежили. Поруч з таким телепатом всі мої здібності не більше ніж дитяча забава.

Імператор нахилився до нього:

— Скажіть, Коркханн, коли це сталося, чи не відчували ви у мозку холод?

— Як ви здогадалися, ваша величність? — Здивувався Коркханн.

Джал Арн не відповів, але обмінявся з братом багатозначним поглядом.

З'явився камергер і оголосив про прибуття запрошених високих гостей з інших систем. Гордон почув знайомі імена і побачив знайомі обличчя.

На нараді було не менше трьох зоряних королів: молодий Сат Самар з Полярної, старий король-регент з Кассіопеї та хитрий чорношкірий повелитель Цефея. Прибули також прем'єр-міністри двох інших королівств і Джон Оллен, могутній барон з Скупчення Геркулеса. Його володіння, які простягалися до самих кордонів Зовнішнього Космосу, були більшими від багатьох королівств. Сухе, аскетичне обличчя було похмурим,

що красномовно свідчило про важкі турботи. Гордон уже досить добре знав галактографію, щоб збагнути — всі представлені на нараді регіони межують з Зовнішнім Космосом.

— До вас, безперечно, дійшли чутки,— без передмови почав Джал Арн,— що деякі графи Зовнішнього Космосу готують раптову агресію. Загроза стосується всіх нас, але найбільша небезпека загрожує королівству Фомальгаут. Ось чому тут присутні Коркханн і мій друг Джон Гордон.— Джал зробив наголос на слові «друг», і всі з цікавістю подивилися на Гордона.— Коркханн, розкажіть, що сталося на Тейні.

Міністр Фомальгаута коротко розповів присутнім про спробу Нарат Тейна захопити у полон Ліанну, про його несподіваний союз з деякими графами Зовнішнього Космосу і дивною істотою, обличчя і тіла якої ніхто ніколи не бачив, але яка володіє жахливою телепатичною силою. Коли розповідь підійшла до кінця, у залі повисла важка тиша. Потім слово взяв Сат Самар.

Голос його злегка тремтів:

— Ми нічого не чули про таємничого незнайомця, але графи поведуться на території мого королівства надзвичайно нахабно. На кожному кроці загрожують силою, яка, за їхніми словами, розчавить нас. Чорношкірий повелитель Цефея нічого до цього не додав, зате старий регент Кассіопеї підтвердив:

— На Межі щось відбувається... Ніколи ще граф не були такими зухвалими.

Коркханн спокійно подивився на барона:

— А ви, Джон Оллен? Мені здається, ви щось приховуєте. Обличчя барона спалахнуло.

— Я не давав дозволу копатися у моїх мізках, чортів телепат!

— Як би я зміг це зробити,— з сарказмом запитав Коркханн,— якщо ви щільно прикрили свій розум, щойно перетнули поріг цього приміщення?

— Зайві турботи мені ні до чого — з погано прихованим роздратуванням відповів барон.— Від моїх володінь до Зовнішнього Космосу рукою подати. Вони найбільш вразливі.

Голос Джал Арна став владним:

— Але ви союзник Імперії. Якщо вам загрожує небезпека, допомога прибуде негайно. То ж говоріть.

На обличчі Оллена відбилося коливання, потім він зважився:

— Нічого конкретного я не маю. Але... Неподалік від кордонів мого баронства є одна планета, Аар. Віднедавна там відбуваються таємничі явища.

— А точніше?

— Одного разу ми звернули увагу, що торговий корабель, який повертався із Широкого Космосу, іде за незвичною траєкторією. На сигнали він не відповідав, і один з моїх крейсерів вирушив розібратися, у чому справа. Коли люди проникли на борт «купця», вони виявили, що всі там збожеволіли. Принаймні, поводити себе саме так. Якщо вірити автоматичному борт-журналу, їх останньою зупинкою був Аар. Іншим разом ми прийняли SOS з корабля, який перебував у районі цієї планети. Передача раптово перервалася. До порту призначення корабель не прибув.

— Це все?

Обличчя Оллена витягнулося.

— Якось мене відвідав граф Сін Крівер. Він згадав мимохідь, що через якісь наукові експерименти Аар і прилегла область простору стали небезпечними. І рекомендував мені дати своїм кораблям відповідні вказівки. Щоб вони уникали цей регіон. Власне, з його уст це звучало як справжнісінький наказ.

— Що ж,— помовчавши, промовив Джал Арн.— Схоже, що Аар — якщо не центр, то хоча б один з центрів цієї чортівні.

— Можна направити туди ескадру і розібратися на місці,— запропонував Зарт Арн.

— А якщо вона нічого не знайде? — Вигукнув Джон Оллен.— І графи звинуватять в цьому вторгненні мене? Поставте себе на моє місце!

— Ми всі розуміємо,— сказав Джал Арн і глянув на брата.— Ні, Зарте, барон прав. Якщо там нічого не буде, графи скажуться. Ми не можемо йти на ризик прикордонної війни по всьому кордону. Мені здається, краще буде послати туди легкий розвідник з кількома надійними людьми. Вони все розвідають. Капітан Беррел, доручаю це вам.

Вперше з початку засідання Гордон попросив слова.— Я теж полечу з Хеллом. Ніхто, крім мене, не бачив цих загадкових союзників графів. За винятком Коркханна, але він не створений для такого роду подорожей.

— Чому це? — Все пір'я Коркханна скуповилося від обурення.

— Тому що більш ніхто не зможе бути радником принцеси Ліанни,— спробував заспокоїти міністра Гордон.— Не можна допустити, щоб ви її залишили.

— І все-таки ризик великий,— пробурмотів Джон Оллен.—
Прошу вас про одне — не вплутуйте мене у цю справу.

— Мене глибоко вразила ваша турбота про долю моїх друзів,— крижаним тоном зауважив Джал Арн, але барон ніби не помітив сарказму:

— Я негайно повертаюся до себе.— Він підвівся.— Я ні в що не замішаний. Ваша величність, панове... До побачення. Двері за бароном закрилися.

— Чорти б його взяли! — Не витримав Сат Самар.— І це не вперше. Ще коли ми билися з Темними Світами, коли інші барони подавали приклад відваги, цей вагався до кінця. До того моменту, коли поразка Шорр Кана стала неминучою.

— Так,— погодився Джал Арн.— На жаль, через стратегічного положення баронства союз з ним необхідний. Ми змушені терпіти його жахливий егоїзмом.

Коли королі та інші учасники наради розійшлися, Джал Арн подивився на Гордона з легким смутком.

— Мені не хочеться вас відпускати, мій друг. Не для того ви повернулися сюди, щоб знову ризикувати своїм життям. Гордон вловив уважний погляд Коркханна і здогадався, про що той думає. Згадалися гіркі хвилини прощання з Ліанною. Але як і раніше він вперто вірив, що повернувся у цей грандіозний блискучий світ тільки через неї, а не заради повного пригод життя.

— Ви щойно самі згадали,— сказав він Джалу,— що королівство Фомальгаут у найбільшій небезпеці. Все, що загрожує Ліанні, безпосередньо зачіпає і мене. Але він далеко

не був впевнений, що імператор йому повірить, зате був переконаний, що Коркханн не повірить взагалі.

Як би там не було, за три дні потому легкий корабель вже чекав їх у Імперському космопорті Троона. Це був розвідник-«привид» без розпізнавальних знаків. Весь екіпаж, навіть капітан Беррел, не був одягнений у форму.

Напередодні відльоту Гордон востаннє розмовляв у палаці з Зарт Арном. При розмові була присутня Мерн.

— Сподіваюся, Джоне, тобі вдасться роздобути нові відомості. В іншому випадку рівно за тридцять днів на Аар прибуде весь Імперський флот.

— Але ж це може спровокувати війну з Прикордонням,— розгубився Гордон.— Зовсім недавно твій брат говорив...

— Є речі гірші за прикордонні війни,— похмуро зауважив Зарт Арн.— Ти ж вивчав нашу історію. Пам'ятаєш Бренн Біра?

— Так. Це ваш далекий предок, засновник династії. Саме він викинув за межі Галактики агресорів з Магелланових Хмар.

— І при цьому знищив частину нашої Галактики... Відповідна інформація зберігається у таємних архівах палацу. Так ось, деякі деталі з опису сірого незнайомця змусили нас з братом ще раз уважно з нею ознайомитися.

Жахливий здогад промайнув у голові Гордона. Подальші слова Зарта його підтвердили:

— Описуючи прибульців, Бренн Бір згадує про їх неймовірну телепатичну силу, якій ніхто, чи то людина, чи негуманоїд, не в силах протидіяти. І тепер, схоже, вони повернулися!

Колись зона Зовнішнього Космосу була досить невизначеною областю простору, яка розташовувалася, якщо вірити старим галактичним атласами, між західними і південними зоряними королівствами на околиці Галактики. Історично події розвивалися так. Три найбільших технічних досягнення XXII століття — відкриття надсвітлових хвиль і методів управління інерційною і гравітаційною масами зробили можливими міжзоряні подорожі. І людство кинулося підкорювати Галактику, спрямовуючи свої кораблі головним чином у її центральні області та нехтуючи пустельними околицями. Тисячоліття потому, коли далеко від Землі оформилися і зміцніли незалежні від колишньої метрополії королівства, окремі відчайдухи з цих нових світів проникли і сюди, засновуючи невеликі колонії, які часто обмежувалися однією зіркою та її планетною системою.

Саме ці графи Межі — як вони себе називали — і стали найбільш нахабними, зарозумілими і жорстокими правителями Галактики. У своїх домаганнях вони не рахувалися ні з ким, а з Імперією уклали чисто формальний договір, який гарантував їм захист у разі нападу когось із сусідів. Межа давно вже перетворилася на центр всіляких інтриг, тут знаходили собі притулок найзапекліші злочинці. Протягом багатьох століть такий стан справ залишався незмінним. «І дуже шкода,— розмірковував Гордон.— Якщо добряче прочистити ці зоряні джунглі раз і назавжди, не стало б місця для тієї небезпеки, яка загрожує зараз всій Галактиці». Тримаючись обхідних шляхів, розвідник-«привид» проник вже далеко у зону Межі. Швидкість його за галактичним мірками була середньою, та й озброєння

складалося всього з декількох гармат. Але для успішного виконання своєї місії у нього були більш надійні засоби — він міг ставати невидимим. Кожен флот Галактики прагнув мати у своєму складі якомога більше таких кораблів.

— Скоро нам доведеться «зникнути»,— зауважив Хелл Беррел.— А переміщатися наосліп у такому хаосі буде досить важко. «Якщо це і хаос, то чудовий!» — Подумав Гордон. На чорному оксамиті неба алмазами, смарагдами та рубінами виблискували десятки зірок. Екрани радарів показували скупчення космічних брил і уламків всіх розмірів, хмари космічного пилу велично перетинали порожній простір Межі. Вдалині добре було видно Скупчення Геркулеса, яке нагадувало хмару нічних метеликів, що злетілися на світло лампи. Ще далі можна було помітити і слабку точку Канопуса. Побачивши його Гордон твердо пообіцяв собі повернутися назад живим.

Знову подивившись вперед, він відчув, як уява несе його все далі і далі — за рукави гігантської спіралі Галактики, у незмірну космічну безодню, в глибині якої мерехтіли слабеньким світлом Магелланові Хмари.

— Задалеко далеко,— зітхнув він.— Ймовірно, Зарт Арн помиляється. Магелланійців тут бути не може. А якби вони й з'явилися, то навіщо секретність? Вони нахлинули б, наче лавина. Хелл Беррел заперечливо похитав головою.

— Так вони вже приходили. І були знищені Руйнівником. Тепер їм мимоволі доводиться вигадувати щось нове. Але я згоден — повірити у це важко. Адже попередня навала була чортзна коли!

«Привид» все глибше входив у простір Межі, ухиляючись від численних уламків, які кам'яними потоками мчалися у порожнечі, огинаючи величезні згаслі сонця, несучись все далі від цивілізації. Та ось настав момент, коли Хелл Беррел вказав на маленьку помаранчеву зірку, що з'явилася на екрані.

— Це Аар.

— І що буде тепер? — Поцікавився Гордон.

— Тепер ми станемо «невидимками», — буркнув антаресець. — І це нам сильно ускладнить решту шляху.

Він віддав наказ, заревіли сигнали тривоги, а у кормових відсіках запрацювали потужні генератори поля, які робили корабель невидимим у звичайному світлі. Одночасно на екранах і «ілюмінаторі» пропало всяке зображення. Гордон не вперше летів на кораблі цього типу, тому це його не здивувало. Генератори створили навколо корпусу своєрідний енергетичний кокон, який змушував світло і випромінювання радарів його огинати, і корабель став абсолютно невидимим. Але у кожної палиці є два кінці — екіпаж теж втратив можливість спостерігати за навколишнім середовищем. Просуватися можна було лише повільно і обережно, розраховуючи на спеціальний субспектральний радар.

Повільно тяглися години. Гордон мимоволі порівняв це з підводним човном ХХ століття, який прокладає собі шлях у океанській безодні. Те ж відчуття сліпоти і безпорадності, той же страх зіткнення — у даному випадку з метеоритами, виявити які субспектральний радар не здатний, і навіть те ж істеричне бажання скоріше побачити Сонце... Тонкі цівки поту стікали по

обличчю Хелла Беррела, який прокладав курс до єдиної планети помаранчевої зірки. І ось за наказом капітана корабель завмер на місці.

— Під нами повинна бути поверхня планети,— промовив антаресець, витираючи піт.— Нічого більше повідомити не можу. Будемо сподіватися, що ми не «з'явимося» прямо над головою місцевих. Гордон знизав плечима.

— Джон Оллен стверджує, що планета практично незаселена.

— Я все життя захоплювався оптимістами, яким не треба ні за що відповідати,— пробурчав антаресець.— Втім, чекати далі немає сенсу. Вимкнути екранування!

Генератори замовкли. На місток хлинуло яскраве помаранчеве світло.

Всі кинулися до ілюмінаторів.

— Оптимісти мали рацію,— зазначив капітан.— Вибрати краще місце неможливо. Навіть з відкритими очима. Корабель висів у повітрі над густим покривом великого лісу. Рослини — незважаючи на розміри, Гордон не міг назвати їх деревами — піднімалися на десять-дванадцять. Пучки витончених пружних стебел здіймали до неба величезну кількість золотистого листя. Це золоте покривало тяглося в усі сторони, наскільки сягало око.

— Негайно вниз! — Скомандував Хелл Беррел.— Поки нас не засікли радары!..

Корабель плавно приземлився серед золотистих стебел на ґрунт, порослий дрібним колючим чагарником. Кущі були усіяні

незнайомими чорними плодами. І раптом Гордон, який жадібно розглядав рослинність через ілюмінатор, вигукнув:

— Дивіться!

Одним стрибком капітан опинився поруч.

— Що там?

— Це вже зникло. Щось маленьке, ледь помітне. Воно шмигнув під ті кущі.

— Так. У довідниках зазначається, що планета не заселена. Колись тут намагалися заснувати колонію, але потім відмовилися від цієї ідеї — життя тут дуже небезпечне. Можливо, це якийсь хижак?

— Не думаю. Воно було таке маленьке!

— І все-таки я волів би розгледіти його краще, перш ніж робити вилазку.— Звертаючись до одного з офіцерів, Хелл Беррел наказав: — Варрен, ви підете зі мною на розвідку. У повному озброєнні.

Гордон підвів голову.

— З Варреном піду я. Щоб виконати доручену нам справу, один з нас повинен залишитися на кораблі. Було б краще, якби ця людина могла ним керувати.

Незабаром Гордон і Варрен ступили на землю, одягнені у комбінезони подвійного призначення: у космосі вони були скафандром, на планетах — захисним одягом. Зовні було тихо, лише густе золотисте листя ледь шелестіло під подувом легкого вітерцю. Крім цього шелесту, навушники шоломів доносили до людей тільки слабке неясне шарудіння. Гордон навіть засумнівався — чи не привиділася йому ця істота?

— Де ви побачили цю тварина? — Запитав Варрен.

— Десь тут... Точно не пам'ятаю... Невже це була просто гілка. Раптом Гордон зупинився і подивився вгору. У чотирьох метрах над ним, в розвилці деревного стебла, виднівся дивний предмет, який віддалено нагадував гніздо білки... Але це була не купка гілок і листя, а невелика витесана з дерева коробочка. В одній зі стінок навіть була дверцята.

— Істота, яку я помітив, зникла саме тут. Погляньте.

Придивившись у крону дерева, Варрен напівголосно вилаявся. Гордон сказав:

— Спробую туди забратися. Не думаю, що це небезпечно, але... У разі чого, прикрийте мене, Варрен.

Висота була невелика, але лізти заважав незручний комбінезон. Гордон весь змокрів, поки не опинився на одному рівні з маленьким будиночком, міцно впираючись ногами в одну з гілок. Обережно штовхнув маленькі двері. Пролунав сухий тріск, ніби лопнула дротова дужка. Він натиснув сильніше. Двері піддавалися, але повільно. Щось — чи хтось — їх тримали. Раптом опір припинився. Двері відчинилися. Зазирнувши всередину, Гордон спочатку не побачив нічого, крім червоного смерку. Потім, коли очі звикли до темряви, стали видні всі деталі. Ті, хто з усіх сил заважав йому відкрити двері, злякано тулилися до далекої стінки будиночка. Зростом вони були не вище тридцяти сантиметрів, проте будова тіла була людська. Це були чоловік і жінка, абсолютно оголені, якщо не враховувати довгих рукавичок, які призначалися, очевидно, для захисту рук від колючок при збиранні ягід.

Незвичайність їх виду посилювала напівпрозорість тіл, ніби виліплених зі склопластику. Деякий час Гордон розглядав їх, не в силах вимовити ні слова. Чоловік сказав щось тонким високим голосом, але цю майже «пташина» мова була Гордону абсолютно незнайома. Він зісковзнув на землю.

— Варрен, лізьте тепер ви. Можливо, зрозумієте їх мову.

— Їх... що? — Варрен подивився на нього як на божевільного, але, ні про що більше не питаючи, поліз на дерево. Спустився не скоро. Вигляд у нього був приголомшений, обличчя бліде, очі блукали.

— Я з ними говорив.— Відчувалося, що він сам не може повірити у це.— І добре зрозумів їхню мову. Кілька тисячоліть тому... Словом, у нас спільні предки.

Гордон недовірливо на нього подивився.

— З цими створіннями? Але вони...

— Вони нащадки наших колоністів. Пам'ятайте, капітан розповідав?

Колонія була евакуйована, але піти встигли не всі. Деякі вже стали жертвою невідомої небезпеки... Є у тутешньому повітрі або воді якась хімічна складова, під впливом якої за кілька поколінь розміри людського тіла різко зменшуються...— Варрен скрушно похитав головою.— Бідолашні! Уявляю, що їм довелося пережити. По-моєму, їх напівпрозорість — наслідок ще однієї мутації, можливо, це захист від інших мешканців планети...

Гордон мимоволі здригнувся. Зоряний світ вселяв відчуття не тільки краси, але й жаху.

— Ще мені здалося — вони дуже бояться чогось, що знаходиться на сході,— продовжував Варрен.— Виразно пояснити, що це таке, вони не змогли.

Коли розвідники повернулися на корабель, капітана Беррела найбільше зацікавила саме остання деталь.

— Це збігається з даними радарів. У декількох сотнях кілометрів на схід фіксується великий металевий об'єкт. Ймовірно, саме він нам потрібен.— Деякий час капітан мовчки розмірковував.— Пішки нам туди не дійти. Отже, вирішено. Щойно стемніє, спробуємо підкрастися ближче на кораблі. Рухаючись над самими кронами, ми, можливо обдуримо їх радари. Споночіло. Привид, ледве не торкаючись дерев, беззвучно летів над лісом — було чути лише шелестіння листя, яке слабо виблискувало у тьмяному світлі поодиноких зірок галактичної околиці. Капітан сидів за пультом, а Гордон не зводив очей з екрана переднього виду. Там було чорно.

І раптом йому здалося, що він щось бачить. Так, далеко з'явився тьмянний металевий відблиск.

— Я бачу,— випередив Хелл Беррел його жест.— Сідаємо.

Однак корабель, всупереч очікуванню Гордона, продовжував повільно рухатися вперед. Мабуть, капітан шукав зручний майданчик для приземлення, якусь галявину. Металевий блиск наближався, і незабаром Гордон вже розрізняв будови невеликого містечка. Куполи, стіни, вулиці... Все з металу, жодного вогника у вікнах. Ліс, ймовірно, вже давно наступав на місто — більшість будівель охопила густа рослинність. Так, сумнівів не залишалося — це була покинута база невдачливих колоністів. Неподалік від міста Гордон

помітив кілька замаскованих джерел світла. Вони освітлювали те, що залишилося від стародавнього космопорта: великий майданчик з твердим покриттям, який ліс поки був не в силах зламати. Вдалося також розрізнити невиразні форми декількох легких кораблів типу А-5 — розміром вони навряд чи перевершували «привида». Поруч з ними стояв ще один зореліт, силует якого здався Гордону незнайомим. Він повернувся до Беррела, щоб звернути його увагу на дивний корабель. Але капітан на питання не відреагував. Більш того — він виявляється, і не думав шукати місце для приземлення! Погляд його був спрямований прямо по курсу — до космодрома з розташованими на ньому кораблями.

— Якого біса! — Скрикнув Гордон. — Що ви робите?! Ми ж сядемо точно у них під носом!!!

Антаресець не відповідав. Гордон схопив його за руку, але був з силою відкинутий. Не втримався на ногах і впав. Зате встиг ясно побачити обличчя капітана — зсудомлені риси, скляні, безглузді очі... Наступної миті Гордон вже все зрозумів. Зібравши всі свої сили, він знову кинувся до антаресця, щоб відтягти його від пульта управління. Але той з нелюдською силою тримався за важелі. Після короткої боротьби Гордону вдалося його від них відірвати, але перед цим, мабуть, капітан встиг щось натиснути. «Привид» зірвався у піке. Голова Гордона боляче вдарилася об металеву перегородку, і він втратив свідомість.

Кругом була повна темрява. Голос мертвої людини виголосив:

— То ось, значить, як він виглядає! Ну й біс з ним.

Чий це був голос? Понівечений розум Гордона відмовлявся відповідати на це питання. І чому він вирішив, що голос належить покійнику? Невідомо. Проте він був переконаний — власник цього голосу мертвий. Він спробував відкрити очі, щоб побачити людину, яка здатна розмовляти після власної смерті. Це викликало біль. Гордон знову втратив свідомість. А коли прийшов до тями вдруге, то чомусь зрозумів, що часу пройшло дуже багато. Голова гула як ніколи в житті. Цього разу очі відкрити вдалося. Він лежав на металевій підлозі, над ним нависала металева стеля, з усіх боків блищали металеві стіни. В одній з них були масивні двері. Все з металу! Крізь заґратоване віконце ледве пробивалося оранжеве світло дня. На підлозі біля стіни валявся Хелл Беррел, нерухомий, як труп. Гордон піднявся. Тіло слухалося погано, він ледь не впав. Через силу зробив кілька кроків і опустився біля капітана на коліна.

На підборідді антаресця виднілося одне-єдине садно, інших ран на засмаглому обличчі не було. Однак, судячи з усього, стан його був вкрай важким. Бронзове обличчя втратило твердість і скульптурну чіткість, риси стали в'ялими, невиразними. Очі були закриті. Тонка ниточка слини стікала з напіввідкритого рота.

Гордон струснув його за плечі, голосно покликав. Раптом мляве тіло поворухнулося, у ньому прокинулася воістину нелюдська сила. Як у оскаженілого тигра або ягуара. Хелл Беррел люто відбивався — і руками, і ногами. Очі горіли, як у загнаного в клітку дикого звіра. Гордон відлетів до протилежної

стіни. Потім дикий блиск в очах капітана згас, м'язи його розслабилися. Він з подивом дивився на Гордона.

— Що це зі мною, в ім'я Неба?

— Вас оглушили,— відповів Гордон.— Тільки не дубиною, а уявним ударом. Хтось вторгся у вашу свідомість, поки ми летіли сюди.

— Сюди? — Перепитав Хелл Беррел, оглядаючи металеву камеру.— Я нічого не пам'ятаю. Це що, в'язниця?

— Мабуть, так. Ми зараз у покинутому місті колоністів. Тюрми є в кожному місті.— Гордона сильно мучив головний біль, але ще більше вражене самолюбство.— Хелл, минулого разу, коли я був у тілі Зарт Арна, ви вважали мене героєм, правда?

— Так,— здивувався Беррел.— Але...

— Мені знову випала така можливість,— з гіркотою продовжував Гордон.— Я хотів довести, що і у власному тілі чогось вартий. І мені це вдається, чи не так? Троон, Ліанна... Всі знову будуть мною пишатися.

— Кораблем командував я,— похмуро заперечив Хелл Беррел.— Це через мене ви потрапили у таку халепу.— Він подивився через віконце назовні, насупився і знову повернувся до Гордона: — Ви говорили про уявне навіювання. Отже, десь ховається хоча б один з цих проклятих магелланійців.

— Звісно. Нікому більше таке не під силу. Нас розвели, як малих дітей. Ми самі влізли у цей капкан.

— Варрен, Кано, Ранн, де ви? — Щосили крикнув раптом Хелл. Але ніхто з його людей не відгукнувся.

— Отже, їх немає поблизу,— рішив антаресец.— А ми сидимо у цій залізній мишоловці. Що ж робити?

— Чекати,— лаконічно відповів Гордон.

Чекати довелося більше години. Потім, без будь-якого попередження, двері відчинилися. На порозі з'явився молодий чоловік з гордовитим виразом обличчя. На його чорній формі виблискував знак Булави.

— Емблема Сін Крівера! — Вигукнув Гордон.— Так я і думав!

— Граф готовий вас прийняти,— сказав молодик.— Ідіть. Якщо, звісно, не вважаєте за краще, щоб вас волокли силою.

За його спиною у коридорі стояли двоє охоронців, озброєних паралізаторами.

— Ми підемо самі,— сказав Гордон.— З мене досить і головного болю.

Вони вийшли під жаркі промені сонця і попрямували вулицею, колись широкою, але з часом вона поступилася натиску лісу і перетворилася на вузьку стежку. Подекуди крізь листя блищали металеві фасади будинків. В одному місці посеред просторої колись площі височів навіть пам'ятник — статуя людини у космічному скафандрі. Безсумнівно, це був один із Зоряних Капітанів, які привезли сюди нещасних колоністів.

«Поглянь-но довкола, Капітане, і радітиме твоє серце! — Подумав Гордон.— Все, що ти створив тут, давно вже мертве. Нащадки твого народу у результаті непередбаченої мутації давно вже перетворилися на крихітних полохливих

тварин, яку ховаються у густому листі дерев. Але не піддавайся розпачу, Капітане. Возрадуйся, що очі твої сліпі і не бачать плодів твоєї діяльності...»

Бранців завели до будівлі, яка, ймовірно, колись була мерією. У просторому, похмурому залі комфортабельно влаштувався зі склянкою в руці граф Сін Крівер. Він був одягнений у чорне, лише на грудях зухвало блищала родова емблема. На Гордона він дивився майже дружелюбно.

— Ви заподіяли нам на Тейні чимало клопоту. Але зараз, вважаю, попалися цілком надійно...— Він спустошив келих і додав: — Хочете добру пораду? Ніколи не довіряйте негідникам... Таким як Джон Оллен, наприклад.

— Он воно що! — Зрозумів Гордон.— Оллен — ваша людина!

Дійсно, це все пояснювало. Оскільки барон виявився зрадником, то саме він, безумовно, провіз на Троон телепата з Магелланових Хмар.

— Де мої люди? — Похмуро запитав Хелл Беррел.

Сін Крівер привітно посміхнувся.

— Ми не претендуємо ні на ваших людей, ні на ваш корабель. Вони нам не потрібні і, отже, знищені. Так само, як будете знищені і ви, коли зникне потреба у вас. Хелл стиснув кулаки. Здавалося, він готовий кинутися на графа. Але конвоїри з паралізаторами зробили крок вперед. Сін Крівер продовжував:

— Ми допитаємо вас пізніше. До речі, ви тут лише виключно тому, що вас побажав побачити один старий друг. Бард, скажіть йому, що вони вже прибули.

Один з охоронців попрямував до дверей в глибині залу і вийшов. При звуці кроків волосся на голові Гордона встало дибки — він зрозумів, що очікує на них з Хеллом. Але передчуття цього разу виявилось хибним. У дверях з'явився аж ніяк не силует, закутаний з ніг до голови у сіру тканину, а високий, широкоплечий чоловік з жорсткими рисами обличчя і пронизливим поглядом. Він зупинився, з посмішкою розглядаючи полонених.

— Клянуся Небом! — вигукнув Хелл Беррел.— Шорр Кан!

— Неможливо,— прошепотів Гордон.— Це обман. Я сам бачив, як Шорр Кан помер від рук своїх же людей... Двійник Шорр Кана розсміявся від щирого серця.

— Ви бачили по телестерео те, що хотіли побачити, Джонен. Ви дозволили обдурити себе. Погодьтеся — якщо врахувати брак часу, я розіграв це зовсім непогано. Голос був точнісінько таким, як голос Шорр Кана. І ще — як голос мерця, який виголосив у безпросвітній ночі: «То ось, значить, як він виглядає!» Але людина була цілком живою.

Підійшовши ближче, він перейшов на задушевний тон:

— Ситуація, у яку я потрапив з вашої ласки, виявилася досить складною. Проклятий Руйнівник погрожував рознести мій флот на тріски. Пронюхавши про неминучу поразку, народи Темних Світів збунтувалися і вийшли на вулиці. Моя шкура була під загрозою. Потрібно було знайти вихід, і дуже швидко.— Він задоволено посміхнувся.

— Ви всі попалися на вудку, чи не так? Кілька вірних офіцерів розіграли сцену капітуляції з бідним старим Шорр Каном у головній ролі. Яка рана! Яка гра! Який актор зіграв би

власну смерть настільки достовірно? Він переможно зареготав. Мозок Гордона відмовлявся вірити почутому, однак перед ним, безперечно, стояв справжнісінький Шорр Кан.

— Але ж у руїнах цитаделі знайшли ваше тіло...

— Там знайшли чиєсь тіло, так буде точніше. Тіло одного з оборонців. Фігура, мабуть, була схожа на мою, тільки і всього. Точне впізнання навряд чи було можливим — ми спалили все, перш ніж зникнути.

— І з того часу ви ховаєтеся тут, на Межі? — Остаточо примирився з фактом Гордон.

— Вірніше сказати, перебуваю при дворі деяких своїх друзів. Граф Сін Крівер — один з них. І коли стало відомо, що у наші краї заглянув мій добрий знайомий Джон Гордон, якого я, щоправда, ніколи не бачив, я, природно, поспішив його привітати. «Він як і раніше надзвичайно нахабний і цинічний», — подумав Гордон. А вголос сказав:

— Ну що ж. Я щасливий, що вам вдалося врятувати свою шкуру, Шорр Кан. Звісно, жити на милостиню якогось Сін Крівера — це велика честь. Особливо якщо ти був колись володарем Темних Світів... Але навіть це — краще, ніж нічого.

Колишній диктатор знову зареготав:

— Чуєте, Сін? Тепер ви розумієте, за що я люблю цього хлопця? Навіть перед лицем неминучої смерті він не може упустити момент, щоб не образити мене і не посіяти розбрат між нами!

— Чуєте, Хелл? — У тон підхопив Гордон. — Як тримається! Непогано, правда? Володар Хмари, повелитель Темних Світів, який ледь не підкорив Галактику... І ось він ховається на Межі,

зводячи дрібні інтрижки з підручними цих графів, з яких і взяти нічого, крім хіба якої-небудь вошивої планетки...

— Досить! — Гордон побачив поблажливу посмішку Шорр Кана і бліде, перекошене обличчя Сін Крівера. Граф дивився йому прямо в очі.— Ви побачили свого старого ворога, цього достатньо. Бард, прив'яжіть їх до цієї решітки. Увечері сеньйор Суссюр покопається в їх мізках, а коли витягне з них що-небудь, решту можна буде викинути на смітник.

— Значить, сеньйор Суссюр,— повторив Гордон.— Тобто один з ваших підлих союзників-магелланійців, яким ми втерли носа на Тейні?

Сін Крівер, раптом заспокоївшись, дивився на прив'язаних з холодною усмішкою.

— Розмірковуючи про те, що чекає на вас у недалекому майбутньому, я не в силах заборонити собі відчувати до вас певну жалість... Але досить! — Він обернувся до них спиною і звернувся до вартового: — До прибуття сеньйора не зводити з них очей. Він прийде відразу ж після заходу сонця.

— Ось так, мої друзі,— весело додав Шорр Кан.— Переконаний, що ви помрете героями. Я завжди вважав — приймати смерть треба як личить справжньому чоловіку... якщо її неможливо уникнути. Але вам, по-моєму, останнє не загрожує.

У відповідь пролунало приглушене прокляття антаресця, і бранці залишилися наодинці з офіцером. Хелл продовжував вивергати найвражаючі лайки, які тільки були відомі у зоряних світах.

— Сифілітична зміїна шльондра! — завершив він свою тираду.— Вся Галактика вважає його небіжчиком, а він вискакує як чортик з табакерки та ще й сміється нам у обличчя!

— Не треба про минуле,— сказав Гордон.— Мене більше хвилює майбутнє. Те, що станеться сьогодні ввечері, коли прийде цей Суссюр.

— А що він зможе нам зробити?

— Думаю, щось на зразок вівісекції мозку. Мабуть, він здатний увійти в нашу свідомість і витягнути з неї всю потрібну інформацію. Після цього ми перетворимося на маріонеток, повністю позбавлених розуму. Хелл здригнувся. Його голос був сповнений стримуваної ненависті:

— Не дивно, що Бренн Біру залишалося тільки викинути їх з Галактики геть.

Запала довга мовчанка. Все було вже сказано. Розтягнутий, як на дибі, Гордон стояв, прикутий до ґрат ланцюгами. Ланцюги боляче впивалися у руки. Зціпивши зуби, він стежив, як за відкритими дверима повільно згасає день. У приміщення пробилися помаранчеві промені призахідного сонця. Вітер ворушив золоте листя, картина нагадувала ранню земну осінь. За деревами статуя Зоряного Капітана так само гордо дивилася на міські руїни. Перед дверима ходили охоронці, час від часу кидаючи всередину короткі погляди. Інших рухомих деталей у полі зору не було...

Що ж все-таки відбувається? Планета, безсумнівно, грає у змові графів і магелланійців ключову роль. Однак це не головний центр змовників, інакше зрадник Джон Оллен про неї б не згадав. Пастка, ймовірно, розрахована лише на Гордона і

його групу, але аж ніяк не на весь Імперський флот. А Джал Арн говорив, що якщо зв'язок урветься, саме флот вишлють на допомогу. Якщо це так, то вони з Хеллом заварили непогану кашу. Ліанна може пишатися!

Гордон згадав Ліанну і їх розставання. Щоб відволіктися від гірких думок, він став вдивлятися у гру листя та плям світла...

Час йшов. Золоте світло тьмяніло. Вийшовши із заціпеніння, Гордон зрозумів, що вже сутеніло. Охоронці нервово походили взад-вперед, поступово відходячи все далі і далі від дверей. Мабуть, у них не було особливого бажання зустрічатися з сеньйором Суссюром. У залі запанувала вже повна темрява. Почувся легкий шерех, Гордон насторожився. Позаду них у приміщенні щось було. І це щось повільно наближалось.

6

Гордон відчув, як по спині пробігли мурашки. Тихі кроки обігнули їх збоку і були чутні тепер попереду. Раптом він побачив прямо перед собою на тлі дверного отвору різкий профіль Шорр Кана.

— Слухайте і мовчіть,— пошепки наказав той.— Перш ніж знову зійде сонце, ви будете мертві. І навіть гірше ніж мертві. Так буде, якщо я вас звідси не виведу. А така можливість є.

— Але навіщо вам це треба? — Теж пошепки здивувався Гордон.

— Зрозуміло, тільки з величезної любові до нас,— з сарказмом зазначив Хелл Беррел.— У нього настільки чутливе серце, що він не здатний бачити наші страждання.

— Клянуся Небом! — Пошепки вигукнув Шорр Кан.— Краще мати розумного ворога, ніж дурного друга! У нас всього кілька хвилин. Потім сюди заявиться цей Х'харн.

— Х'харн?

— Так називають себе ті, кого ви називаєте магелланійцями. Суссюр — один з них. Якщо він з'явиться сюди, вам кінець. Зрозуміло? Заперечувати цей аргумент було безглуздо, проте Гордон зауважив з сумнівом у голосі:

— Але він же сильний телепат. Він повинен знати, що ви тут.

У голосі Шорр Кана прозвучала нотка презирства:

— Усі чомусь вважають, що Х'харни всемогутні. Це не так. У певному сенсі вони навіть дурні. Так, їх парасихічна сила жахлива — але лише тоді, коли вони концентрують увагу на одному об'єкті. Більш того, радіус дії цієї сили порівняно невеликий. З певної відстані вона швидко падає...

Гордон і сам помітив це на Тейні, але коментувати повідомлення Шорр Кана не став. Той озирнувся на вартових, які, як і раніше, помітно нервуючи, топтали на чималій відстані від дверей, потім ледь чутно продовжував:

— Діяти треба швидко. Слухай мене. Я живу на Межі з моменту поразки Темних Світів. Я розраховував, що вдасться посіяти смуту серед графів, підняти одних проти інших. А там, хто зна — до моменту, коли туман розвіється, я міг би бути королем Межі... Але мої плани зірвалися. Із сусідньої галактики

з'явилися розвідники Х'харнів, які увійшли у контакт з Сін Крівером та іншими графами. Щоб оговтатися від нищівної поразки, Х'харнам знадобилося досить багато часу, але вони відновили сили і знову, використовуючи різні засоби, намагаються завоювати нашу Галактику.

— Яким чином? — Запитав Гордон.

— Не знаю. Сумніваюся, що навіть Сін Крівер у курсі. Але я впевнений, що Х'харни у Магелланових хмарах щось готують... Щось таке, проти чого Галактика буде безсила. Не уявляю, що б це могло бути. Суссюр і ще кілька розвідників шукають союзників, щоб укласти з ними договір, який розчистить шлях загарбникам. Вони пообіцяли графам, що розділять з ними Галактику порівну. І ці кретини їм вірять!

— А ви ні?

— Послухайте, Гордон... Ви ж мене знаєте. Невже ви вважаєте мене повним ідіотом? Х'харни настільки негуманоїди, що старанно приховують свої тіла під покривалами навіть від найближчих союзників. Вони покінчать з графами відразу ж, як тільки перестануть потребувати їх допомоги. А що ви самі думаєте про ці обіцянки?

— Те ж, що і ви.

Шорр Кан приглушено засміявся.

— Радий, що ми прийшли до однакових висновків. Але доводиться старанно маскувати свої думки. Якщо у цього проклятого Суссюра з'явиться хоча б найменша підозра і він прозондує мій мозок — я пропав. Я і так у них засидівся. Давно треба було змитися звідси, але одному не впоратися з кораблем. Утрюх — справа інша. Ось чому я тут.— Його шепіт

став наполегливим.— Дайте слово, що підете зі мною, і я негайно звільню вас.

— Дати слово Шорр Кану? Ну і ідея...

— Стривайте, Хелл,— перервав товариша Гордон.— Навіть якщо Шорр Кан задумав зіграти якийсь злий жарт, гірше не буде, ніж якщо сюди заявиться Суссюр. Дайте йому слово. Своє я даю.

— Згоден,— не дуже охоче відгукнувся антаресець.— Я теж даю слово.

Шорр Кан квапливо витяг з-під одягу металевий предмет. Щось на кшталт серпа — важкий напівкруглий крюк, внутрішня поверхня якого була гостро відточена.

— Ключів від ваших пут у мене немає. Спробуємо цим... Натягніть-но ланцюг, щоб я вас не поранив ненароком.

Він обігнув Гордона і став пиляти ланцюг. Гордон злякався, що звук приверне варту, але ті нічого не почули.

— Ще трохи. Якщо хочете...

Раптом Шорр Кан замовк і перестав пиляти. Більш того — за шерехом одягу Гордон зрозумів, що він віддаляється.

— Куди ви? ..— Пошепки почав Гордон і подивився на двері. І побачив таке, що серце у грудях шалено закалатало. На вулиці, слабо освітленій останніми променями призахідного оранжевого сонця, охоронці майже бігом ретирувалися на протилежну сторону. А у дверному отворі стояла фігура зростом трохи менше людського, закутана у сіру накидку, яка тьмяно блищала у світлі вмираючого дня. Абсолютно беззвучно фігура попрямувала прямо до Гордона. Рухи її тіла нагадували огидні виверти рептилії. Гордон почув здавлений зойк Хелла — той ще

жодного разу не бачив Х'харнів — і мимоволі напружився, з острахом чекаючи дотику чужого розуму.

У густих сутінках приміщення майнула темна тінь. Х'харн видав свистячий переляканий вигук і гепнувся на підлогу. У другому силуеті Гордон вгадав Шорр Кана. Колишній диктатор розлючено молотив своїм серпом розпростерте на підлозі тіло. Охоплений жахом, Гордон рвонувся щосили, і підпиляний ланцюг, не витримавши, лопнув. Х'харн повільно відповзав до дверей під градом смертоносних ударів Шорр Кана.

— Допоможіть! — Задихаючись, вигукнув той.

Гордон схопив важке крісло і кинувся на допомогу. Мозок потрясла хвиля нестерпного болю — свідомо чи несвідомо, але прибулець скористався своєю могутньою зброєю. Гордон захитався і сів прямо на підлогу. По всьому тілу пройшла судома, потім біль відпустила. Він знову піднявся, коліна тряслися. У дверному отворі з'явилися силуети двох охоронців. Але увійти вони не наважувалися.

— Сеньйор Суссюр? — Тремтячим голосом гукнув один з них.

У темряві пролунали постріли, і охоронці впали додолу.

— Швидше! Пиляйте ланцюг Хелла! — Крикнув Шорр Кан, простягаючи Гордону свою жахливе зброю. Крюк був весь у липкій рідині. Звільняючи з пут Хелла Беррела, Гордон бачив мигцем, як Шорр Кан зірвав туніку з нерухомої маси, яка лежала на підлозі. Але у залі було дуже темно, щоб розрізнити форми тіла Х'харна, і Гордон лише почув мимовільний вигук відрази,

який видав Шорр Кан. Ланцюг нарешті піддався. Шорр Кан пішов у глибину залу.

— Швидше! Обмаль часу!

...Невеликий космопорт на околиці міста був занурений у темряву і тишу. Шорр Кан зупинився біля невеликого корабля, який стояв далеко від інших. Ніколи ще Гордону не доводилося бачити зореліт з такими незвичними обрисами.

— На ньому зі своєї галактики прилетіли четверо Х'харнів,— пояснив Шорр Кан, беручись за вхідний люк.— Троє вирушили на Тейн і інші системи. Корабель залишили Суссюру. Наскільки я розумію, він набагато швидше за наші. Якщо вдасться злетіти, то нас вже ніхто ніколи не наздожене. Люк нарешті піддався. Опинившись всередині поста управління, Хелл Беррел не зміг втриматися від вигуку захоплення.

— Не час роззявляти рота,— вивів його з ступору Шорр Кан.— Ви єдиний серед нас професіонал. За роботу, чорти б вас взяли! Ви повинні витягнути нас звідси якнайшвидше.

— Я ніколи не бачив такого пульта. Призначення деяких важелів управління мені просто незрозуміле. Я...

— А інших?

— Зрозуміле, але я...

— Тоді беріться за них і скоріше злітайте.

Беррел насилу втиснувся у завузьке для нього пілотське крісло. Ймовірно, спочатку він відмовлявся просто зі скромності, оскільки дуже скоро корабель стартував, миттєво пробив атмосферу і вирвався у відкритий космос.

— Куди тримати курс? — Запитав антаресець.

Шорр Кан повідомив йому координати. Деякий час Хелл марно намагався співставити їх з невідомою йому системою відліку.

— Я зроблю все, що ви говорите, але хай мене грім поб'є, якщо нас не занесе до якоїсь космічної діри.

Гордон вдивлявся у поодинокі зірки, які швидко зростали на оглядових екранах. Нервові напруження останніх годин потроху спадало.

— Здається, ми наближаємося до околиці Галактики,— зазначив він.

— Абсолютно вірно,— кивнув Шорр Кан.

— І коли ми збираємося повертати?

— А навіщо повертати? — Відповів Шорр Кан.— Ми будемо летіти прямо, прямо...

— Куди? — Різко повернувся до нього Хелл Беррел.— Перед нами позагалактичний простір, там же нічого немає.

— Ви забуваєте про Магелланові Хмари, друже,— нагадав Шорр Кан.— Про батьківщину Х'харнів.

— Але навіщо нам... туди?

— Не хочеться? — Розсміявся Шорр Кан.— Але не забувайте: ви дали мені слово. Бачите, у нашому світі Х'харни щось готують. Ми ж наведемо деякі довідки у їхньому світі і в результаті дізнаємося, що саме. А коли повернемося з інформацією, Імперія дасть цим земноводним добрячого прочухана катушку. Хіба не таку задачу ви перед собою ставили?

— Але з чого б це вам ризикувати своєю шкурою? — Здивовано запитав Гордон.

— Відповідь проста. Перебувати серед зрадників-графів мені більше не можна було. Варто було комусь з Х'харнів трохи покопатися у моїй голові — і я загинув. З іншого боку, як повернутися до Імперії? Мене негайно повісять.

— Неодмінно,— буркнув Хелл.

— І ви це схвалюєте,— посміхаючись, продовжував Шорр Кан.— Радий чути. Але якщо я з'явлюся з інформацією про плани цих тварюк, про моє минуле забудуть. Я стану героєм, а героїв у нас не вішають. Готовий побитися об заклад — за рік у мене буде трон однієї з планет.

Хелл Беррел не звик до такого відвертого цинізму. Його пересмикнуло.

— Невже ми станемо йому допомагати?!

— Так, Хелл,— обережно відповів Гордон.— І не тільки тому, що дали слово. Він має рацію, нагадуючи нам про наше завдання. Антаресець хитромудро вилаявся.

— Ви божевільний, Гордон. Але я йду з вами. Я прожив уже досить довге життя, щоб дозволити собі поставити його на карту у авантурі на зразок цієї таї у веселій компанії божевільного і найбільшого галактичного злочинця. Шорр Кан дружньо поплескав його по плечу.

— Дуже добре сказано! Ніщо у всій Галактиці не встоїть перед союзом таких трьох друзів!

Частина третя. Розбиті зірки

1

Маленький корабель з неймовірною швидкістю мчав до зовнішніх кордонів Галактики. Повз сяючі сонця і мертві зірки, оточені планетами, місяцями, різним космічним мотлохом.

Позаду залишилися космічні джунглі Межі, вільні від контролю галактичного уряду. Там же залишилися помаранчеве сонце і його планета Аар, на якій Джон Гордон і Хелл Беррел ледь не розпрощалися з життя.

Гордон задумливо похитав головою.

«Це був кошмар, галюцинація,— подумав він.— Якби не Шорр Кан, ми були б уже жалюгідними ляльками без найменшого проблиску розуму».

Він досі не оговтався повністю від подиву. Шорр Кан знову з'явився! Цілий і неушкоджений, абсолютно живий! І він, найлютіший ворог Імперії і самого Гордона, допомагає йому втекти! Неймовірно!

Проте, все це правда. Зараз Шорр Кан сидів у кількох метрах від Гордона і масажував сильними долонями обличчя, втомлені риси якого красномовно говорили про те, що пережите не проходить безслідно навіть для найсильніших особистостей. «Врешті-решт,— розмірковував Гордон,— хіба його повернення у цей світ більш дивне, ніж моє власне?»

Вигук Хелла Беррела вивів його із задуми:

— Ну і яким чином, на вашу думку, я виведу вас з Галактики? Як я візьму курс на Магелланові Хмари, якщо навіть не можу прочитати жодного напису під цими кнопками і рукоятками?

— Курс куди? — Перепитав Гордон.— Про що ти говориш? Хелл дивився на нього з подивом.

— На Магелланові Хмари... Звідки прилетіли ці кляті Х'харни. Ми ж летимо туди на розвідку.

— На цій шкаралупі йти за межі Галактики? Ти що, з глузду з'їхав?

— Так,— підтвердив Шорр Кан.— Це найдивніша думка, яку я коли-небудь чув.

— Але ви ж самі це запропонували! — Обурився Хелл Беррел.— Це ваша ідея — відправитися у Магелланові Хмари і дізнатися на місці, що там готують Х'харни!

Обличчя Шорр Кана напружилось, як у людини, яка побувала в шоці.

— Це абсурд, але... Я пам'ятаю, що дійсно говорив це.— Як завжди у критичні хвилини, його риси загострилися, як лезо шаблі.— Скажіть, Хелл, чому ви вибрали для втечі саме цей корабель, корабель Х'харнів?

— Корабель вибирали ви,— втрутився Гордон.— Ви заявили, що він швидше за інші.

— Точно,— розгублено вимовив Шорр Кан.— Так, але... Яким чином, Хелл, ви змусили корабель стартувати?

Тепер уже для Хелла Беррела настала черга розгубитися:

— Я... Мені... Я включав ці тумблери практично навмання.

— Навмання? — Глузливо повторив Шорр Кан.

— Ви пілот екстра-класу, Хелл. Ви вмієте чудово водити кораблі абсолютно незнайомої конструкції.— Знизивши голос, він повернувся до Гордону: — Є лише одне пояснення того, що відбувається. Ми під контролем одного з Х'харнів.

Гордон мимоволі здригнувся. Тіло покрилося холодним потом.

— Але... Ви ж самі говорили... Вони не здатні впливати на великій відстані.

— Саме так! — Шорр Кан перевів погляд на масивні металеві двері у задній стінці рубки.— Ми ще не все оглянули, чи не так?

Гордон зрозумів і ефект від цього був як від потужного удару в сонячне сплетіння. Є багато ступенів страху, але та, яку він зазнав від згадки про Х'харна, була найсильнішою. Всепоглинаючий жах. У нього перехопило подих.

— Ви думаєте, один з них на борту?

— Так,— пошепки відповів Шорр Кан.— Бог знає, скільки цих маленьких монстрів живе у володіннях Сін Крівера, але мені здавалося, що на Аарі — тільки один. Той, якого ми вбили. Але тепер я пригадую, що Сін Крівер говорив про них у множині...

Гордон і Беррел презирнулися. Вони ще не забули того паралізуючого страху, який випробували при наближенні Суссюра.

Гордон повернувся до Шорр Кана.

— Якщо хтось із Х'харнів знаходиться на борту корабля,— сказав колишній диктатор дивним голосом,— то його необхідно терміново відшукати і знищити.

І він різким, неприродним рухом оголив паралізатор. Гордон кинувся на нього, повалив на підлогу, намагаючись вирвати зброю. Шорр Кан пручався як тигр. Обличчя його перетворилося на нерухому маску, погляд застиг.

— Допоможи мені, Хелл! — Крикнув Гордон.

Той був уже поруч.

— Значить, він все-таки зрадник? Я так і думав, що йому не можна довіряти.

— Та ні! Поглянь на його обличчя — ним керує Х'харн...

Хелл Беррел насилу, по одному, розігнув пальці, які судорожно стислися навколо рукоятки зброї. Щойно вона опинилася у руках антаресця, Шорр Кан спокійно звалився на підлогу. Деякий час він був нерухомий, потім відкрив очі.

— Що це було? Я відчув...

Але Гордон не став нічого пояснювати. Він вирвав паралізатор з рук здивованого Хелла, блискавично від'єднав батарею і повернув апарат товаришеві.

— Тримай! Батарея буде у мене. Тепер ніхто з нас не зможе скористатися цією штукаю, якщо Х'харн візьме контроль над... Закінчити фразу він не встиг. В голові раптом вибухнула льодова чорна куля, паралізуючу дію якої він вже пізнав на Тейні. Ніякого захисту не існувало, боротьба була марною. Це було схоже на смерть. Ні — це і була смерть... Гордон прийшов у себе так само раптово. Він лежав на підлозі, і руки його стискали горло Шорр Кана — з такою силою, що пальці хрустіли. Хелл Беррел марно намагався відірвати його від жертви.

— Облиш! — Кричав він.— Залиш його, або я тебе оглушу!

Гордон насилу випростав заанімілі від дикої напруги пальці. Шорр Кан, хапаючи повітря широко розкритим ротом, відсунувся.

— Нічого, я вже в нормі...— пробурмотів Гордон, намагаючись піднятися. Однак антаресець зупинив цей рух на самому початку, з величезною силою вдаривши його коліном у поперек. Гордон повалився і вдарився головою об високий сталевий поріг. Х'харн знову змінив свою жертву. З обличчям,

схожим на африканську маску,— Хелл Беррел кинувся на Шорр Кана з очевидним наміром вбити його на місці. Але тому вдалося ухилитися, і тут на допомогу прийшов Гордон. Удвох вони притиснули Хелла до підлоги. Він відчайдушно чинив опір, потім тіло його розслабилося, у очах з'явився вираз жаху.

— Тепер це був я?

Гордон мовчки кивнув. Антаресець сів, обхопивши голову руками.

— Якого біса він просто не вб'є нас?

— Він не може,— відповів Шорр Кан.— Звичайно, Х'харн здатний позбавити нас розуму, одного за іншим, проте його навряд чи надихає перспектива залишитися на кораблі у компанії трьох ідіотів.— Він знову подивився на двері, які відділяли їх від кормової частини.— Але і підійти до нього нам ніколи не вдасться... Гордон дивився на екран переднього виду. Корабель із запаморочливою швидкістю мчав по найнебезпечнішим ділянкам Межі, густо заповненим сліпучим сонцями, мертвими зірками, астероїдами, осколками планет. Зрозуміло, Шорр Кан правий, але... Підкоряючись раптовому імпульсу, не даючи собі ні секунди на роздуми, Гордон кинувся до пульта управління і став натискати кнопки і клавіші, перемикає тумблери, смикати за важелі. І корабель немов осякнений.

Курс безладно змінювався, корабель кидало з боку в бік, щомиті загрожуючи розплющити об якусь з кам'яних брил, які пролітали поряд. Хелл Беррел і Шорр Кан каталися по рубці, страшенно лаючись.

На Х'харна, який ховався у кормових відсіках, тряска, очевидно, теж сильно подіяла. Принаймні, він не робив ніяких спроб втрутитися.

— Ти з глузду з'їхав? — сказано закричав Хелл Беррел.— Ти що, хочеш нас прикінчити?! Прибери лапи з пульта!..

— Це наш єдиний шанс! Потрібно налякати чудовисько. Ідіть сюди і робіть як я! Воно не здатне контролювати трьох одночасно!

Подивившись на екран, Хелл Беррел побачив божевільний танець зірок.

— Зараз ми вріжемося! Це самогубство!

Але Шорр Кан вже зрозумів задум Гордона і підштовхнув антаресця до пульта.

— Вперед, друже! Розрегулюйте все це до бісової матері!

Занадто здивований, щоб роздумувати про наслідки, Хелл підкорився. Тепер вже втрьох вони знущалися над пультом. Сказаний танець корабля став ще більш швидким і хаотичним. Гравітаційний захист оберігав тіла людей від різких поштовхів прискорення, однак проти запаморочення був безсилим.

— Гей, ти! — З останніх сил закричав Гордон.— Думаю, ти мене розумієш. Якщо ми зараз розіб'ємося, ти помреш разом з нами. А якщо спробуєш узяти одного з нас під контроль, я тобі гарантую невелику ката...

Він чекав нового льодового вибуху у свідомості, але марно. Замість цього відчув, як у мозок до нього обережно вповзають телепатичні щупальця — холодні, чужі та перелякані.

«Припиніть! — Телепатично відповів зі свого укриття Х'харн.— Якщо ви будете продовжувати, я не витримаю. Зупиніться! »

2

На лобі Гордона виступили великі краплі поту. На екрані з жахливою швидкістю росла безформна хмара, яка складалася з космічного пилу та кам'яних уламків. Він прибрав руки з пульта управління.

— Нехай буде так,— звернувся він до своїх товаришів.— Але приготуйтеся почати все спочатку.

Очевидно, Х'харн бачив події очима людей. У свідомість Гордона проникла його тривожна думка:

«Повертайте, або ми пропали».

— Куди? — Огризнувся Гордон.— До ваших Магелланових Хмар? І не подумаю.

«Так, мені треба туди повернутися,— було нове уявне послання.— Але ми можемо домовитися ».

— Яким чином?

«Ви приземлитеся на розташованій поблизу безлюдній планеті і залишите корабель».

Гордон запитально подивився на своїх супутників.

— Я вловив його пропозицію,— відгукнувся Шорр Кан.— Ти теж, Хелл? Боюся, вона нам нічого не дає. Що як йому заманеться знову зайнятися своїми іграми?

«Ні»,— жваво заперечив Х'харн.

Гордон вагався. Втім, йому не було чого більше запропонувати. Унікальна ситуація! Вони замкнені у кораблі, під владою телепатичної сили ворога, який, проте, здатний

контролювати одночасно лише одного або двох з них... У голові народилася нова ідея, але він поспішно її придушив. Не можна зараз думати про це. Не можна. Він знову подивився на товаришів.

— Я вважаю, варто ризикнути.

«От і добре,— одразу ж відгукнулася чужа нетерпляча думка. Мабуть, занадто нетерпляча.— Я розповім вашому колезі, куди летіти ».

— Яким чином? — Засумнівався Гордон.— Знову підкоривши його свідомість? Ні, діла не буде.

«А що ж робити?»

— Пояснити телепатично Хеллу все, але при повній свідомості. І нехай повторює вголос. Якщо побачимо, що він собою не володіє, ми знову зробимо цю штуку з пультом. І будь-що-будь, хоч катастрофа. На цей раз відповіді не було довго. Хелл Беррел зі страхом дивився у екран переднього огляду. Вони перебували вже у небезпечній близькості від космічного хмари. Якщо Х'харн найближчим часом не прийме рішення, все буде скінчено. Так подумав Гордон, і Х'харн, очевидно, перехопив цю тривожну думку.

«Я згоден. Але ваш колега повинен негайно змінити курс».

Хелл Беррел опустився у крісло між Гордоном і Шорр Каном. Вони напружено вдивлялися у його обличчя, побоюючись побачити в ньому що-небудь незвичайне.

— Він стверджує, що ось це — головний контроль бічної тяги,— промовив Хелл, кладучи долоню на маленьку нікельовану рукоятку.— Поворот на п'ятдесят градусів. Сім поділок ліворуч. Гігантські пилові щупальця зникли з поля зору.

— Це — управління на зеніт і надир.— Хелл Беррел торкнувся іншого важеля.

На екрані мелькали сузір'я. Все з тієї ж фантастичною швидкістю, з якою раніше не переміщався ніхто у всій Галактиці, корабель мчав крізь зоряні джунглі, поступово відхиляючись до зеніту.

Напруга ставала нестерпним. Гордон підозрював, що Х'харн постарається не упустити шанс, що він готує якусь пастку, яка закриється відразу після посадки. «Не смій думати про це,— повторював він собі.— Стеж за особою і діями Хелла». На оглядовому екрані повільно ріс жовтий диск незнайомого світила. Незабаром стали помітні і планети. Одна з них ставала все більше і більше.

— Вона? — Запитав Гордон.

«Так»,— подумки підтвердив Х'харн. А Хелл продовжував голосно повторювати його нечутні розпорядження:

— Контроль гальмування... Дві поділки...

Гордон не зводив з нього очей. Якщо Х'харн дійсно вирішив скористатися ситуацією, то це станеться з хвилини на хвилину. Вираз обличчя антаресця залишався цілком нормальним, але Гордон занадто добре пам'ятав, що він може стати нелюдським буквально за мить. А тоді... «Не думай про це. Не думай!»

Планета стрімко наближалася. Серед хмар Гордон вже розрізняв блискучу поверхню моря.

— Гальмування...— повторював тим часом Хелл інструкції Х'харна — Ще дві поділки для виходу на орбітальну швидкість...

Центрувати стрілку на третій шкалі... Стаціонарна орбіта...

Важіль балансу... На чотири поділки...

Корабель розвернувся і почав вертикальний спуск до поверхні.

— Контроль зниження... Три поділки...

Вони пройшли легкі перисті хмари.

— Контроль тяги... Скинути швидкість спуску на дві поділки...

Хелл Беррел знову пересунув важіль. На екранах була панорама поверхні: зелені лісові масиви, срібна звивиста стрічка ріки. Гордон почув здавлене дихання Шорр Кана: колишній диктатор, очевидно, хвилювався нітрохи не менше за нього. «Думай про Шорр Кані,— наказав він собі.— Думай про те, чи можна йому довіряти...»

— Зменшити ще на пів поділки,— сказав Хелл, виконуючи чергову команду.

Від поверхні планети їх відділяло не більше трьохсот метрів, коли Гордон завдав удару. Він вдарив з усією силою людини, яка знає, що на карту поставлене життя. У цей момент Хелл Беррел тримався за важіль спуску, але від удару відлетів убік, і Гордон рвонув важіль вниз до упору. Корабель впав каменем, навкруги засвистіло повітря. Хелл Беррел вигукнув щось нерозбірливе. За мить кормова частина корабля зім'ялася від удару об землю. Переборки і стіни рвалися як папір. Гордона жбурнуло до стелі, і на якийсь момент він втратив свідомість. Коли прийшов до тями, у посту управління було тихо. Корабель лежав на боці. Поруч намагався піднятися Шорр Кан, з рани на його лобі струменіла кров. Нерухоме тіло Хелла Беррела лежало біля пульта управління. З недобрим

передчуттям, Гордон перевернув його на спину і спробував намацати пульс.

— Все? — Поцікавився Шорр Кан, промокаючи рану на лобі носовиком. Тканина наповнилася кров'ю.

Гордон обережно підняв повіку Хелла і похитав головою:

— Ні. Навряд чи з ним щось серйозне. Зараз прийде до тям.

— Отже, пощастило. Ми всі могли опинитися на тому світі з вашої ласки.— Шорр Кан кинув на Гордона вбивчий погляд.— Якого біса ви це утну...

Він замовкнув, не договоривши, і повернувся до задніх дверей. Гордон рідко зустрічав більш кмітливих людей. Переборки кормової частини склалися гармошкою, не витримавши нищівного зіткнення з ґрунтом. Шорр Кан знову подивився на Гордона, тепер уже схвально.

— Ви відчуваєте що-небудь... телепатичне? — Запитав він пошепки.

Гордон прислухався до свого розуму, намагаючись вловити хоча б найменшу ознаку присутності чужої свідомості.

— Ні. Нічого. Виходить, приземлення його вбило.

— Але ми повинні у цьому переконатися.

— Він ніколи не звільнив би нас з-під контролю,— сказав Гордон, все ще відчуваючи гудіння у голові.— Ніколи. Я мусив його випередити.

Шорр Кан склав закривавленого носовичка і, скривившись від болю, похитав головою.

— Сін Крівер розповів мені дещо про можливості Х'харнів. Та й я сам трохи спостерігав за тим, який сидів на Аарі.

І можу вас запевнити — мінімум, що він би зробив, це випалив би нам мізки. Хелл Беррел, ніби відчувши тривогу товаришів, почав подавати ознаки життя. Нарешті обережно сів. І, усвідомивши, що розум його відтепер вільний, подивився на Гордона із захопленням:

— Боюся, я б на таке ніколи не наважився.

— Ти астронавт,— відгукнувся Гордон.— Тому дуже добре уявляєш, чим це могло скінчитися.— Він махнув у бік кормової частини.— А тепер, друзі, нам доведеться трохи попрацювати.

Хелл Беррел піднявся, перемагаючи біль, але посміхаючись. На метушню зі зім'ятими металевими стінками, перегородками, трапами і розбитими приладами пішло досить багато часу. Зрештою вдалося розчистити вихід, і вони зістрибнули на зелену траву під жаркі промені жовтого сонця.

Планета, принаймні у даній місцевості, була на диво схожою на Землю. Зовсім поруч починався великий ліс. Крізь поодинокі дерева далеко проглядалися пологі пагорби. Блакитне небо, золотисте сонячне світло, повітря, напоєне чудовим ароматом рослин... Зрозуміло, трава і дерева були трохи інші, проте пейзаж видавався цілком земним.

Хелл Беррел розмірковував про більш прозаїчні речі. З сумом дивився він на те, що залишилося від корабля.

— Машина ніколи вже більше не полетить,— похмуро повідомив він.

— Будь вона навіть у ідеальному стані, без допомоги Х'харна ти б її не підняв.

— Від цього не легше. Ми сидимо Бог знає де, на безлюдній планеті, без корабля і взагалі без усього.

«Опинитися на безлюдному острові,— подумав Гордон.— Хто у дитинстві не мріяв про подібне?»

— А хто сказав, що планета незаселена? — Вступив у розмову Шорр Кан, відволікаючись від своєї рани — вона вже перестала кровоточити.— Так стверджував Х'харн, але у всьому всесвіті немає більших брехунів. За мить... до посадки,— він посміхнувся,— я, здається, помітив вдалині щось схоже на місто.

— Мене це зовсім не радує,— зауважив Гордон.— Оскільки Х'харн сам вибрав цю планету, то скоріш за все тут є одне з негуманоїдних племен, які обожнюють Нарат Тейна і його друзів-графів.

— Боюся, ви маєте рацію, доведеться бути обережними. Але йти все одно треба. Думаю, це десь там.

Трійця повільно рушила вперед по краю лісу, ховаючись під покровом дерев. Кругом стелилася велика рівнина з рідкісними пологими пагорбами. У лісі щебетали птахи. Іноді у кущах миготіли невеликі, вкриті бурою шерстю тварини. Листя шелестіло під слабким вітром.

Незважаючи на знайомі, зовсім земні звуки, щось непокоїло Гордона. Він дістав з кишені батарею паралізатора і простягнув Хеллу.

— Заряди зброю. Може знадобитися у будь-який момент.

Антаресець взяв батарею і вставив у паралізатор.

— Я не розумію одного,— сказав він.— Навіщо він з нами зв'язався? З якого дива Х'харну заманулося тягти нас у свої Магелланові Хмари? Що йому від нас було потрібно?

— Від нас з тобою — нічого,— миттєво відповів Шорр Кан.— Його цікавив Джон Гордон. Коли ми вбили іншого Х'харна і намагалися втекти, він, очевидно, непомітно прозондував нашу свідомість.

— І що ж він там знайшов такого цікавого?

— Розкажіть самі,— іронічно посміхнувся Шорр Кан.— Ви знаєте це краще.

— Так,— погодився Гордон.— Пам'ятаєш, Хелл, слова імператора про те, що під час битви з Лігою моя свідомість знаходилася у тілі Зарт Арна?

— Так, добре пам'ятаю. Це ти командував нашим Флотом, коли було застосовано...

Хелл Беррел не закінчив фрази. Так і залишився стояти з відкритим ротом і вираченими очима.

— Саме так,— продовжив за нього Гордон.— Саме я, а не Зарт Арн, застосував найсекретнішу зброю Імперії — Руйнівника.

— Той самий Руйнівник,— закінчив Шорр Кан,— який тисячі років тому розніс на друзки флот Х'харнів.

Очі Хелла, здавалося, ось-ось вискочать з орбіт.

— То он воно у чому справа! Звісно, Х'харни віддадуть все, щоб до них у лапи... або щупальця... потрапила людина, знайома з Руйнівником. Зі зброєю, секрет якої так ретельно охороняє імператорська сім'я. Я, здається, розумію...

— Пропоную закінчити дискусію або продовжити її пізніше,— сухо зауважив Шорр Кан.— Не забувайте, що ми ведемо розвідку у тилу ворога.

Тепер уже в тиші вони продовжили шлях уздовж лісу. За деякий час далеко на рівнині показалися кілька темних точок. Гордон прийняв було їх за звичайних степових тварин, але незабаром стало очевидно, що спосіб їх пересування не настільки простий. Те, що побачив Гордон, йому не дуже сподобалося. Невідомі представники фауни не бігли і не летіли. На вид це були величезні двоногі птахи з укороченими крилами. Вони нагадували родичів Коркханна, але були значно більшими. Сіро-коричневого кольору, з майже людськими головами. Як і Коркханну, крила з добре розвиненими кистями і потужними кігтями замінювали їм руки. І у цих руках щось було. Щось, як здалося Гордону, дуже схоже на зброю.

3

Жовте сонце ласкаво гріло, у листях шелестів вітерець. Звичайний червневий день. Неможливо було повірити, що Земля неймовірно далеко звідси. І тому величезні птахи здавалися Гордону настільки ж нереальними, як коли б він зустрів їх де-небудь у Айові чи Огайо.

— Це калли,— сказав Шорр Кан.— Коли Нарат Тейн прибув на Аар з візитом до Сін Крівера, у його світі було безліч негуманоїдів. У тому числі і парочка таких птахів.

Присівши у високій траві, вони уважно спостерігали за жахливими істотами, які цілеспрямовано, не озираючись, просувалися вперед, на північ. Шорр Кан приставив долоню до лоба.

— Дивіться!

Ще одна, ледь помітна група аборигенів рухалася далеко у тому ж напрямку.

— Отже, там дійсно місто,— сказав Шорр Кан.— І космодром.— Він задумався.— Безсумнівно, Нарат Тейн зараз збирає своїх прихильників. Мені здається, на планеті ось-ось з'являться кораблі бунтівних графів. А ці кали біжать їх зустрічати.

Гордон відчув, як усередині все боляче стислося.

— Навіщо він їх збирає?

— Для нападу, який готується вже давно — спокійно пояснив Шорр Кан.— Напад графів Зовнішнього Космосу і орди Нарат Тейна на Фомальгаут.

Гордон скочив, вчепився Шорр Кану у горло і струснув його.

— Напад на Фомальгаут ?! Ви знали про це і мовчали?

Обличчя Шорр Кана залишилося незворушним. Голос теж, хоча йому і було важко говорити.

— Будьте розсудливі, Джоне. Хіба була у нас після втечі з Аарау хоч хвилинка для спокійної розмови? Він дивився прямо, не відводячи очей, і Гордон відпустив його, хоча і через силу. Джона мучили відчай і почуття провини. Не можна було залишати Фомальгаут і принцесу Ліанну.

Починаючи з пастки, яку їм підстроїв Нарат Тейн, Гордон усвідомлював, наскільки велика небезпека. І все-таки залишив Ліанну. Згадалися їх зустрічі, отруєні гіркотою нерозуміння, згадалися закиди Ліанни. Зовсім не заради неї, як вона вважала, перенісся він через безодні простору і часу, а виключно заради небезпечних пригод. Ніби їх не було на Землі ХХ століття.

Ці закиди розгнівали його, і він її залишив.

— І коли вони нападуть? — Запитав він тремтячим голосом.

Краєм ока він бачив, як Хелл Беррел говорить щось, розмахуючи руками, але вся його увага була поглинена відповіддю Шорр Кана. Той знизав плечима.

— Як тільки їх розрізнені сили зберуться разом. Що ж до точної дати... Сін Крівер не ознайомлювали мене з усіма подробицями плану. Точно знаю одне: супроводжувати важкі транспорти, які будуть перевозити всі ці негуманоїдні полчища, повинні єгері графів.

Стиснувши кулаки, Гордон постарався заспокоїтися.

— Яка ж роль відводилася Х'харнам? Ви говорили, що у всій зоні Межі їх всього декілька. Шорр Кан похитав головою.

— Нічого не знаю. Сін Крівер вважав за краще не розповідати про свої стосунки з Х'харнами. Він говорив мені тільки те, що вважав за потрібне сказати. Безсумнівно, на дві третини це була брехня.— Помовчавши трохи, він продовжив дуже серйозним тоном: — Я особисто схиляюся до гіпотези, що Х'харни мабть намір використати Сін Крівера і його союзників для витягування каштанів з вогню. Знову зробивши паузу, Шорр Кан подивився на товаришів з сумною посмішкою:

— Власне, саме тому я і втік з вами з Аару. Адже для цих чудовиськ немає нічого простішого, ніж вгадувати наші думки і наміри. Робиться це абсолютно непомітно, жодного захисту не існує. У будь-який момент вони могли з'ясувати, що у мене є власні плани, які далеко не в усьому збігалися з планами Сін Крівера.

— А ви не пробували коли-небудь грати чесно? — Запитав Хелл Беррел.

— Так, і досить часто. І взагалі, я ніколи нікого без потреби не обманював.

Хелл плюнув з гримасою огиди. Втім, Гордон не дослухався до цієї розмови. Стиснувши кулаки, він походжав взад-вперед. Очі його були широко відкриті, але він нічого не бачив.

— Потрібно повернутися на Фомальгаут,— сказав нарешті він.— І якнайшвидше.

— Цікаво, яким це чином? — Запитав Шорр Кан.— Здогадуюся, що у вас на думці. Викрасти один з кораблів, які ось-ось прибудуть, і утікати звідси. Послухайте, друже, будьте розсудливі!

— Шорр Кан — найбільший негідник з усіх, кого я знаю,— промовив Хелл Беррел.— Але зараз він має рацію. Кожен корабель буде оточений натовпом цих крилатих чудовиськ.

— Так,— підтвердив Гордон.— Але це нічого не змінює. Корабель нам необхідний. Отже, ми зобов'язані його роздобути.

Після довгої хвилини Шорр Кан сказав:

— У нас є один шанс...

І замовк. Гордон і Хелл Беррел затамували подих, побоюючись злякати привид надії. Шорр Кан покусував губи, занурившись у роздуми. Вони терпляче чекали. Нарешті зважившись, він подивився на Гордона:

— Припустимо, нам це вдалося. Ми отримали корабель і повернулися на Фомальгаут. Я трохи знаю принцесу Ліанну. Вона повісить мене відразу ж після посадки.

— Я зроблю все, щоб цього не сталося,— сказав Гордон.

Сказано це було не дуже переконливо, і Шорр Кан це відчув.

— Але що ви можете гарантувати? І взагалі, як можна гарантувати, що якщо не вона, то ще хтось такого не зробить?

Гордон розумів, що у їхньому становищі брехня недопустима.

— Нічого гарантувати я не можу. Але думаю, впливу у мене досить, щоб вас врятувати. Я майже впевнений. Хоча, звичайно, ви своїми вчинками заслужили найгіршу кару.

— Ваше «майже» не дуже обнадіює,— зазначив Шорр Кан.— Однак...— Він подивився на Гордона, і той зрозумів, що колишній диктатор ще раз зважує подумки всі «за» та «проти».— Так, іншого виходу немає. Дайте слово честі, що ви зробите все можливе.

— Добре. Якщо ви допоможете нам дістатися до Фомальгаута, я докладу всіх зусиль. Шорр Кан розмірковував ще хвилину.

— Домовилися. Якби у мене в минулому не було можливості переконатися, що ви дотримуєтеся безглузлого звичая тримати слово, я б, ясна річ, сумнівався. Але я вам вірю.

Хелл Беррел хотів щось сказати, але закашлявся від обурення, і Гордон випередив його:

— То що будемо робити?

В очах Шорр Кана майнула лукава іскорка.

— Є лише один спосіб вибратися звідси: в одному з кораблів бунтівних графів, які з'являться за загонами Каллів.

— Але ви щойно стверджували, що захопити корабель неможливо...

— Так,— посміхнувся Шорр Кан.— Але у мене особливий талант на подібні штуки. Я придумав ось що...— Він понизив голос: — Слухайте уважно. Я допоміг вам утікати з Аару і ми разом вбили цього Х'харна. Але ніхто не знає, як все було насправді. Знають тільки, що Х'харн був убитий і двоє бранців — ви і Беррел — зникли. І що я теж кудись подівся.

— До чого ви ведете? — З підозрою запитав Хелл Беррел.

— Зараз зрозумієте. Припустимо, я йду зараз до Каллів та, дочекавшись графів, заявляю, що Х'харна вбили ви. А мене захопили у заручники.

— І вони вам повірять? — Засумнівався Гордон.— Вони тут же поцікавляться, куди ми поділися і як вам вдалося звільнитися...

— Саме так! Тут і починається моя головна задумка,— продовжував Шорр Кан.— Розумієте, ви будете поряд. Зі зв'язаними руками і під прицілом мого паралізатора. А їм я розповім захоплюючу історію про те, як мені вдалося зіпсувати пульт управління і як через це ми зазнали аварії. Власне, для цього особливо фантазувати не доведеться. І ще я розповім, як в останній момент мені вдалося заволодіти одним з паралізаторів і взяти вас у полон. Як вони зможуть поставити під сумнів мої слова, якщо перед їх очима будете стояти ви! Ну і як вам такий план? Хіба не геніально?

Хелл Беррел голосно вилаявся і кинувся на Шорр Кана з очевидним наміром убити його на місці.

— Зупинись, Хелл! — Закричав Гордон.

Той повернув до нього осякнене обличчя.

— Зупинитися?! Хіба ви не чули, що пропонує цей виродок? Шорр Кан не змінився. Це той самий негідник, який ледь не знищив своїми інтригами Імперію!

Шорр Кан був міцної статури, але Хелл Беррел тряс його з такою жорстокістю, що голова колишнього диктатора моталася, як у ляльки.

— Чудовий план! Він відведе нас до графів, як курчат, і так врятує свою шкуру!

— Стривай! — Урезонював Гордон товариша, намагаючись відірвати його від колишнього вождя Ліги.— Відпусти його! Заспокойся, дай нам поговорити...

Нарешті йому вдалося розтиснути кулаки антаресця. Жертву той відпустив з великим небажанням, кинувши наостанок зі злістю:

— Вирішили зіграти у подвійну гру? Ви її завжди любили, чи не так?

— А що? — Весело посміхнувся той.— По-моєму, непоганий варіант. Я збирався вчинити саме так.

Гордон безрезультатно спробував прочитати у його очах справжні наміри.

— А тепер змінили своє рішення?

— Так.— Шорр Кан повільно, терпляче, ніби звертаючись до дитини: — Один раз я вже все сказав, але повторю це ще раз. Так, я міг би залишитися з графами і весь час водити їх за ніс. Але я не в змозі обдурити хоча б одного Х'харна. Одна перехоплена думка — і мені кришка. Ось чому у даний момент мені вигідніше бути на стороні Фомальгаута. Це ж елементарно.

— З вами, мій друг, ніщо не можна вважати елементарним,— уїдливо зауважив Гордон.— Повірити вам буває іноді дуже важко.

— Значить, треба знайти інші мотиви.— Шорр Кан широко посміхнувся.— Наприклад, дружбу. Ви стали симпатичні мені з самого початку, Джоне. А це чогось та варте.

— Дідько! — Вилаявся Хелл Беррел.— Де ще в Галактиці знайдеш такого пройдисвіта? Людина, яка розв'язала міжзоряну війну, просить їй вірити, оскільки знаходить співрозмовника симпатичним! Пустяки, я його вб'ю!

— Я і сам зроблю це із задоволенням. Але почекай хвилинку.— Гордон трохи пройшовся, все ще відчуючи сильні сумніви у щирості Шорр Кана.— Все зводиться до одного. Найближчим часом тут не приземлиться жоден зореліт, крім кораблів бунтівних графів. Шорр Кан пропонує єдиний спосіб заволодіти одним з них. Треба вирішувати, Хелл. Віддай йому паралізатор.— Бачачи, що Хелл Беррел все ще вагається, Гордон додав: — Якщо у тебе є інша пропозиція — говори!

Деякий час антаресець стояв насупившись, потім, вилаявшись наостанок, простягнув зброю Шорр Кану.

Той без найменшого зволікання направив паралізатор на двох друзів.

— Тепер ви дійсно мої бранці. Хелл мав рацію. Звичайно ж, я видам вас графам. Хелл Беррел оскаженів. Стиснувши кулаки для нищівного удару з риком і лаючись останніми словами, він кинувся прямо на паралізатор. В останній момент Шорр Кан спритно ухилився, і Хелл Беррел за інерцією пролетів

мимо. Шорр Кан зігнувся навпіл і повалився на землю у нестримному нападі реготу.

— Вибачте,— ледве вимовив він нарешті.— Неможливо було втриматися... Хелл був настільки впевнений...— Він глянув на антаресця і знову зайшовся сміхом.— Я не міг обдурити його очікувань... Але я справді прошу мене вибачити... Не гнівайтесь. Шорр Кан піднявся на ноги, витираючи сльози.

— Я залишаюся вашим союзником.

При цих словах він дружньо поплескав по спині Хелл Беррела, обличчя якого від гніву і обурення стало багряно-синім. Але і Гордон, в свою чергу, не зміг втриматися від посмішки.

— Тепер ходімо,— вже спокійно сказав Шорр Кан.— Тільки треба встигнути зв'язати вам руки при зустрічі з цими птахолюдьми чи з кимось ще.

Вийшовши на рівнину, вони попрямували у ту ж сторону, що і загони Каллів. Сонце швидко спускалося за горизонт. Рожево-золоте призахідне світло поступалося місцем сутінкам. У ясному вечірньому небі прослизнули три силуети кораблів, які йшли на посадку. А трьома годинами пізніше, коли морок був уже абсолютним, перед подорожніми розгорнулася картина, яка цілком могла б бути ілюстрацією до опису потойбіччя.

Червоне світло смолоскипів заливало вузькі вулички міста, яке представляло собою безладне скупчення хатин, бараків, халуп з будівельних відходів, що тіснилися на берегах каламутній річечки. Калли були не настільки цивілізовані, щоб

відчувати необхідність у громадських спорудах. Їм цілком вистачало ринку, який служив і постійним місцем збору. Але цієї ночі на вузьких вуличках штовхалися тисячі птахолюдей. Стовпотворіння було таке, що, здавалося, старі стіни не витримають натиску живої маси і ось-ось заваляться. Маленькі пташині очі та шкірясті крила аборигенів блищали у червоному світлі незліченних смолоскипів. Пронизливі хрипкі голоси зливалися у неймовірну какофонію. Повітря було насичене специфічним задушливим запахом тіл каллів. Гордону здавалося, що він на збіговиську демонів, які вирвалися з пекла. Натовп повільно просувався до трьох величезних кораблів, які стояли неподалік від околиці. Два з них були транспортні, третій — швидкохідний крейсер. Між кораблями і містом курсували групи озброєних каллів.

— Це військові транспорти, які мають доставити на Фомальгаут тутешніх воїнів,— сказав Шорр Кан.— А крейсер, без сумніву, належить одному з графів, керівнику операції.

— Слабо уявляю собі, що зможе протиставити цей збрід сучасній зброї зоряних королівств,— з презирством зауважив Хелл Беррел.

— Кількість,— пояснив Шорр Кан.— Ви бачите лише незначну частину воїнства, яке збирається всюди на диких планетах Межі. На заклик Нарат Тейна відгукнулися всі негуманоїдні народи. Всі без винятку.

Сумніватися у цьому не доводилося. Гордон добре пам'ятав, з яким обожнюванням Геррни носили на собі божевільного кузена Ліанни.

— Ескадри графів,— додав Шорр Кан,— повинні зав'язати бій з флотом Фомальгаута, а в цей час транспортні кораблі висадять на планету орди підопічних Нарат Тейна. І ті рушать на штурм столиці. Гордон уявив цю жахливу сцену. Знову він відчув себе зрадником по відношенню до Ліанни.

— Але Імперія у союзі з Фомальгаутом,— заперечив Хелл Беррел.— Вона скаже своє вагоме слово.

— Напад буде раптовим. Коли прибуде імперський флот, Нарат Тейн вже займе трон. Зняти його звідти буде не так просто.

На цей раз Шорр Кан не сказав нічого нового — просто висловив вголос те, про що думали всі.

— Ми довго ще будемо дискутувати? — Роздратовано поцікавився Гордон.— Або все-таки почнемо щось робити? Шорр Кан задумливо споглядав екзотичне видовище.

— Якщо я приведу вас до графа як бранців, то він, гадаю, не засумнівається, що я все ще вірний Сін Кріверу. Але виникає інша проблема...— він вказав на каллів.— Наскільки я знаю цих тварюк, вони розірвуть нас на шматки задовго до того, як ми доберемося до корабля.

— Рідкісний випадок, коли я вам вірю,— буркнув Хелл Беррел.— Вигляд у них дуже войовничий.

— Було б вкрай прикро закінчити так свої дні. Почекаємо — раптом трапиться слушна нагода. Але як би там не було, час вас зв'язати. Потім буде ніколи. Гордон беззаперечно дозволив скрутити собі руки за спиною, хоча перспектива залишитися беззахисним перед каллами аж ніяк не додавала оптимізму. Втішала думка, що у разі бійки голі руки все одно

навряд чи допоможуть. А ось Хелл Беррел висловив вельми енергійний протест і підкорився тільки після роздратованої репліки Гордона (тому не терпілося перейти до яких-небудь дій):

— Ти що, збираєшся сидіти тут до самої смерті?

— Думаю, саме це нас всіх чекає. І дуже скоро,— невдоволено буркнув антаресець, подивившись на натовп каллів. Проте завів руки за спину і дав Шорр Кану зв'язати їх. Потім вони довго сиділи в траві, дивлячись на вогні факелів. На небо висипали блискучі зірки Межі. З міста долинали різкі крики, шум натовпу. Раптом Гордон відчув аромат ще теплої, нагрітої сонцем трави і навіть здригнувся від подиву, настільки знайомим видався йому цей запах. І згадав — це було давно, дуже давно. Він приїхав у Огайо до приятеля, вони сиділи вночі у степу, і трава, напоєна сонцем, пахла так само, як і зараз...

Він відчув повну розгубленість. Хто він такий? Що робить тут, неймовірно далеко від свого часу і простору? Ніжний, гіркуватий запах трави викликав болісне бажання знову побачити свій власний світ — світ, у якому тварини не розмовляють і не формують військових підрозділів, у якому немає Х'харнів, а зірки недосяжні, у якому немає ні сліпучого блиску, ні страхітливого жаху...

У пам'яті спливла Ліанна, її погляд при прощанні. Це через неї він зважився з'явитися у світ майбутнього в своєму власному образі. І Гордон раптом зрозумів: щоб її завоювати, жодний ризик і жодна небезпека не можуть бути надмірні. Жодну

дівчину у його колишньому земному житті не можна порівняти з нею.

Він прийшов до тями. Головне зараз — вижити і вчасно попередити Фомальгаут.

Шорр Кан скочив на ноги.

— Дивіться!

Гордон і Хелл Беррел встали. У полі зору, трохи віддаль від основного натовпу, з'явилися дві людини. Так, дві людські істоти. Ймовірно, відійшли подихати свіжим повітрям.

— В одного з них знаки Булави,— зазначив Шорр Кан.— Це васал або союзник Сін Крівера. Не можна упустити такий шанс. Вперед! Він сильно штовхнув «бранців», змусивши їх швидко, хоч і спотикаючись, спускатися по трав'янистому схилу. Сам він біг слідом, виставивши перед собою паралізатор.

— Швидше, поки вони не повернулися на корабель!

Вони прискорили кроки, хоч і важко було бігти зі зв'язаними руками.

Незнайомці, на грудях одного з яких сяяв овальний символ Булави, повернули до корабля і ледь не розчинилися у натовпі. Шорр Кан закричав, щоб привернути їхню увагу. Двоє обернулися на крик, але почули його і калли. І стало зовсім тихо.

— Біжіть! — Наказав Шорр Кан.

Вони помчали щодуху. Але і калли, отямившись, кинулися навперейми, смішно підстрибуючи, допомагаючи собі на бігу короткими шкірястими крилами. Повітря знову наповнили їх пронизливі скреготливі крики. Шорр Кан пустив у хід

паралізатор. Кілька каллів покотилися по землі. Інші сповільнили біг і навіть трохи відступили.

До незнайомців залишалося зовсім небагато. При світлі смолоскипів Гордон вже розрізняв їх риси. Старший носив нашивки капітана. Невеликий, кремезний, обличчя темне і суворе. Молодший був високий на зріст. Обличчя його на відміну від першого виражало крайнє здивування.

Гордон і Хелл Беррел бігли так швидко, як тільки дозволяли зв'язані за спиною руки. Шорр Кан не відставав, але переміщався з гідністю. Не відриваючи погляду від живої стіни каллів, він крикнув двом офіцерам:

— Гей! Вгамуйте своїх тварин! Я союзник Сін Крівера, супроводжую двох полонених.

Забарившись на мить, старший за званням прогавкав щось грубою мовою каллів, після чого обидва обмінялися нервовими репліками. Тим часом втікачі зробили останній ривок і зупинилися нарешті біля них.

— Хто ви такі? — Запитав Шорр Кан дещо зарозуміло.

— Я граф Обд Долл,— відповів капітан, дивлячись на співрозмовника з величезним здивуванням.— А ви Шорр Кан! Той, що зник з Аару разом з двома полоненими!

— Ось з цими самими,— підтвердив Шорр Кан.— І не за власним бажанням, можу вас запевнити. На щастя, коли наш корабель зазнав аварії, тут, неподалік, мені вдалося обмінятися з ними ролями.

— Чому ж ви їх не прикінчили?

— Вони потрібні Сін Кріверу живими. До речі, де він зараз?

— На Тейні,— стримано відповів Обд Долл.

— Ну звичайно! Це ж центральний пункт збору. Негайно доставте нас до нього.

— Але у мене зовсім інше завдання,— і граф почав загинати пальці, перераховуючи всі пункти відданого йому наказу. Від нетерпіння Гордон спітнів. Уява графа, очевидно, не було достатньо живою, щоб зреагувати на нові обставини.

— Більш того,— граф випнув підборіддя, надаючи своєму обличчю рішучого виразу,— хто мені доведе...

— Малюк,— з кам'яним обличчям і легкою загрозою у голосі перервав його Шорр Кан.— Ці полонені — ключ до всієї кампанії. Вони потрібні Сін Кріверу, зрозуміло? Чи не вважаєте ви, що розумно змушувати його чекати?

Судячи з усього, цей довід на Обд Долла подівав.

— У такому випадку... ймовірно... звичайно... Ви дозволите попередньо зв'язатися з Сін Крівером?..

«Все йде поки за планом»,— подумав Гордон. І в цей момент калли, схаменулися після раптового вторгнення невідомих, почали загрозово наближатися, щільно стуливши ряди. Шорр Кан зробив уже все від нього залежне, подальші події були йому невідконтрольні. Однак Обд Долл зберігав контроль над ситуацією. Повернувшись до птахолюдей, він знову прокричав їм щось. Мабуть, якісь зачатки дисципліни були їм знайомі, бо вони слухняно зробили кілька кроків назад.

— Треба поспішити на корабель,— сказав Обд Долл.— Ці калли, по суті, дикуни. Я їм не довіряю. Гордон раптом усвідомив, що капітан найбільше боїться за свою шкуру. Крилатий натовп, озброєний списами і примітивними рушницями, здатний розтерзати будь-яку людську

істоту. Безсумнівно, Нарат Тейн зумів би стримати їх запал... Але ці двоє — навряд чи.

Так і було в дійсності. Один вид молодшого офіцера, обличчя якого виражало неприховану огиду, провокував каллів. Тим більше що від нього за кілометр несло запахом страху.

Люди вирушили до крейсера, їх переслідував натовп стрибаючих істот, причому відстань до них неухильно зменшувалася. Пронизливі крики ставали все більш загрозливими, очі горіли непереборним бажанням роздерти безкрилих прибульців. Гордон розумів, що німецькі пута дисципліни не втримають їх. Його охоплював страх.

Молодший офіцер у паніці вихопив з кишені сірий овальний предмет. Голос його тремтів:

— Може, використати паралізуючий газ?

— Ні! — Наказав Обд Долл.— Схаменіться, ідіоте! Ви зупините кількох, інші займуться нами. Вперед, ми вже прийшли.

Спотикаючись, вони зробили ще кілька кроків. Шурхіт шкірястих крил, скрегіт кігтів і дзьобів лунали зовсім близько. Обд Долл продовжував щось вигукувати — накази або, можливо, загрози. Гордон припускав, що граф намагається нагадати каллам про їх зобов'язання по відношенню до Нарат Тейну. Як би там не було, його крики допомогли. Всі п'ятеро благополучно дісталися до крейсера. Важкий вхідний люк щільно зачинився за їх спинами. Обд Долл тремтячою рукою витер спітніле чоло.

— Командувати ними не так просто. При Нараті все йде нормально, але за його відсутності вони стають некерованими.

— Ви діяли абсолютно правильно,— похвалив його Шорр Кан.— А тепер викликайте Тейна і доповідайте Сін Кріверу, що я горю від нетерпіння передати у його руки цих полонених. Тон його був настільки начальницьким, що капітан і не думав заперечувати, тільки запитав з сумнівом у голосі:

— Але куди ми їх подінемо? На моєму кораблі немає тюремних кают.

— Залишимо їх тут, у шлюзі. Тільки зніміть з них скафандри. І нехай собі стрибають у космос, якщо хочеться. Шорр Кан зареготав. Офіцери зробили те саме. Не сміялися лише Гордон і Хелл Беррел. Вони мовчки дивилися на колишнього диктатора, але той вже повернувся до них спиною з видом надзвичайно зайнятої людини. А йому достеменно немає ніякого діла до двох якихось там в'язнів. Хелл Беррел насилу стримав прокляття. Люди Обд Долла без церемоній заштовхали полонених у камеру запасного тамбура, попередньо знявши з них скафандри. Внутрішній люк зачинився, і друзі залишилися у напівтемряві повітряного шлюзу. Хелл негайно обмацав важкі двері.

— На цей раз ми вляпалися по-справжньому. Щоб покінчити з нами, їм достатньо відкрити зовнішній люк.

Гордон похитав головою:

— Вони цього не зроблять. Шорр Кан переконав їх, що ми потрібні Сін Кріверу живими.

— Так, я чув. Але, крім нього, ми — єдині, хто знає, як все було на Аарі. Якщо він справді наш союзник, то це не має

жодного значення. Але якщо він веде подвійну гру... Сумніваюся, що він мріє, щоб Син Крівер дізнався про його роль у цих справах. Він здатний без коливань відправити нас за борт. А іншим скаже, що ми, мовляв, зробили це самі. Вважали за краще смерть ніж безчестя, як вірні піддані Імперії... Чи ви все ще вірите, що Шорр Кан нас не зрадить?

— Вірю,— твердо сказав Гордон.— Але не через якісь там принципи чи ідеала. Він нас не зрадить, бо це йому не вигідно.

Хелл Беррел уважно подивився на Гордона, ніби намагаючись прочитати його думки, потім сів на металеву підлогу і сперся спиною об стінку камери.

— Хотів би я розділяти вашу впевненість...

Гордон промовчав. Насправді він був упевнений тільки у собі.

5

Двигуни крейсера мірно гули. Корабель мчав великими просторами Межі, але час для двох бранців тягнувся надзвичайно повільно. Вже багато разів відкривався внутрішній люк, через який охоронці давали їм воду і їжу. Інших подій не відбувалося, а Шорр Кан взагалі не з'являвся. Гордон почав розділяти скептицизм Хелла. При найменшому шумі він з тривогою озирався на зовнішній люк — чи не рухається той, щоб впустити космос у приміщення шлюзу. Досі відкривався лише внутрішній люк. Але хто гарантує, що так і буде? Тривога Гордона збільшувалася. Він все частіше проклинав себе за необдумані вчинки, внаслідок яких Ліанна залишилася одна. І проклинав не тільки подумки.

— Звичайно, я все розумію,— не витримав одного разу Хелл Беррел,— але я ситий по горло твоїм голосінням. Щось зробити ми все одно не можемо, а твої стогони мене нервують. Гордон відчув, як у обличчя кинулася кров, але стримався. Замість того, щоб розлютити, він мовчки опустився на підлогу у звичну вже позу — місця для ходьби у приміщенні не було. З похмурої задуми його вивів незвичайний запах. Злегка гіркуватий, він виходив, ймовірно, з системи повітрообміну. Гордон скочив і втягнув повітря носом. Це було останнє, що він запам'ятав, перш ніж без тями впав на підлогу. Він навіть не відчув болю від падіння...

Якийсь час по тому він став приходити до тями. Його трясли за плечі... Хтось гукав його по імені:

— Джоне, Джоне, нумо, прокидайтеся!..

Він відчув у носі поколювання. Потряс головою, чхнув, нарешті відкрив очі.

Над ним схилявся Шорр Кан, тримаючи перед носом вузький балон, з якого бив струмінь безбарвного газу.

— Кисень, щоб очистити ваші мізки,— пояснив колишній диктатор.— Прокидайтеся, мені потрібна ваша допомога.

Гордон відчував себе приголомшеним, але свідомість потроху прояснялася.

— Газ... у повітряній системі... Це через нього я втратив свідомість...

— Так, паралізуючий газ. Мені вдалося позичити кілька балончиків у арсеналі. Я підключив їх до системи повітрообміну. Гордон, вхопившись за Шорр Кана і похитуючись, піднявся на ноги.

— Офіцери?..

— Повністю виведені з ладу. Я, зрозуміло, заздалегідь надів скафандр і зняв його щойно, коли повітря вже очистилося. Як ви себе відчуваєте, краще?

Гордон відштовхнув кисневий балон.

— Все добре.

— Офіцери і екіпаж у відключці, але газ скоро перестане діяти. Ми з вами повинні хутко всіх нейтралізувати, тим часом Хелл займеться управлінням. Я, правда, включив автопілот, але космос на Межі небезпечний для навігації. Хелл Беррел все ще не прийшов до тями, і Шорр Кан тицьнув йому під ніс шиплячий струмінь кисню. Повернувшись до Гордона, зауважив з посмішкою:

— Хіба я не обіцяв, що незабаром звільню вас?

— І дотримали слова. Вітаю.

Гордон хитнув головою, і цей рух негайно ж відгукнувся сильним болем у потилиці. А коли Хелл Беррел відкрив очі, його перша реакція на Шорр Кана була воістину комічної. Абсолютно автоматично він простягнув обидві руки вперед і стулив пальці на горлі колишнього диктатора. Але сили ще до нього не повернулися, він був слабкий, як кошеня, і Шорр Кан, легко відкинувши його у сторону, вигукнув:

— Бачу, ви обидва у повному порядку!

Гордон допоміг антаресцю піднятися і пояснив, що сталося.

— Корабель йде на автопілоті, тож біжи на місток.

Хелл Беррел, перш за все астронавт, миттєво забув про всі інші тривоги:

— Автопілот? Тут, на Межі?

Відштовхнувши Гордона, він кинувся до трапа, похитуючись від залишкової дії газу. Тим часом Шорр Кан роздобув у підсобці моток міцного електричного кабелю, і вони з Гордоном міцно зв'язали всіх членів екіпажу.

Останнім виявився сам Обд Долл, який безсило валявся на кушетці у своїй тісній каюті. Коли його було надійно скручено, Шорр Кан задумливо промовив:

— Мабуть, варто його розштовхати. Безсумнівно, він знає деякі деталі підготовки нападу на Фомальгаут. Вони нас дуже цікавлять, чи не так?

— А якщо він відмовиться відповідати?

Шорр Кан зловісно посміхнувся.

— Я постараюся його переконати. Ідіть до рубки. Оскільки ви ідеаліст, ви будете мені лише заважати.

Гордон завагався. Тортури... Але при думці про Ліанну і про те, що з нею може статися, всередині у нього все немов захолонуло. Він повернувся і мовчки залишив каюту.

Коли він з'явився на містку, Хелл Беррел, не відриваючи погляду від приладів управління, сказав:

— Я вибрав найкоротший шлях до Фомальгаута. На жаль, ми пройдемо небезпечно близько від Тейна.

Гордон подивився на екран. Крейсер огинав величезну хмару космічного пилу. Мікроскопічні частинки, з яких воно складалося, були настільки наелектризовані космічною радіацією, що хмара була схожа на море вогнів. Гордону здавалося, що корабель стоїть на місці, але він спробував стримати своє нетерпіння. І ще намагався не думати про те, чим займається зараз Шорр Кан...

Незабаром з'явився на містку. Побачивши бліде обличчя Гордона, розреготався:

— Якби ви себе бачили! Та не хвилюйтесь ви так за цю свиню! Йому довелося пережити лише кілька хвилин страху!

— Хочете сказати, що він заговорив, щойно ви йому пригрозили? — Скептично запитав Гордон.

— Саме так! Ось що дає хороша репутація... Він навіть не засумнівався, що я без вагань зроблю все, чим йому пригрозив. І виклав усе, що знав. Незабаром дізнаємося, правда це чи ні. Але я переконаний, що він не бреше.

— Коли флот вийде з Тейну? — Запитав Гордон.

— Обд Дол не зміг повідомити точну дату. За його словами, це залежить від того, коли прибудуть останні контингенти негуманоїдів. Вони збираються на Тейні з усіх закутків Межі. В уяві Гордона знову виникли жахливі обличчя негуманоїдів, що населяли цей далекий від цивілізації регіон Галактики,— лускатих, перетинчастокрилих, кошлатих... Так, їх покликав Нарат Тейн, і вони прийшли. Безсумнівно, він був божевільний, але мав дивовижний дар, який дозволяв керувати негуманоїдами з такою легкістю, про яку ніхто до нього не міг і мріяти.

— Судячи з того, що розповів Обд Долл, майже всі сили зібрано,— продовжував Шорр Кан.— Думаю, напад відбудеться найближчими днями.

— А Х'харни? — Поцікавився Хелл Беррел.— Якою буде їх роль?

Шорр Кан пригнічено похитав головою.

— Цього ОБД Долл не знає. Свого флоту у цьому регіоні в них немає. Вони прислали сюди лише кількох емісарів. Він клянеться, що тільки Сін Крівер і ще одна або два людини знають про справжні наміри Х'харнів.

— Хелл,— запитав Гордон.— Чи можна звідси зв'язатися з Фомальгаутом?

Беррел вийшов до радіорубки і за деякий час повернувся.

— У принципі — так. Але тільки за голосовим зв'язком, для телестерео надто далеко.

— Хочете попередити Фомальгаут? — Жваво запитав Шорр Кан.

— Звичайно. Головне зараз — час. Адже ми можемо запізнитися, якщо взагалі коли-небудь доберемося...

— Але потерпіть хвилинку, перш ніж сісти за передавач. Тейн і відповідно флот графів знаходиться зараз точно між нами і Фомальгаутом. Вони перехоплять передачу і...

Гордон відповів гнівним помахом руки:

— Так, ризик є, але попередити необхідно.

— Я ще не закінчив. Перехопивши нашу передачу, графи нападуть негайно. Часу на організацію оборони у Фомальгаута не залишиться. Принаймні, на їх місці я вчинив би саме так.

Про цю можливість Гордон не подумав. Його знову охопили сумніви. Але у розмову втрутився Хелл Беррел:

— Я згоден з Гордоном. Їх треба попередити... Слава Богу, графи не так зухвалі і підступні, як ви, Шорр Кан.

— Дуже зворушений,— вклонився колишній диктатор.— Але що у такому випадку буде з нами?

— Ризик є ризик,— сказав Гордон.

— У нас немає жодного шансу. Вони переріжуть всі шляхи відступу за лічені хвилини після перехоплення.

— Ідея! — Вигукнув Хелл Беррел. Він торкнув якусь кнопку, і на екрані з'явилася детальна карта тієї області Межі, де вони зараз знаходилися.

— Ну і на що тут дивитися? — сказав Шорр Кан.

Навіть Гордону, при його повній відсутності досвіду, було очевидно, що якщо флот Нарат Тейна дізнається про їхню присутність, то втекти буде неможливо. Однак Хелл Беррел показав пальцем на скупчення червоних точок: воно було наче підводний риф, пофарбований у колір небезпеки. Скупчення було рівно на півдорозі між ними і Фомальгаутом, межі його простягалися до планети Тейн.

— Ми можемо сильно скоротити шлях,— сказав Хелл Беррел.

Шорр Кан подивився на нього з подивом.

— Крізь Розбиті Зірки? — Коротко реготнув він.— Я, здається, буду змушений переглянути свою думку про вас, Хелл.

— Що таке Розбиті Зірки? — Запитав Гордон.

Йому відповів Хелл Беррел:

— Ви ніколи не запитували себе: чому область Зовнішнього Космосу так усіяна різноманітним космічним мотлохом — метеоритами, астероїдами тощо?

— Ні.

— Вчені стверджують,— продовжував Хелл Беррел,— що колись, дуже давно, тут зустрілися два великих зоряні скупчення. Зони, де зірки розташовувалися рідко, майже не

постраждали. Але в обох скупченнях були дуже щільні ядра. Наслідки зіткнення були жахливими: зірки вибухали одна за одною. В результаті з'явилася ця неймовірна мішанина осколків, у яку ніхто з доброї волі не поткнеться. Правда, двом нашим кораблям вдалося тут пройти. Тож шанс у нас є. Ви самі бачите, наскільки він малий.

— Тоді ризикнемо,— сказав Гордон.

— А у мене є право голосу? — Поцікавився Шорр Кан.

— Ні,— в один голос відповіли Гордон і Хелл Беррел.

Шорр Кан знизав плечима.

— Коли зв'яжешся з Фомальгаутом, передай їм все про змову графів,— попросив антаресця Гордон.— Але про Шорр Кана — ні слова. Інакше вони, ймовірно, не повірять і запідозрять якусь пастку.

— Оскільки ти гість Імператора,— відповів той,— я передам повідомлення від твого імені. Чи є який-небудь пароль, ключове слово, щоб вони зрозуміли, що це дійсно ти? Деякий час Гордон розмірковував.

— Скажи, що я той, хто лікував Коркханна. Він повинен згадати.

Маленький крейсер повільно наближався до кордонів області, де колись відбулася грандіозна катастрофа. І тільки тут Хелл Беррел викликав на зв'язок Фомальгаут. Закінчивши передачу, вони негайно пірнули у велетенську хмару Розбитих Зірок.

Космос, здавалося, палав — стільки зірок було навколо. Його заповнювали розпечені згустки матерії,

народжені колись космічним вибухом. Під дією сил гравітації велика частина уламків і осколків зібралася у величезну сферу, а й поза неї у просторі було скільки завгодно вогненних фрагментів зоряної матерії найрізноманітнішої форми: еліпсоїди, конуси, спіралі, диски, стрічки тощо. Навколо них оберталися великі чорні брили і пилові хмари — все, що залишилося від планет загиблих зірок. Електронні обчислювачі, які видавали команди двигунам залежно від показань радарів і вибирали курс, стукали як божевільні. Хелл Беррел, схилившись над пультом управління, уважно вслухався у цю мішанину звуків і лише зрідка втручався в який-небудь маневр. Але кожен його рух відрізнявся точністю і невловимою швидкістю. Гордон і Шорр Кан, не відриваючи очей від екранів, насилу боролися з хвилями страху.

— Одного разу мені довелося перетнути туманність Оріона,— сказав Гордон.— Тепер я розумію, що це були дитячі ігри. Тут справжнє пекло. Ти дійсно віриш, що у нас є шанс?

— Так,— відповів Хелл Беррел.— Якщо тільки не влізти у непрозору для радарів хмару. Але можу підказати, як ви можете збільшити наші шанси до ста відсотків.

— І як же?

— Залишивши мене у спокої.— Хелл Беррел почервонів від гніву.— Мені набагато зручніше працювати без ваших компліментів.

— Він має рацію,— зазначив Шорр Кан.— Ми не в силах йому допомогти. Хоча почекайте. Є одна річ... Я зараз повернуся. З цими словами колишній диктатор покинув штурманську. Гордон опустився у одне з крісел, призначених

для вищих офіцерів корабля, які керували звідси діями пілотів. На екранах панував повний хаос, але, наскільки розумів Гордон, кораблів переслідувачів не було. На це Хелл Беррел і розраховував: противник, побачивши, що вони входять у область Розбитих Зірок, вважатиме їх загибель неминучою і на переслідування навряд чи зважиться. Так і вийшло.

Гордон зі страхом дивився на екран, перед яким застиг у напруженій позі Хелл Беррел. У всіх напрямках миготіли вогні і різнокольорові спалахи, проносилися кам'яні брили і уламки всіляких форм і розмірів. Не витримавши, Гордон відвернувся. А він було вважав, що непогано знає Галактику! Як з'ясувалося, все, що він раніше бачив, це тільки квіточки... Шорр Кан повернувся з пляшками і фужерами.

— Я раптом подумав, що у Обд Долла де-небудь повинен бути бар. Ці графи завжди не проти пропустити чарочку-дві. Тримайте.

Гордон машинально взяв фужер.

— Пити? Зараз? Тут? — Він кивнув головою у бік екрану, на якому у божевільному танці злилися уламки, пил, кольорові відблиски і спалахи вогню.

— У будь-який момент якийсь уламок...

Шорр Кан опутився у сусіднє крісло.

— Саме так. Годі придумати кращий привід, щоб випити?

Несподівано для себе Гордон усміхнувся. Він був наляканий до такої міри, що став нечутливий до страху. Страх вбив у ньому страх. Парадоксально, але пропозиція Шорр Кана видалася йому зараз цілком розумною. Хелл Беррелу потрібно

одне: щоб вони сиділи тихо і не заважали. Що ж, це не найгірший спосіб поводитися тихо. Він залпом проковтнув вміст фужера. Вино було молочного кольору, дуже ніжне на смак, але обпікало як пекельний вогонь.

— У нас у Темних Світах таких вин не було,— промовив Шорр Кан.— Дайте-но ваш келих.

— Пригадую,— відгукнувся Гордон.— Коли ми з Ліанною були у полоні на Талларні... Як це було давно! Тоді ви сказали, що хотіли б запропонувати що-небудь випити, але не тримайте у себе нічого такого. Це не відповідало би суворому образу патріота-аскета, який ви собі обрали. Шорр Кан з жалем посміхнувся.

— Так. Але це ні до чого не привело.— Він подивився на Гордона, і у погляді його промайнуло щось подібне до жалю.— Майже вся Галактика була у моїх руках. Але тут з'явилися ви! Мушу визнати, ви здорово сплутали мої карти. У рубці пролунав звук настільки високий, що занили зуби — ніби корабель врізався у щільну хмару космічного пилу і він, немов величезна терка, прийнявся обробляти обшивку. Гордон з тривогою обернувся до екрана. Мерехтіння зіркових вогнів стало ще інтенсивніше. Темний силует Хелла частково закривав цю феєрію фарб, наче уособлюючи символ боротьби людини з Всесвітом. На Гордона накотилася нова хвиля паніки. Він поспішно відвернувся і знову наповнив келих.

— Людина з минулого,— продовжував тим часом Шорр Кан.— Розум, який випірнув з неймовірної безодні часу, знаходить нове життя у тілі Зарт Арна і перетворює на ніщо зусилля довгих двадцяти років!

Він перекинув келих і похитав головою.

— І до чого я докотився? Спочатку король Ліги Темних Світів шукає притулку у графів Межі. Потім ховається у зоні Розбитих Зірок в товаристві гордого, але занадто прямолінійного імперського капітана і, вибачте мене, Джон Гордон, божевільного землянина, вихідця з минулого, який навряд чи сам знає, хто він є... і який зовсім скоро перетвориться на атоми міжзоряного пилу. Який фінал для Шорр Кана!

— Не впадайте у відчай,— посміхнувся Гордон.— Як сказав один з наших письменників, «королі народжуються не для довгого життя, а для слави».

— Вип'ємо ж за того, хто це сказав! — Проголосив Шорр Кан.— А на що схоже це ваше далеке минуле, Джон Гордон? Я вже одного разу питав, але тоді ви збрехали. Я не повірив жодному вашому слову.

— Знаєте, мої спогади стають все менш виразними.— Гордон сьорбнув з келиха.— Там був такий собі Кеог, намагався мене переконати, що майбутнє, у якому я побував, це всього лише мана, самонавіювання... «Ви ненавидите Землю і сьогодення,— говорив він,— і тому вигадали всі ці зоряні королівства та космічні війни». За моїх часів Землю ще ніхто не залишав, космічні подорожі були мрією, і мої розповіді про майбутнє він вважав маячнею божевільного. Гордон кинув новий погляд на екран. І тут же пожалів про це. На корабель насувалися три величезних вогненних згустки, два яйцевидної форми і один як гігантське колесо. Хелл Беррел, вперто

нахиливши голову, стояв біля пульта і, як здалося Гордону, чекав неминучого кінця.

Гордон поспішно відвернувся і знову наповнив келих. Він сподівався, що часу, щоб спорожнити його, вистачить. І раптом згадав Ліанну. Як дивно. У цьому безперервно наростаючому жаху, в очікуванні неминучої смерті, коли все на світі втратило будь-який сенс, тільки думки про неї залишилися важливими і реальними. Навіть якщо він буде жити — а у цьому Гордон мав підстави сумніватися,— вона для нього втрачена. Але, думаючи про неї, він був щасливий.

Божевільний блиск зірок, палаючі промені світла, калейдоскоп фарб... Видовище мимоволі притягувало погляд, незважаючи на крижаний страх, який охопив його.

— Уже досить давно я зрозумів,— продовжував тим часом Шорр Кан,— що ви, Джон Гордон, є горезвісної піщинкою, яка потрапила у механізм. У іншому просторі і часі зовсім випадково вибирають саме вас, перекидають у майбутнє, де вам абсолютно нічого робити, і ви все без винятку виводите з рівноваги. Ваша поява перевернула Галактику з ніг на голову, невже ви не розумієте цього?

— Ви перебільшуєте,— відповів Гордон.— Я всього-на-всього зруйнував амбіційні плани якогось Шорр Кана. І нічого більше.

— Можливо, ви й маєте рацію.— Шорр Кан зробив церемонний жест.— Можливо...— Він простягнув руку до пляшки, але завмер, дивлячись на щось за спиною Гордона.— Клянуся Небом! Дивіться! Чи бачили ви коли-небудь щось подібне!..

Гордон обернувся. На екрані, за темним силуетом антаресця, дійсно відбувалося щось надзвичайне. На них падав колосальний космічний водоспад, справжня зоряна Ніагара. Але корабель, як здалося Гордону — піднімався вгору відносно киплячих довкола зоряних спалахів і променів. Ймовірно, це була всього лише оптична ілюзія, але вони все піднімалися і піднімалися серед осколків того, що було колись планетами і цілими сонцями, і раптом всі оглядові екрани враз зникли від сліпучого світла. Корабель знову був серед заспокійливої чорноти чистого космосу. Хелл Беррел включив автопілот і повернувся до товаришів. Вперше з моменту входу у зону Розбитих Зірок вони побачили його обличчя, багряне від напруги. Але очі його блищали.

Хрипким переможним голосом він вигукнув:

— Клянуся Небом, я це зробив! Я пройшов крізь Розбиті Зірки!..

І раптом побачив їх, у кріслах з келихами в руках.

— Будь я проклятий! Ви не могли придумати нічого кращого, ніж понапиватися?!

— Ви самі попросили не заважати,— відповів за обох Шорр Кан.

Здавалося, Хелл Беррел ось-ось лопне від люті. Кілька секунд він не міг ні вдихнути, ні видихнути. Потім вибухнув оглушливим реготом.

— Мене у цьому світі тепер уже ніщо не здивує.— Він потягнувся до пляшки.— Ваша черга командувати, Шорр. А я, мабуть, вип'ю ковток-другий.

Межа Зовнішнього Космосу залишилася позаду. Попереду виблискувало далеке чисте світло Фомальгаута. Хелл Беррел з'явився у рубці за кілька годин потому, позіхаючи і потягуючись. Поглянувши на товаришів, він не зміг втриматися від сміху.

— Перетнути Розбиті Зірки у компанії двох п'яниць! Ніхто у Всесвіті мені не повірить!..

За деякий час вони перехопили передачу з планети Хатхір, столиці королівства Фомальгаут. Передача призначалася їм, і Хелл Беррел легко її розшифрував:

— Флот Фомальгаута приведено у повну бойову готовність. Нам наказано йти на Хатхір.

— А для мене новин немає? — Запитав Гордон.

Антаресець заперечливо похитав головою. Гордон насилу стримав зітхання. На екранах радарів вже були видні далекі кораблі, які шикувалися у бойові порядки.

— Битися вони вміють,— сказав Хелл Беррел.— Вони довели це у битві при Денебі. Але флот у них невеликий. Графи за раз проковтнуть його і не подавляться.

Фомальгаут ріс на очах. Потім на екранах з'явився пурпурний шар головної планети системи. Хелл Беррел акуратно провів корабель над численними вежами Хатхіра до шестикутної будівлі королівського палацу і сів на розташованому поблизу невеликому космодромі.

Було трохи дивно дихати чистим повітрям, бачити сонячне світло не крізь захисні фільтри. Їх зустріли кілька офіцерів. Відсалютувавши, ескорт супроводив їх до палацу. Королі Фомальгаута дивилися на них з висоти свого

кам'яного зросту, але цього разу Гордон не відчував до них особливої поваги. Йому так і кортіло крикнути на весь голос: «Тепер я знаю собі ціну і знаю, де моє місце, а тому йдіть під три чорти!» Шорр Кан крокував рішуче, зі схвальною усмішкою на устах, ніби це він був тут господарем, ніби вони наближалися до його власного скромного, хоча і не позбавленого витонченості палацу... у серці Гордона, як з'ясувалося, жила якась надія, про яку він здогадався лише тоді, коли вона його остаточно залишила — коли вони увійшли до невеликого залу, де на них чекали Ліанна і Коркханн. Вона була все так само прекрасна, але погляд, яким вона зустріла Гордона, був поглядом Снігової Королеви. Він хотів було заговорити, але вона вже дивилася на щось за його спиною. Обличчя її стало біліше за мармур.

— Шорр Кан?!

Колишній диктатор шанобливо вклонився.

— Ваша високість! Я щасливий бачити вас знову. Зрозуміло, між нами виникали деякі розбіжності, але це було дуже давно. Ліанна не вірила своїм очам. Гордон же мимоволі задивився на Шорр Кана. Підняти армadi Ліги Темних Світів на Імперію і союзників, втягнути всю Галактику у жахливу війну, а потім відкинути все це, як поношений одяг,— так, на це здатний не кожен!

— Шорр Кан,— сказав Гордон,— зовсім не загинув, як ми вважали, а утік і сховався на Межі. Мушу повідомити, що саме він врятував нам життя і попередив про напад графів. І я обіцяв,— додав він з силою,— що тут він буде у безпеці.

Ліанна кинула на нього холодний погляд і промовила:

— Якщо це справді так — ласкаво просимо на Фомальгаут, Шорр Кан.

— Дякую за гостинність, ваша високість. Втім, не так давно ви могли оцінити мою гостинність на Талларні.

Це зауваження, вимовлене з бундючним виглядом, але дещо недоречно у даній ситуації, викликало у Хелл Беррела напад кашлю. Кашлем він намагався приховати свій сміх. Ліанна повернулася до нього.

— Капітан Беррел, у нас щойно був зв'язок з Трооном. Джал Арн вже направив сюди перші з'єднання імперського флоту.

— Боюся, вони не встигнуть, ваша високість,— похмуро відповів Хелл Беррел.— Нарат Тейн і графи усвідомлюють, що удар потрібно нанести якнайшвидше, до підходу головних сил Імперії. Весь цей час Коркханн зберігав мовчання, уважно дивлячись на Гордона пронизливими жовтими очима.

Раптом він зробив крок вперед і доторкнувся кігтями своєї опереної руки до ліктя Гордона.

— А магелланійці?

— Х'харни? — Перепитав Гордон.

— Вони так себе називають? — Поцікавився Коркханн і, отримавши ствердну відповідь, заговорив з пожвавленням, якого Гордон раніше не помічав: — Послухайте, Джоне. Під час мого перебування на Трооні імператор дозволив мені ознайомитися з архівними матеріалами епохи Бренн Біра про першу війну магелланійців з Галактикою. І ось що я скажу. У жодному разі не можна допустити нового вторгнення. Те, що я

прочитав... Він зробив паузу, щоб заспокоїтися, а потім продовжив більш твердим і впевненим тоном:

— Ви знаєте, я — телепат. Не найкращий, але... Я відчуваю Тінь над Галактикою, чорну і холодну... Тінь, яка з кожною годиною все більше згущується.

Гордон заперечливо похитав головою:

— Ми зустріли тільки двох Х'харнів, причому одного з них навіть не бачили. Другого вбив Шорр Кан, коли звільняв нас з Хеллом. Судячи з усього, їх зараз не так багато у Галактиці.

— Прийдуть інші,— прошепотів Коркханн.— Інші...

— На все свій час,— втрутилася Ліанна.— Зараз нам цілком достатньо турбот з Нарат Тейном, Сін Крівером і їх дикими ордами. Коркханн, проведіть гостей у відведені для них апартаменти. Вона виділила слово «гостей», проте Шорр Кан зробив вигляд, що нічого не помітив.

— Дякую за теплий прийом, ваша високість. Я завжди мріяв відвідати Фомальгаут. Ваше зоряне королівство не дарма вважається одним з найблискучіших у Імперії. До побачення, ваша високість! На прощання він відважив царствений уклін і пішов разом з Хелл Беррелом і Коркханном.

Ліанна повернулася до Гордона, і обличчя її було все тим же, обличчя Снігової Королеви. Вона підійшла зовсім близько і раптом своєю маленькою долонею закотила йому дзвінкого ляпаса. Потім риси її здригнулися, обличчя стало схожим на личко примхливої дитини, і вона поклала голову йому на груди.

— Не розраховуйте,— прошепотіла вона,— що вам вдасться знову від мене втекти, Джон Гордон. Якщо коли-небудь... Він відчув на своїй щоці її сльози і, задихаючись від

щастя, стиснув її у обіймах. У голові билася одна думка — це не Зарт Арн, а я, Джон Гордон...

Нехай приходять Нарат Тейн і його поплічники. Нехай навіть Х'харни приходять... Тепер це не мало жодного значення. Він домігся того, заради чого перетнув безодню тисячоліть.

Частина четверта. Жах з Магелланових Хмар

1

Гордон бачив кошмарний сон.

Йому снівся Нью-Йорк ХХ століття. Він ішов знайомою вулицею, по бруківці, але йому здавалося, що він заблукав. Йому не хотілося бути тут. Він хотів у майбутнє, до зоряних королівств, однак, Бог знає чому, він знову опинився у цьому місті з його кам'яними фасадами, з будинками, просоченими запахом поту... І він більше ніколи не побачить іншого, дивовижного світу...

— Ліанно,— прошепотів він. І у розпачі закричав: — Ліанно!

Його розбудив власний крик. Він розплющив очі. Обстановка буланезнайомою. За розкритим навстіж вікном заходило сонце. Це був Фомальгаут, і у його світлі Гордон побачив Ліанну, яка мовчки сиділа поруч.

Він схопився, витер з лиця холодний піт. Пережитий щойно біль ще жив у ньому, і з хвилину він не міг говорити.

— Вам снилося, що ви знову на своїй Землі? — Запитала Ліанна.

Він мовчки кивнув.

— Я так і подумала... Я розмовляла з капітаном Беррелом. Він розповів дещо про ваші пригоди. Не дивно, що після них вам сняться погані сни.

Вони помовчали. Гордон помітив, що у їх стосунках є ще деяка незручність.

— Коли вас телепатично торкається Х'харн,— промовив нарешті він,— щось залишається. Це ніби рубець у свідомості... Флот Нарат Тейна ще не залишив Межу?

Ліанна заперечливо похитала головою. Володарка Фомальгаута не могла, природно, виказати хоч краплю страху, але напруга останніх днів позначилася на виразі її очей.

— Ще ні. Але Абро вважає, що якщо вони все ж нападуть, то це буде скоро. Він згоден з капітаном Беррелом — дізнавшись, що нас попередили, вони повинні тут же переглянути свої плани, щоб вдарити до приходу підкріплень.

— Мені весь час здається, що я забув щось важливе,— задумливо промовив Гордон.— Я повинен негайно побачитися з Хелл Беррелом і Шорр Каном.

Погляд Ліанни ще більш затьмарився.

— Шорр Кан!.. Людина, яка ледь не знищила Імперію і зоряні королівства! Проти якої боровся Фомальгаут, та й ви самі... І тепер він — ваш друг!

Гордон вкотре почав терпляче пояснювати:

— Він мені не друг. Він просто пристосуванець, який думає лише про власне благо. Єдиний для нього шанс у нинішній ситуації — бути нашим союзником. Саме тому він допоміг і навіть врятував наші життя. Звичайно, він намагається

використати нас у своїй грі. А ми спробуємо використати його. Майбутнє покаже, кому це краще вдасться.

Ліанна нічого не сказала, але Гордон помітив впертий вираз її обличчя.

— Де у вашому палаці є матеріали х галактографії? — Запитав він.

— У королівському інформарії. Він зв'язаний з усіма сховищами міністерства оборони.

— Ви мене не проводите? І викличте, будь ласка, Хелла і Шорр Кана.

Інформарій розташовувався у цокольному поверсі палацу. Стіни були вкриті екранами різних форм і розмірів. Черговий офіцер шанобливо привітав свою принцесу. За деякий час з'явилися Хелл Беррел і Шорр Кан. Останній, церемонно вклонившись Ліанні, побажав її високості приємного вечора. Усмішка принцеси була більше схожою на холодне презирство.

— Якби це залежало тільки від мене, вас би стратили відразу після прибуття. Сподіваюся, ваші майбутні вчинки виправлять моє перше враження.

Шорр Кан безтурботно усміхнувся.

— Бачите, наскільки жінки реалістичніше від нас,— сказав він Гордону.— Якщо завдати їм болю чи принизити, вони зненавидять вас назавжди. У цій грі можуть брати участь тільки чоловіки.

— Припиніть весь час повторювати про гру,— відгукнувся Гордон.— Графи у ігри не бавляться, Нарат Тейн — тим більше,

і вже зовсім не до ігор Х'харнам. А якщо це гра, то за часів Бренн Біра вона ледь не знищила Галактику.

— Так, але Х'харнів в Галактиці поки немає. Принаймні, у великій кількості.

— Ви впевнені? — Запитав Гордон.

Шорр Кан насторожився.

— Що ви маєте на увазі?

Гордон повернувся до Хелл Беррела.

— Ти керував кораблем, Хелл, коли ми злітали з Аару. Тварюка, яка ховалася на борту, змусила тебе взяти курс на Магелланові Хмари.

— І не нагадуй. Враження дуже яскраве.

— Добре. Тоді скажи, ми, до того, як її знайшли, ми рухались на максимальній швидкості? Хелл Беррел насупив чоло.

— Не розумію...

— Відповідай!

— Не знаю. Всі мої дії були продиктовані Х'харном, і я...

— Ну?

— Дай зосередитися... Мені здається, я штовхнув важіль прискорення до останньої поділки... Мабуть, це були маршові двигуни...— Обличчя Хелл Беррела засяяло, він зітхнув з полегшенням.— Так, ми йшли на максимальній швидкості.

— І що це була за швидкість?

Подумавши якусь мить, капітан назвав цифру. У чергового офіцера відвисла щелепа, а Ліанна вигукнула від подиву:

— Неможливо!

— Вибачте, ваша високість, але це так. Кораблі Х'харнів набагато швидше за наші.— Хелл Беррел похитав головою.— Я багато б віддав, щоб доставити один з них сюди для ретельного вивчення. Якщо коли-небудь доведеться з ними битися...

— Чи є у нас галактична карта області, прилеглої до Аару? — Запитав Гордон.

Ліанна зробила знак офіцерові. Той підійшов до пульта, і на одному з великих екранів загорілося зображення. Для недосвідченого ока Гордона — хаотичне скупчення зірок, планет, астероїдів.

— Це мені нічого не говорить, Хелл,— звернувся він до Беррела.— Скажи-но краще, яку відстань ми пройшли з моменту нашої втечі до зміни курсу. Тобто, коли ми зрозуміли, що на борту ховається Х'харн.

— Навіщо це потрібно? Є проблеми важливіші...

— Відповідай! — Наказав Шорр Кан незаперечним тоном людини, яка була колись диктатором Ліги Темних Світів. З його обличчя було видно, що він уже здогадався, у чому справа. Гордон вкотре захопився гнучкістю і жвавистю його розуму, умінням все схоплювати на льоту.

Хелл Беррел дивився на карту і підраховував щось, ворухачи губами, наче школяр, якого викликали до дошки. Нарешті назвав відстань.

— Це лише приблизна цифра, але я...

— Якщо взяти її за основу,— зупинив його Гордон,— то за скільки б ми долетіли до Магелланових Хмар? На максимальній швидкості? Хелл Беррел дивився на нього, відкривши рот.

— То он ти про що! Так би відразу і сказав...

Він попрямував до обчислювача, натиснув кілька клавіш.

— Чотири-п'ять місяців. За стандартним галактичним часом.

Гордон і Шорр Кан презирнулися. Ліанна з королівської нетерплячисті запитала:

— Чи не можна пояснити, про що ви так жваво сперечаєтеся?

— Чотири або п'ять місяців до Магелланових Хмар,— повільно промовив Гордон.— І стільки ж назад. Отже, минуло би від восьми до десяти місяців, перш ніж Х'харни, отримавши у нас важливу для себе інформацію, нагрянули сюди зі своїм флотом. Це забагато. Адже саме Х'харни схиляють графів до нападу на Фомальгаут. Хоч би якими були їхні плани, навряд чи вони передбачають такий довгий термін. Особливо якщо припустити...

— Особливо якщо припустити,— підхопив Шорр Кан,— що вони, за логікою, повинні втрутитися саме тоді, коли вся Галактика буде охоплена громадянською війною.— Він впритул подивився на інших.— Х'харни доклали дуже багато зусиль, щоб ця війна почалася. Сумніваюся, що вони відмовляться від її плодів.

У приміщенні повисла мертва тиша. Коли Гордон заговорив, кожне його слово віддавалося луною.

— Я не думаю, що Х'харн збирався летіти з нами до Магелланових Хмар. Ймовірно, його мета розташовувалася значно ближче. Судячи з усього, це флот Х'харнів, який переховується десь на околицях Галактики.

Тиша стала ще більш важкою. Ніби всі перестали дихати і навіть серця припинили битися.

Потім Хелл Беррел вибухнув:

— Але як таке можливе? Імперські радари давно б їх виявили! Ви ж знаєте, що з часів Бренн Біра міжгалактичний простір перебуває під постійним наглядом!

— Звичайно,— відповів Гордон.— Але...

І знову за нього продовжив Шорр Кан:

— Але ви вже трохи знаєте Х'харнів. І знаєте, наскільки вони могутні. Їм напевно відомо, що ми спостерігаємо за міжгалактичним простором. Тому, готуючись до вторгнення, вони насамперед придумали надійний спосіб захисту своїх кораблів від наших радарів.

— Цілком ймовірно,— сказав Гордон,— що вони вже тут, у нашій Галактиці.

— І готові підтримати наступ графів,— закінчив Шорр Кан.

— О боже! — Вигукнув Хелл Беррел, повертаючись до офіцера за пультом: — Викликайте Троон. Потрібно терміново попередити Імперію!

Офіцер запитально подивився на Ліанну. Вона спокійно кивнула:

— Виконуйте.

— Вибачте, ваша високість,— запізнило спохопився Хелл Беррел.— Але коли я думаю про цих тварюк...

— Розумію.— Ліанна знаком веліла йому допомогти офіцерові.

На одному з екранів з'явилася людина у формі Імперії. Хелл Беррел завдяки своєму званню тут же отримав зв'язок з палацом, і на екрані з'явилося обличчя Зарт Арна.

— Капітан Беррел?.. Джон Гордон? Отже, все добре? Ми вже почали хвилюватися...

Він замовк, помітивши у глибині приміщення Шорр Кана. Потім сказав іншим тоном:

— Що означає цей розіграш?

— Це ніякий не розіграш,— відгукнувся Шорр Кан.— Хвала Всевишньому, чутки про мою смерть виявилися трохи перебільшеними.— Він витримав погляд Зарт Арна.— Так, негідник воскрес. Але цього разу він на вашому боці. Хіба вас це не радує? Від подиву Зарт Арн втратив дар мови. Гордон скористався затримкою:

— Лише його втручання врятувало наше життя. І, не виключено, всю Галактику. Якби не Шорр Кан, ми ніколи б вас не попередили. Май це на увазі, Зарт.

На обличчі Зарт Арна розлилася смертельна блідість. Він зціпив зуби, стримуючись. Потім глибоко зітхнув і звернувся до Ліанни:

— Ваша високість, я рекомендую вам негайно повісити цю людину на шибениці.

— У цьому випадку доведеться повісити і Джона Гордона,— сказав Шорр Кан, який тримався надзвичайно спокійно.— Він поклявся мене захищати.

Хелл Беррел ступив уперед.

— Ваша величність! Нехай я порушую етикет, але під три чорти, Шорр Кана і все, що його стосується! Х'харни — тобто магелланійці,— ймовірно, вже стоять на порозі Галактики!

Зарт Арн відразу охолов.

— Ви з'ясували що-небудь на Межі?

Хелл Беррел докладно доповів про те, що сталося. Під час розповіді обличчя Зарт Арна хмурніло все більше і більше. Коли антаресець закінчив, воно, здавалося, постаріло на десяток років.

— Звичайно, це всього лише припущення,— сказав нарешті він.— Але все-таки... Х'харни... Ми навіть не знали, як вони себе називають.— Він глянув на Гордона.— Ти поділяєш думку Хелла?

— Так.

— Я теж,— знову подав голос Шорр Кан.— Як би ви про мене не думали, Зарт Арн, ви повинні знати, що я не боягуз і не дурень. Я вважаю, що напад на Фомальгаут — лише прелюдія до загального наступу Х'харнів на Галактику.

Повисло важке мовчання. За деякий час його порушив Зарт Арн.

— Я негайно повідомлю брату, рішення приймає він. Мені ж здається, що весь флот Імперії повинен вирушити на Межу та відшукати кораблі Х'харнов. Тільки так можна вирішити усі сумніви. Я теж піду з флотом. Бо якщо вони дійсно тут...

У Гордона охолола спина.

— Ти скористаєшся Руйнівником?

Він згадав день, коли йому мимоволі довелося вивільнити жахливу міць, яка таїлася у цій зброї. Згадав, як затремтіло

небо, як зривалися зі своїх шляхів зірки, як сам космічний простір, здавалося, розривався на частини.

— Так треба,— відгукнувся Зарт Арн. І звернув на Ліанну погляд, повний смутку: — Сподіваюся, ви розумієте, ваша високість, що це означає?

Вона спокійно кивнула:

— Вам знадобляться всі ваші кораблі... У тому числі ті, які ви виділили нам на допомогу. Розумію. Головний ворог — це Х'харни. Ну що ж, будемо битися самі.— Вона через силу посміхнулася.— Втім, це не має значення. На думку капітана Беррела, ваша допомога все одно спізнилася би.

Обличчя принца зникло. Всі збиралися покинути зал інформарія, коли знову засвітився один з екранів. Гордон вже одного разу бачив цього кремезного чоловіка з густими бровами і руками, усіяними шрамами. Це був Абро, міністр оборони Фомальгаута.

Без всяких церемоній він звернувся до принцеси:

— Ваша високість, вони залишили Межу. Флот графів, а він удвічі більше, ніж ми припускали, на повній швидкості наближається до Фомальгаута.

2

Гордон відчув, як його залишає рішучість. Графи Межі зібрали всі свої сили... І навіть якщо переможе Фомальгаут, залишиться проблема Х'харнів.

— У них трикратна чисельна перевага,— продовжував Абро.— У такій ситуації адмірал Енгл згідно з попереднім планом повинен відступити і прикривати Фомальгаут до підходу підкріплень.

— План — це добре,— відповіла Ліанна.— Але передайте, щоб він не розраховував на допомогу Троона. Імперської ескадри не буде.

— Але ваша високість... Я чув на власні вуха...

— Не варто обговорювати це по телезв'язку. До зустрічі на Раді, Абро!

Екран згас. На обличчі Ліанни був крижаний спокій, проте ц погляді промайнула тінь внутрішнього сум'яття, і Гордону захотілося обійняти її, заспокоїти. Правда, він сумнівався, чи прийме вона публічно такий підбадьорюючий порив.

Вона втомлено посміхнулася йому.

— Але я мушу поспішати. Побачимось.

Ліанна вийшла. Хелл Беррел встав за пульт і вивів на один з екранів карту зони Межі.

— Ситуація паскудна,— промовив Шорр Кан.— Якщо Імперія не прийде на допомогу Фомальгауту, це призведе до обурення у інших королівствах.

— Не варто вам про нас турбуватися,— сухо відповів Гордон.

— Про вас? — Здивувався Шорр Кан.— А може, дідько, про себе? Після того, як я допоміг вам захопити корабель Обд Долла, я зав'язаний з вами по вуха. До цього я ще міг переконати Сін Крівера у своїй лояльності. Хоча, якби він щонебудь запідозрив... Красномовним жестом Шорр Кан провів рукою по шиї. Потім додав задумливо:

— Головна небезпека — транспорти, які сліднують за основними силами Нарат Тейна. Якби командувач

фомальгаутским флотом — Енгл, якщо не помиляюся,— був трохи хитріше, він влаштував би засідку у момент висадки.

Пропозиція здалася Гордону привабливою, і він це висловив. У відповідь Шорр Кан пробурчав:

— Спробуйте запропонувати їм це, Джоне. Мене вони слухати не стануть, хоча я більше знаюся на стратегії, ніж всі вони укупі... Що я одного разу і довів. Але до ваших слів, можливо, прислухаються.

— Не впевнений, але спробую,— сказав Гордон.

Військова рада закінчилася багато годин потому. Гордон терпляче чекав у передпокої її завершення. Вийшовши із залу на чолі групи радників — на їх обличчях лежала втома,— Ліанна відразу підійшла до нього.

— Не треба було так довго мене чекати,— зауважила вона, проте щасливий тон говорив, що вона рада цьому.

— Мені хотілося б знати, до чого ви прийшли. Якщо, звичайно, можна.

Обличчя Абро спотворила гримаса невдоволення. Ліанна це проігнорувала.

— Нас було своєчасно попереджено тільки завдяки вам, тому ви маєте право знати все. Імперський флот залишив Троон і вирушив до Межі, озброєний, крім іншого, усіма приладами для виявлення ворога. Є там і кращі телепати Імперії.

У ефективності останнього Гордон дозволив собі засумніватися. Х'харни напевно здатні захистити свій мозок від будь-якого зовнішнього втручання.

— Ми звернулися за підтримкою до кількох невеликих королівств,— продовжувала Ліанна,— але всі вони занадто

далеко від нас. Барони Геркулеса відповіли, що розглядають питання про допомогу.

— Але не через велику любов до нас,— втрутився Абро.— Вони побоюються, що могутність графів занадто зростає. У будь-якому випадку, якщо вони і надішлють підмогу, вона прийде запізно.

— Я тут думав ще про один варіант,— невпевненим голосом сказав Гордон,— але не знаю, чи захочете ви мене вислухати...

Якусь мить Ліанна вагалася, потім сказала твердо:

— Ви ризикували заради нас своїм життям, Гордон. Говоріть.

Він коротко виклав план Шорр Кана. Абро, який явно ставився до Гордона без особливої симпатії, на диво, підхопив пропозицію з ентузіазмом.

— Відмінна тактика! Тільки б наші кораблі передчасно не вплуталися у бійку. Потрібно негайно сповістити адмірала Енгла... Коли Абро та інші радники відійшли, на губах Ліанни з'явилася слабка усмішка.

— Це придумав Шорр Кан, правда?

— Я так і знав, що ви здогадаєтеся.

Пізніше вони сиділи на високій терасі, у гарячому присмерку, напоєному п'яним ароматом квітів.

Місто, як і завжди, було далеко внизу, але зараз воно дихало тривогою. Всюди запалювалися і раптово гасли вогні, переміщалися військові підрозділи. Скрізь, навіть у палацовому парку, поспішно встановлювали батареї ракет. А вдалині, на військових космодромах, до неба здіймалися величезні чаші радарів, готові внести свій вклад у захист столиці.

Гордон підняв очі до зірок. Десь там, неймовірно далеко звідси, рухалися назустріч один одному два колосальних космічних флоти. Результат їх зустрічі визначить долю Фомальгаута і, не виключено, всієї Галактики. Від баронів Геркулеса нової інформації не надходило. Якщо допомога від них все-таки прийде, це станеться зовсім несподівано. Роздуми завели його ще далі, до кордонів Галактики, туди, де флот Імперії розшукував Х'харнів. Якщо їх знайдуть, знову буде задіяна космічна міць Руйнівника і загроза навали зникне. Ось тільки чи знайдуть? Майже з пророчою переконаністю Гордон думав про те, що на цей раз імперії не пощастить. Х'харни напевно озброїлися наступальними і оборонними засобами такої потужності, яка нікому й не снилася. Звісна річ, вони не забули про своє перше знайомство з Руйнівником... Ліанна, мабуть, теж думала про Х'харнів. Принаймні, вона першою перервала мовчання:

— Якщо Нарат Тейн нападе, ці істоти будуть з ним?

— Так, я переконаний.

— Чому?

Гордон пояснив:

— Х'харнам відомо, що один раз, будучи на місці, точніше, у тілі Зарт Арна, я вже використав Руйнівника. Вони вважають, що я володію всією інформацією про нього. Насправді це не так. Я діяв чисто механічно, слідуючи інструкціям Джал Арна. Але Х'харни не підозрюють про це. Вони зроблять все, щоб захопити мене у полон.

Ліанна здригнулася, і він зрозумів, що вона згадала незвичайну телепатичну силу магелланійців, яка ледь не вбила їх на Тейні.

— Так, тільки троє з нині живих,— продовжував Гордон,— знають про таємницю Руйнівника, причому один з них — лише частково. Ось чому свого часу мене викрали агенти Талларни. Пам'ятаєте? — Він встав і знову подивився на місто, вируюче у передчутті лиха.— А коли з'ясувалося, що я зовсім не Зарт Арн... Саме ця інформація підштовхнула Лігу Темних Світів до нападу на Імперію. Шорр Кан був упевнений, що я не зумію задіяти Руйнівника. Тепер історія повторюється. Найгрізніші наші вороги, Х'харни, вважають, що я володію секретом єдиної перешкоди, яка заважає їм завоювати Галактику. Вони не зупиняться ні перед чим. Він скрушно похитав головою.

— Такий фатальний збіг! Я — прокляття вашого світу. Остання крапля, що переповнила чашу, як каже Шорр Кан.

— Ні! — Вигукнула Ліанна, хапаючи його за руку.— Ні... Навіть якщо так, винен Зарт Арн, а не ви...— Помовчавши секунду, вона додала з ніжністю у голосі: — Я щаслива, що ви прийшли у наш світ, Джон. По-справжньому щаслива. Вона встала.

— Я повинна йти, підбадьорити захисників королівства. Ні, не треба мене проводити. Це виключно моя справа. Після того, як вона пішла Гордон довго вдивлявся у зоряне небо, яке розкинулося над блискучими вогнями міста. Якщо Нарат Тейн задовольнить свої домагання на трон Фомальгаута, одне із зоряних королівств паде, а вони з Ліанною скоріш за все

знайдуть тут свою смерть. Але це стане трагедією тільки для них і лише для даного королівства.

А ось якщо здійсняться плани Х'харнів, це буде трагедією для всієї Галактики, катастрофою всесвітнього масштабу. Два тисячоліття тому вони зробили спробу навали, а зазнавши поразки, відступили до своїх Магелланових Хмар і почали обдумувати нову операцію. І не тільки обдумувати. Вони заслали на Межу своїх таємних агентів, прибрали до рук графів і Нарат Тейна. Підготувавши вирішальний удар, маггеланійці вичікували слушного моменту.

І тепер, за два тисячоліття, такий момент настав!

Судний день Галактики!

3

Десь на рубежах Зовнішнього Космосу зорельоти ворогуючих сторін вступали у битву. Залпи важких крейсерів осяяли спалахами весь цей сектор Галактики. На флангах чекали зручного моменту крейсери-«привиди». Час від часу один з таких кораблів з'являвся «з небуття», наносив смертоносний удар по противнику і тут же зникав. На екранах королівського палацу Фомальгаута, перед якими сидів Гордон, цей жахливий бій був лише незрозумілим стовпотворінням електронних точок. Але незабаром стало видно, що головні сили графів повільно тіснять флот Фомальгаута, відрізаючи його від столиці королівства.

Обличчя Абро було вкрите потом. З губ його раз у раз зривалися приглушені прокляття.

— Енгл досвідчений командир, але йому не вистачає кораблів. Троє проти двох, і ця перевага збільшується. Вони хочуть відкрити дорогу на Фомальгаут для цих!

Товстий палець Абро вказав на верхній правий кут екрана, де щойно з'явилася нова розсип вогників. Вони повільно, але невідворотно наближалися до Фомальгаута.

Транспортні кораблі. З ними летить цей безумець Нарат Тейн. Ватажок орд негуманоїдів, завербованих на десятках планет, він, мабуть, вже передчуває свій тріумф... Усвідомлення власної безпорадності, неможливості прийти на допомогу, були для Гордона гірше за тортури. Можливо, Ліанна теж відчувала щось подібне, але це ніяк не відбивалося на її блідому обличчі.

— Вістей від баронів досі немає? — Запитала вона.

Відповів Коркханн, супроводжуючи свої слова грюканням крил:

— Ні слова, ваша високість. Судячи з усього, нам доведеться відбиватися на самоті.

— Якби Енгл виділив хоч парочку крейсерів! Тоді з'явився б шанс перешкодити їх висадці,— поскаржився Абро, і Гордон відзначив про себе, що адмірал не захотів прислухатися до мудрої поради Шорр Кана.

— Пізно,— промовила Ліанна, вказуючи на екран.— Бій вступив у вирішальну фазу. Треба готуватися до оборони планети. Вони вийшли з приміщення. По дорозі до них приєднався Шорр Кан. До залу засідань Ради він навіть не наближався, справедливо вважаючи, що туди його все одно не пустять. А зараз підійшов, проігнорувавши неприязний погляд Хелл Беррела. Гордон сповільнив крок.

— Наскільки я розумію з виразу ваших облич,— сказав колишній диктатор,— флот Фомальгаута зазнає поразки. Чи не так?

— Так, його тіснять. Транспорти Тейна ось-ось почнуть висадку десанту. Тоді тут буде справжнє пекло.

— На жаль, з цим важко не погодитися. Шкода! Я ледь не вивихнув собі мізки, розмірковуючи, як вибратися з цієї пастки. Нічого не виходить.

— Правду кажучи,— з іронією сказав Гордон,— мені здавалося, що ви, перебуваючи у кінці свого життєвого шляху — як і всі ми,— вирішите померти смертю хоробрих.

— Правду кажучи,— недбало відповів Шорр Кан,— саме на цьому варіанті я і зупинився. Оскільки реальних шансів вціліти не бачу. Та, врешті-решт, що я втрачаю?..

Кілька годин по тому у палаці почалася гарячкова активність, сенс якої Гордон зрозумів не відразу. У всіх напрямках снували офіцери і чиновники, а Ліанна була так зайнята, що не могла приділити йому ні хвилини. Гордон не розумів, що йому робити, куди йти. Він відчував себе п'ятим колесом у возі.

— І все-таки,— сказав за його спиною знайомий голос,— мені здається, що саме ви є головним персонажем цієї драми.

Повернувшись, Гордон побачив мудрі жовті очі Коркханна.

— Я вже говорив про це Ліанні,— сказав він.

— І як і раніше переконані, що Х'харнам не вдасться витягти з вашої свідомості жодних відомостей про Руйнівника?

— Здається, я пояснив все досить чітко. Я знаю, як він виглядає, як встановити його на кораблі та як врівноважити

стрілки перед включенням... Але це все. Я поняття не маю, яким чином він працює. Чому ви знову питаєте?

— Тому що, незважаючи на всю мою до вас прихильність,— відповів Коркханн, нітрохи не збентежений запалом співрозмовника,— обов'язок велить мені зруйнувати ваш мозок перш, ніж їм скористаються Х'харни.

— Розумію,— сказав, помовчавши, Гордон.

І подумав:

«Мабуть, підозра, що я занадто багато знаю, буде переслідувати мене до самої смерті. Судячи з усього, не такої вже й далекої».

— Ходімо у сад,— запропонував Коркханн.— Тут нам нічого робити. Ви ж і так уявляєте собі ситуацію.

Настала ніч. Але у парку, як і у всій столиці, панувало гарячкове пожвавлення. Доріжками, під важкими поглядами кам'яних королів Фомальгаута, снували машини і люди. Встановлені всюди ракетні батареї вносили дисгармонію у акуратний малюнок алеї...

Звідкись з'явився Шорр Кан, і Гордон запитав про Хелл Беррела.

— Він на зв'язку з Трооном. Ваш барвистий опис майбутнього десанту Нарата добряче його налякав.

— Думки про це страшать нас усіх,— заперечив Гордон.

— Крім Шорр Кана,— уточнив Коркханн, уважно подивившись на колишнього диктатора.— Він не боїться ні Бога, ні диявола. Ні людей, зрозуміло... Вибачте за цей маленький зондаж, але я...

Шорр Кан нетерплячим жестом перервав його вибачення і повернувся до Гордона.

— Я думав, що мої скромні військові таланти — погодьтеся, адже я ледь не завоював Галактику,— хоч трохи тут знадобляться. Але цей Абро не бажає мене слухати. Тому зараз, у такий критичний момент, я хочу вас запевнити, що не відійду більше від вас ні на крок.

— Тільки не наступайте на мою тінь,— відгукнувся Гордон.— У мене від цього алергія.

Шорр Кан посміхнувся:

— Ви, як завжди, у формі. Але не бійтеся — просто я не хочу, щоб мене повісили.

У-у-у-у-ух-бум!!!

Свист повітря заглушив слова Шорр Кана. Загриміли нові вибухи — спочатку порівняно рідкісні, потім все частіше і частіше. У небо над містом злетіли три зірочки.

— Ракети,— ухитрився вставити у паузу між вибухами Шорр Кан.— Якщо вони вже у межах досяжності наших ракет, скоро тут буде зовсім гаряче.

Ракети злітали одна за одною, перекреслюючи небо у всіх напрямках своїми інверсійними слідами. Зі сторони міста долинув протяжний багатоголосий крик. Коркханн витягнув руку, вказуючи на червоне розпечене тіло, схоже на болід, яке за пологою дугою падало на Хатхір. Це був зореліт. Колір його тут же став яскраво білим, і він вибухнув, розлетівшись хмарою вогненних уламків.

— Один готовий,— прокоментував Шорр Кан.— Занадто швидкий вхід у атмосферу. Ймовірно, не впоралися з

керуванням. Палаюча купа уламків з жахливим гуркотом звалилася біля міської межі. Земля здригнулася, вдарила повітряна хвиля. Гордон і його товариші насилу втрималися на ногах.

— Зовсім поруч,— сказав Шорр Кан.— Вони могли б, на мою думку, вибрати місце для падіння і подалі.

— Дивіться! — Вигукнув Гордон.— Ще один!

Цей корабель, здавалося, послухався Шорр Кана і впав за місто. Звук вибуху було ледве чутно.

— Вже краще,— із задоволенням сказав колишній диктатор.— Продовжуйте так і далі. Але якщо хоча б один з них впаде на місто...

Він не договорив. У цьому не було потреби. Всі і так розуміли, чим загрожує таке падіння. Гордон був повністю згоден з Шорр Каном. З міста долинув новий багатоголосий крик.

— Що там ще? — Запитав Гордон.

— Вслухайтесь,— відповів Коркханн.— Це не тільки крик, але і овація.

Шум натовпу швидко наближався, і незабаром юрба заповнила Алею Стародавніх Володарів. Посеред неї повільно рухався екіпаж, у якому сиділа Ліан. Натовп надригався у радісних криках, принцеса ж вітала співгромадян з таким спокоєм, ніби це була звичайна мирна демонстрація.

Колись Гордон відчував себе приниженим її королівським статусом і вимогами етикету, яких треба було дотримуватися. Тепер же дивився ніби з іншого боку, і серце його наповнила хвиля гордості. Ліанна піднімалася по сходах

величною і одночасно граціозною ходою. Вона попрощалася з натовпом величним помахом руки, і жест цей, здавалося, говорив:

«Мертві або живі — ми разом, бо ми — це Фомальгаут».

Ліанна подала Гордону знак, і він попрямував за нею до палацу. Стіни трясла вібрація від безперервних ракетних залпів. Ліанна, Гордон і Коркханн пройшли до залу засідань Ради, і на цей раз Шорр Кан пішов за ними з таким рішучим виглядом, що варта не наважилася його затримати.

Біля екранів юрбилася група офіцерів. Від неї відокремився Абро.

— Сумнівів немає, ваша високість. Кораблі Геркулеса на максимальній швидкості йдуть у нашому напрямку. У душі Гордона зажевірла надія. Флот могутніх баронів здатний битися на рівних з ким завгодно. Ймовірно, схоже почуття з'явилося і на обличчі Ліанни, бо Абро поспішно додав:

— На превеликий жаль, ваша високість, я повинен уточнити. Вони йдуть не прямо до Фомальгаута, а у напрямку Острінуса, де все ще борються залишки ескадри Енгла...

У грудях Гордона щось обірвалося. Звичайно, він усвідомлював, що барони обрали найрозумнішу тактику. Навіщо залишати за спиною флот, який будь-якої миті може вдарити з тилу?

— Я також отримав відомості,— продовжував Абро,— що у районі Хатхіра приземлилися принаймні двадцять чотири транспорти Нарат Тейна. Багато знищено, але на зміну загиблим сідають все нові транспорти. Більшість наших батарей вже виведено з ладу.

— Добре,— спокійно сказала Ліанна.— Будемо захищати місто. Доведеться стримувати їх до тих пір, поки не прибудуть барони. Гордон знав, що вона говорить щиро. Якщо складеться інакше — що ж, він прожив цілком достатньо, щоб мужньо зустріти смерть.

Він подивився Ліанні у вічі. Так, навіть знаючи все заздалегідь, він однаково обрав би цей шлях.

4

Лінії оборони столиці падали одна за одною. На Хатхір опустилася довга ніч. І всю цю ніч, і весь день, і початок наступної ночі на планету приземлялися транспорти загарбників. Більша їх частина досягала землі у вигляді розпечених уламків, але число тих, які пройшли крізь всі заслони неухильно збільшувалося, і все менше ракетних батарей залишалося у захисників столиці королівства Фомальгаут.

З транспортів вихлюпувались все нові і нові полчища негуманоїдів, завербованих на сотнях диких планет Межі Зовнішнього Космосу. Геррни з планети Тейн, кентаври з тигровими головами, кидалися у битву з криками радості. Дивні птахолюди Охалла йшли у бій з несамовитим войовничим кличем. Величезні Торри з безіменного світу, який був розташований за межами зони Межі, покриті густою шерстю, загрозливо розмахували усіма чотирма м'язистими руками. Незліченні представники багатьох інших рас і народів, істоти неймовірних форм і забарвлень, стрибали, котилися, ковзали, зміїлися...

Фантазмагорія.

Судний День Фомальгаута.

Зброя у них було найсучасніша, її продали графи. Нападники обрушували на Хатхір ураган вогню. І отримували у відповідь прицільні гарматні залпи. Тіла негуманоїдів, розірвані вибухами на шматки, напівспалені анігілюючими і тепловими променями, утворювали на перехрестях непрохідні завали. Однак безперервно прибували нові орди, які просувалися все далі і далі. У шаленстві бою багато з них кидали зброю, пускаючи у хід свої кігті, зуби, шипи. Захисників поступово тіснили до центру. Нападників було надто багато.

Кругом палали пожежі, і їх нестійке полум'я похоронним багаттям осявало останню ніч Фомальгаута. Ліанна, Гордон, Коркханн і Шорр Кан стояли на широкому балконі, який виходив на Алею Стародавніх Володарів.

Шум битви наближався. Захисники палацу робили відчайдушні контратаки, але щоразу з важкими втратами відкочувалися назад.

— Їх дуже багато,— прошепотіла Ліанна.— Нарат роками жив серед негуманоїди, завоював їх дружбу, і ось результат.

— Як зуміла така людина, як Нарат, домогтися такої відданості? — Запитав Гордон, ні до кого конкретно не звертаючись і дивлячись на всіяні трупами вулиці палаючого міста.— Скільки тисяч полягло на цих дорогах! І всі були щасливі померти за Нарата. Чому?

— Я можу пояснити,— сказав Коркханн.— У Нарата від людини лише зовнішність. Я якось прозондував його свідомість і можу з упевненістю стверджувати, що вона атавістична.

У інтелектуальному і емоційному сенсі Нарат мало чим відрізняється від тварини. Саме тому всі ці напівтварини розуміють його і люблять — він думає і відчуває як вони, так, як ніколи не зможе нормальна сучасна людина.

— Атавізм,— промовив Гордон, дивлячись на пануючий у місті хаос.— Отже, все залежить від якогось незначного гена... До зали, задихаючись, вбіг молодий офіцер. Він схилився перед Ліанною.

— Ваша високість, міністр Абро благає вас покинути палац, перш ніж його буде повністю оточено. Ліанна заперечливо похитала головою.

— Подякуйте міністру і передайте, що поки мої солдати б'ються і вмирають, я не піду.

Гордон хотів втрутитися, але за виразом її обличчя побачив, що це марно. Зате Шорр Кан не став церемонитися і підтримав офіцера:

— Ваша високість, коли бій закінчиться, ви вже не вийдете звідси. Краще зараз.

— Я знала, що ви це запропонуєте. Ви, який правив колись Лігою Темних Світів і ганебно втік, щойно над вашими арміями нависла загроза знищення.

Шорр Кан знизав плечима:

— Зате я живий. Щоправда, скоро не буде і цього.— Він опустив погляд до атомного пістолета, який висів на поясі — такий же був і у Гордона.— Щиро кажучи, мене все менше радує та героїчна смерть, до якої ви мене підштовхуєте...

Ліанна не відповіла. Її палаючий відвагою погляд був спрямований на задимлені руїни. Гордон, як йому здавалося,

цілком розумів її почуття, коли вона дивилася на кам'яні статуї, у яких матеріалізувалася історія її королівства, і своїх підданих, які героїчно билися на вулицях.

Раптом вона звернулася до Коркханна:

— Накажіть Абро терміново зв'язатися з баронами. Нехай підкреслить, що якщо їх кораблі не прибудуть негайно, Фомальгаут паде. Коркханн вклонився і вийшов. А коли Ліанна знову повернулася до моторошної панорами, патрульний корабель з гербом Фомальгаута на борту виринув з диму битви і приземлився прямо на величезному балконі, з якого вони спостерігали за битвою.

— Ні! — Вигукнула гнівно Ліанна.— Я вже сказала, що нікуди не піду!..

— Тривога! — Вигукнув Шорр Кан.— Це не наші люди!

Гордон теж побачив, що на мундирах прибулих замість емблеми Фомальгаута виблискував знак Булави. Зброї у їх руках не було — ймовірно, вони розраховували на свою чисельну перевагу. Шорр Кан повалився на підлогу і довгою чергою буквально скосив перший ряд нападників. Гордон, через те, що давно не стріляв, забарився, але незабаром і його кулі почали знаходити цілі. Уцілілі солдати, незважаючи на втрати, до зброї не вдавалися. Отже, отримали наказ захопити їх живими... З ворожого корабля вибігали все нові і нові люди, і незабаром маленьку групу повністю оточили.

Кільце було настільки тісним, що стріляти стало неможливо — вибухи куль Шорр Кана і Гордона могли вразити їх самих або Ліанну. Гордон схопив пістолет за гарячий ствол і орудував ним як кийком, одночасно умовляючи Ліанну сховатися у внутрішніх

покоях палацу. Він побачив, як Шорр Кан, який гучно кликав на допомогу охорону, зник під масою ворожих тіл. На самого Гордона накиннулися тяж. Було дуже багато рук, ніг, ліктів і колін, які намагалися скувати його рухи. Він так і не зрозумів, чи вдалося Ліанні сховатися, зате побачив охорону, яка поспішала на допомогу. Але цього разу нападники не посоромилися скористатися зброєю, і зробили це вельми ефективно. Незабаром весь балкон був усіяний тілами охоронців. І останнє, що почув Гордон, перш ніж знепритомнів, був дзвін металевого предмета, який обрушився на його голову...

Коли свідомість повернулася, він все ще лежав на балконі. Його череп не був проломлений, але голова розколювалася від болю. Поруч стояв Шорр Кан, обличчя його було закривавлене. Їх оточували солдати, готові, судячи з виразу їх облич, на все.

— Ліанна...— прошепотів Гордон, намагаючись підвестися.

Шорр Кан вказав поверх тіл охоронців на вхід у внутрішні покої.

— Вона там, ціла і неушкоджена. Але палац у їх руках. Корабель з гербом Фомальгаута був першим з цілої ескадри. Один із солдатів мовчки вдарив його по обличчю. Знову полилася кров.

Шорр Кан замовк, не намагаючись ні протестувати, ні опиратися.

Гордон тільки тепер по-справжньому відчув весь трагізм ситуації. Здалеку доносився гул, схожий на гуркіт прибою, що

розбивається об скелястий берег. Він схопився на ноги і за парашетом балкона побачив...

Місто пало. Всюди до неба здіймалися язики полум'я від палаючих будівель, але ніде вже не стріляли. Околиці палацу були буквально затоплені полчищами негуманоїдів. Гротескні пернаті і волохаті створіння у гордині тріумфу розносили вщент все, волаючи і лаючись тисячами незрозумілих мов.

А найгучніші крики видавала невеличка група істот, яка повільно рухалася Алеєю. Висловлюючи своє захоплення за допомогою свисту, гарчання і улюлюкання, вони не зводили очей з людини, яка верхи на величезному чорному Геррні очолював процесію.

Це був Нарат Тейн. Зарозуміло піднявши голову, він наближався до палацу, щоб зайняти трон королівства Фомальгаут.

5

У залі, яка примикала до балкона, панувала тиша. Гордон і Шорр Кан стояли у оточенні солдат, готових за найменшим знаком пустити у хід зброю. Зала була заповнена людьми з символом Булави на одязі. Всі стояли — сидів лише Нарат Тейн, як і лічило королю.

Голова його була гордо піднята, на обличчі блукала мрійлива усмішка. Темне волосся, недбало зав'язане блискучим шматком тканини, спадало на плечі. Він був схожий на короля і божевільного одночасно. Біля нього стояла Ліанна. Очі її байдуже дивилися на залу, пожвавлуючись, лише коли зустрічалися з поглядом Гордона.

— Тепер уже скоро,— тихо вимовив Нарат.— Очікування не буде довгим, кузина. Сін Крівер та інші зараз прибудуть. Гордон здогадався, хто ці «інші», і відчув, як у жилах холоне кров. Крізь відчинені двері балкону увірвався порив вітру, який приніс разом з запахом диму невиразний гул голосів. Потім Гордон почув приглушений гуркіт двигунів патрульного корабля, який приземлився десь зовсім близько.

За деякий час у залі з'явився Сін Крівер. Кругле обличчя графа сяяло тріумфом. Його погляд ковзнув по полонених і затримався на Шорр Кані.

— Прекрасно,— промовив він.— Я дуже боявся, що вас уб'ють. Не хотілося б, щоб ваша смерть була дуже швидкою. Шорр Кан посміхнувся.

— Ви, я бачу, як і раніше любите витребеньки перед натовпом. Найгірші спогади про ваше товариство пов'язані у мене з тупими і гучними публічними деклараціями.

Посмішка Сін Крівера стала загрозливою, однак він не відповів на образу. Нарат Тейн встав і тихим голосом промовив:

— Ласкаво просимо, брате. Ми щасливі знову бачити вас. А де наші спільні друзі?

— Вони зараз будуть.— Граф подивився на Ліанну і задоволено відзначив: — У вас чудовий вигляд, ваша високість. Це тим більше дивно, якщо згадати про втрачене королівство та загиблий флот.

«Виходить,— зрозумів Гордон,— про кораблі баронів вони не знають. А барони прибудуть з хвилини на хвилину. Для нас, щоправда, це однаково буде запізно».

До зали мовчки увійшли три фігури, закутані в сіре, у капюшонах, низько насунутих на обличчя.

Х'харни.

Присутні, як дещо здивовано відзначив Гордон, прореагували на їх появу по-різному. Шорр Кан дивився прямо, не приховуючи своєї відрази. Ліанна злегка зблідла, та й сам Гордон теж. Навіть Сін Крівер, здавалося, відчув себе не у своїй тарілці.

Лише Нарат Тейн дивився на них все з тією ж мрійливою посмішкою.

— Ви прибули вчасно, брати, щоб взяти участь у моїй коронації.

Тільки тепер Гордон зрозумів по-справжньому, наскільки нелюдським був розум божевільного принца. Він, якого негуманоїди шанували як бога і який назвав прибульців з Магелланових Хмар братами, відрізнявся від людини більше, ніж будь-хто з присутніх.

Перший з Х'харнів ледь чутно сказав:

— Не зараз, Нарат. У нас є термінова справа.

Своєю зміїною ходою він попрямував прямо до Гордона.

— Ця людина знає те, що повинні знати і ми. І якомога швидше.

— Але мій народ чекає,— заперечив Нарат.— Нехай він почує, що моя кузина добровільно віддає мені трон. Тоді мене буде проголошено новим королем Фомальгаута.

Він чемно посміхнувся Ліанні:

— Ви зробите це, кузина, чи не так? Все повинно пройти у суворій відповідності з церемоніалом.

Сін Крівер похитав головою:

— Ні, Нарат, це почекає. В'ріл правий. Х'харни надали нам неоціненну допомогу, чи не так? Тепер наша черга. Нарат з незадоволеним міною на обличчі знову опустився у крісло. Х'харн, якого звали В'ріл, мовчки вдивлявся у обличчя Гордона, але той, як не намагався, не міг розрізнити його рис, захищених під глибоко насунутим капюшоном. Гордон багато б віддавав, щоб позбутися від нестерпного бажання негайно утікати геть з цієї зали. Він насилу стримував себе.

— Деякий час тому,— сказав В'ріл,— я інкогніто побував на Трооні. Мене доставив туди наш добрий союзник Джон Оллен. Там я скористався нагодою і прозондував мозок Коркханна. Коркханн... Що з ним? Мертвий? Скоріш за все... І, ймовірно, Хелл Беррел теж.

— Я дізнався,— продовжував В'ріл своїм огидним шепотом,— що чоловік, який називає себе Джоном Гордоном, здійснив у минулому обмін розумами з Зарт Арном. І, перебуваючи у тілі принца, він керував Руйнівником.

Ось і все, подумав Гордон. Знову Руйнівник, будь він проклятий! Руйнівник, якого всі так бояться і секрет якого, всі впевнені, відомий йому, Гордону. Саме Руйнівник принесе йому смерть... Або те, що страшніше за смерть.

Х'харн підійшов зовсім близько.

— Тому зараз,— прошипів він,— щоб отримати інформацію про Руйнівника, я прозондую мозок цієї людини. Охоплений панічним жахом, Гордон спробував повернути голову, щоб поглядом заспокоїти Ліанну. Він не може видати секрет, якого не знає! Але сил не вистачило навіть на це. І тут же мозок його

вразив удар незмірної сили. Те, що Гордон випробував раніше, у кораблі, на борту якого ховався Х'харн, було наче слабенький вогник сірника порівняно з блискавкою. Він поринув у небуття. Коли отямився, зрозумів, що лежить на підлозі. Розплющивши очі, побачив спотворене стражданням обличчя Ліанни. Нарат Тейн помітно нервував, а Сін Крівер запекло сперечався про щось з Х'харном.

Голос В'ріла ставав все вище і пронизливіше. Вперше Гордон побачив у Х'харнів прояв якихось емоцій.

— Але, можливо,— заперечував Сін Крівер,— він справді не знає таємниць Руйнівника.

— Ні! — Вибухнув від люті В'ріл.— Він не зміг би керувати найстрашнішою зброєю у Всесвіті. Зате з його думок я дізнався, що на околицях Галактики нас розшукує флот Імперії на чолі з принцом Зарт Арном... І з Руйнівником. Сін Крівера, схоже, ця новина приголомшила.

— Але ви ж стверджували, що вони не в змозі виявити ваш флот...

— Так,— відповів В'ріл.— Але тепер їх попереджено. І коли ми атакуємо Троон і інші королівства, вони знатимуть, де дислокуються наші головні сили! І застосують Руйнівника, навіть якщо і втратять частину союзників. Зараз, як ніколи, важливо з'ясувати принцип і радіус дії цієї зброї.

У цей момент Нарат Тейн встав і гучним голосом промовив:

— Досить! Це питання ви вирішите пізніше. Народ чекає моєї коронації...

В'ріл мовчки повернув до нього закрите капюшоном обличчя, і смертельно блідий принц без звуку впав у крісло.

— Досвідчений телепат здатний приховати будь-які секрети у глибини чужої свідомості,— продовжував Х'харн.— Так глибоко і так непомітно, що ця людина могла користуватися інформацією, не усвідомлюючи це. Але є спосіб це перевірити.

Гордон побачив, як тіла двох інших Х'харнов при цих словах затремтіли, немов охоплені радісним збудженням, і відчув, як його захльостує хвиля незнаного дикого жаху.

— Злиття,— прошепотів В'ріл.— Об'єднання двох умів, при якому ніщо не вдасться приховати і будь-який обман неможливий...— І наказав: — На коліна його!

Солдати заламали Гордону руки і поставили його на коліна. Дихали вони напружено, і він зрозумів, що їм, хоч вони й були союзниками Х'харнів, процедура не дуже подобається.

В'ріл скинув з себе сіре вбрання. Немічне тіло вкривала волого-виблискуюча сіро-зелена шкіра. Кінцівки, позбавлені, здавалося, кісток, вигиналися найогиднішим чином. Липкі м'язи нагадували грудки желатину. А обличчя... Як би він цього не хотів, але Гордон був не в силах закрити очі.

Маленька голова рептилієподібної істоти була сферичної форми, мікроскопічний рот стиснутий у страшній манірній гримасі. замість носа — два невеликих дихальних отвори. І пара величезних, позбавлених вік очей.

Це огидне обличчя наближалось до Гордона, ніби Х'харн вирішив його поцілувати. Гордон бився у конвульсіях. Він почув жахливий крик Ліанни.

Величезні очі Х'харна заступили все поле зору. У їх глибині все яскравіше і яскравіше розгорявся мерехтливий вогник.

Він перетворився на бездонне море полум'я, у якому Гордон потонув.

6

Він був Джоном Гордоном з древньої Землі. І водночас він був В'рілом з Амамбарана.

Він пам'ятав у деталях все своє життя — і на Землі, і у світі майбутнього. І так само пам'ятав життя В'ріла, сина одного з народів, що населяли Амамбаран — колосальне зоряне скупчення, яке люди назвали Малою Магеллановою Хмарою. Та частина його особистості, яка належала Джону Гордону, була вражена цією подвійною свідомістю, але друга нічому не дивувалася. Спогади спливали абсолютно проти своєї волі. Ось вона, дорога матінка-планета, сховалася у самій гущі скупчення. Планета, з якої непереможні зоряні конкістадори Х'харни почали свою експансію.

Не завжди вони були настільки могутні. Колись вони були всього лише одними з багатьох, далеко не найсильнішими і не найрозумнішими. Інші навіть зневажали їх за слабкість і дурість. Але де вони тепер, ці інші? Мертві. Зникли самі або розбиті маленькими слабкими Х'харнами. Яка солодка помста... Сталося так, що Х'харни виявили у глибинах своєї свідомості зародок майбутньої всемогутності — вроджені телепатичні здібності. Спочатку вони недооцінювали цей дар, використовуючи його лише для захисту від диких звірів. Але потім усвідомили можливості, які відкриваються і у глибокій таємниці від інших мешканців планети почали ці телепатичні здібності розвивати, поєднуючи пари найобдарованіших Х'харнів. Минав час, і їх телепатична міць зростала. Ніхто нічого

не підозрював. Таємниця ретельно охоронялася — поки вони не відчули себе досить сильними. Настав великий день. День, коли нікчемні Х'харни проявили свою ментальну міць, обернувши її проти тих, кого ненавиділи. Вони перемагали і підкорювали, доводили телепатичними атаками до божевілля і до смерті.

Тріумф Х'харнів. Золота легенда історії! Ні з чим не зрівняне відчуття — бачити, як ворог біснується за твоїм уявним наказом!

Але Х'харни знищували не всіх. Деяких звертали у рабство. Вчених, інженерів, будівельників зорельотів. Завдяки їх праці Х'харни досягли інших світів, і почався переможний похід, який зупинився лише тоді, коли всі населені світи Амамбарана були захоплені і підкорені.

Але у неймовірних глибинах космосу світився величезний зоряний континент, порівняно з яким Амамбаран був лише невеликим острівцем. Незліченні світи, населені незліченними народами, вільними від влади Х'харнів. Це було нестерпним. І почалися приготування...

Поневолені племена, працюючи як раби на будівництві єгипетських пірамід, збудували армади космічних кораблів. І цей величезний флот попрямував до Галактики, народи якої повинні були скоритися новим господарям.

А потім... Відбулася катастрофа. Подібної не було ні раніше, ні після. Ганебна сторінка у переможній історії Х'харнів. Оскаженілі від непомірної гордині, жителі Галактики наважилися вчинити непереможним Х'харнам опір. Скориставшись зброєю, яка руйнувало просторово-

часовий континуум, вони знищили армаду зоряних конкістадорів. Це сталося дуже давно, але Х'харни не забули свого приниження. Жалюгідні істоти, які посміли не лише чинити опір Х'харнам, а й знищити їх флот, повинні бути покарані.

Гіркота поразки змиє тільки їх кров — кров людей. Два тисячоліття всі підкорені Х'харнами народи тяжко трудилися в ім'я досягнення величної мети. Кращі уми створювали нову зброю, нові кораблі, швидкість яких перевищувала все відоме досі. Деякі поневолені народи, щоправда, обирали смерть ніж рабство, але здійснення проекту загальмувалася лише ненадовго, бо бунтівників замінювали мільйони інших рабів. І знову настав день. Знову Х'харни були готові до вторгнення. Їх колосальний флот не знав собі рівних у всьому Всесвіті як за швидкістю кораблів, так і за озброєнням. Захистом зорельотам слугували особливі поля, які робили кораблі невидимими у всіх діапазонах. І цей невидимий флот Х'харнів таємно досяг околиць Галактики. На багато планет вони відправили агентів, щоб сіяти смуту серед людей, підштовхувати їх до війни. У разі війни флоти Імперії та інших королівств опинилися би далеко від столиць. Тільки тоді Х'харни підуть у наступ. Їх кораблі-невидимки приземляться на всіх столичних планетах, у тому числі на Трооні, де зберігається Руйнівник. Захисники Троона будуть безсилі при раптовому нападі, і Руйнівника буде захоплено. Імператор не зможе використати його для захисту столиці, бо це загрожуватиме знищенням не лише міста і планети, але і центрального світила.

На жаль, все пішло не так. І виною цьому — мерзенний чоловічок, який встиг підняти тривогу. Тепер Руйнівник знаходиться у космосі і знову загрожує Х'харнам повним знищенням. Необхідно якнайшвидше з'ясувати принцип дії цієї зброї і виробити засоби, здатні нейтралізувати чи знешкодити її. Але...

Гордон відчув, як у його мозку спалахнуло здивування, яке відразу змінилося гнівом. На цьому все скінчилося. Дві свідомості роз'єдналися. Він знову був самим собою. І перше, що він побачив, був розлючений погляд Х'харна.

— Це правда,— прошипів В'ріл.— Він дійсно використовував Руйнівник, не усвідомлюючи його будови. Неймовірно...

Незважаючи на сильне запаморочення, Гордон мимоволі згадав слова Шорр Кана про те, що Х'харни надзвичайно дурні. І тепер, побувавши у шкурі одного з них, він не міг не визнати правоти Шорр Кана. Істоти, які прагнули підкорити Галактику, у інтелектуальному сенсі були просто недорозвиненими. Лише могутня телепатичний сила дозволяла їм домінувати над іншими, більш розвиненими народами. Якби не було її, про Х'харнів ніхто би і не почув.

З самого початку ці тварюки викликали у Гордона страх. Тепер до цього почуття додалася ще й ненависть. Брудні, огидні п'явки. Стало зрозуміло, чому Бренн Бір, щоб розбити це плем'я виродків, не зупинився навіть перед ризиком знищити сам простір. Солдати поставили Гордона на ноги, і він остаточно прийшов до тями. В'ріл, на щастя, встиг уже вдягти своє сіре вбрання, позбавивши людей від необхідності споглядати свою

огидну наготу. Гордону здавалося, що після цього уявного злиття його душа і тіло... забруднені.

В'ріл показав рукою на Джона Гордона.

— Ця людина повинна негайно померти. Після злиття він тепер знає, де переховується наш флот. Вбийте його! Підкоряючись знаку Сін Крівера, солдати підняли рушниці. Гордон, ледь усвідомлюючи те, що відбувається, кинув на Ліанну прощальний погляд.

Вона виступила вперед.

— Ні! — Вона повернулася до Нарата.— Якщо цю людину вб'ють, я відмовляюся поступитися троном. Сін Крівер знущально розреготався.

— Що це змінить! Нарат у будь-якому випадку стане королем!

Але з обличчя принца зникла мрійлива усмішка. Помахом руки він зупинив солдатів.

— Я хочу, щоб все було зроблено згідно з церемоніалом. Кузина повинна добровільно, перед усім народом, передати мені трон. Вона повинна сама оголосити про своє зречення.

Його гарне обличчя почервоніло від збудження, очі дивилися на Сін Крівера з загрозою.

Той повернувся до В'ріла.

— Дана церемонія вкрай важлива для нашого брата. Залишимо цю людину в живих...

За обличчям графа Гордон зрозумів, що подумки той додав:

—... До кінця церемонії. І тут же прикінчимо.

В'ріл не став заперечувати.

— Добре,— прошипів він.— А зараз нам потрібно терміново зв'язатися зі своїм флотом.

Він повернувся до двох інших Х'харнів, і Гордон здогадався: вони збираються повідомити, що імперські кораблі розшукують армаду прибульців, залишивши столицю беззахисною. Обидва Х'харна нечутним кроком вийшли. Нарат церемонним жестом, немов відкриваючи бал, взяв Ліанну за руку.

— Ходімо, кузино! Мій народ чекає!

Нерухоме обличчя Ліанни не виражало ніяких почуттів. Разом з Наратом вони вийшли на широкий балкон. Решта пішли за ними. Гордона і Шорр Кана супроводжували четверо озброєних солдатів.

Величезний балкон був заповнений. Сін Крівер спробував було встати поруч з Тейном, але той зупинив його гнівним жестом.

— Сьогодні мій тріумф. Відійдіть назад.

По губах графа ковзнула уїдлива усмішка, але він покірливо відступив у глибину балкона, де стояли В'ріл і кілька офіцерів. Шорр Кан зробив крок у той же бік, але Сін Крівер хитнув головою:

— О ні! Стійте там, де стоїте, щоб можна було прикінчити вас безпечно для оточуючих. Шорр Кан мовчки знизав плечима.

Тим часом Нарат Тейн підвів Ліанну до балюстради балкона. Їх яскраво висвітили гарячі промені Фомальгаута. Нарат вітально підняв руку.

Алеї парку вибухнули захопленим криком. З глибини балкона Гордон бачив юрби негуманоїдів, які буквально заповнили весь парк, навіть величезні статуї стародавніх володарів обліпили кетяги створінь з шкірястими крилами, які випускали пронизливі крики. На одязі рідкісних у цьому натовпі людей виблискував знак Булави.

Про що думала Ліанна, дивлячись на цей натовп, у якому не було нікого з її підданих? Ті мешканці Хатхіра, хто вцілів від побоїща, десь переховувалися. А сп'янілі перемогою загарбники видавали ні на що не схожі крики і вигуки, у яких губилися рідкісні людські голоси. Стародавні володарі Фомальгаута байдуже дивилися на загибель діла всього свого життя. Нарат знову звів руку. Над палацом зметнулася нова, ще більш захоплююча буря привітальних криків. Нарат досяг кульмінації своїх амбіцій і домагань, зійшов на вершину і зробив це тільки завдяки фанатичній прихильності негуманоїдів, на яких дивився зараз з сумішшю радості, гордості і любові.

Поступово шум стих. Нарат прошепотів:

— Ваше слово, кузино.

Ліанна, пряма і натягнута як струна, ясным і холодним, абсолютно невпізнаним голосом звернулася до натовпу:

— Я, Ліанна, принцеса Фомальгаута, оголошую, що відмовляюся від трону на користь....

Її промову перервав свист куль. Гордон побачив, як Сін Крівер і його офіцери падають на підлогу в почорнілому та обвуглілому від розривів крихітних атомних куль одязі. А у дверях балкона стояли Хелл Беррел і Коркханн. Вони стріляли, стріляли, і поклали врешті-решт всіх, крім В'ріла, який,

попереджений своєї телепатичного інтуїцією, встиг відскочити у бік. Нарат Тейн повернувся до стріляючих.

— Що тут ще?! — Обличчя його почервоніло від гніву.

Коркханн вистрілив у нього не вагаючись, в жовтих очах не промайнуло жодної іскри співчуття. Крихітна реактивна куля встромилася у бік Тейна, і він похитнувся. Але не впав, ніби не приймаючи смерть і визнаючи свою поразку. На диво величним, істинно королівським рухом він повернувся до натовпу. До натовпу своїх підданих, які не бачили знизу того, що відбувалося на балконі. Спробував знову підняти руку, але раптом впав на балюстраду і повис на ній, зігнувшись навпіл, безмовний і нерухомий. Шум відразу замовк. У парку запанувала мертва тиша.

— Ні! — Раптом крикнув Хелл Беррел.

Коркханн — очі його немов оскляніли — цілився прямо у груди хороброму капітану. Гордон кинув погляд на В'ріла і стрибнув. Пролетів над трупами вартових і вчепився у Х'харна. Той виявився неправдоподібно легким. Рухаючись за інерцією, Гордон підняв тендітне тіло над балюстрадою і жбурнув його вниз. І у ці короткі миті, поки воно летіло до землі, відчув останній нищівний ментальний удар, нікому конкретно не призначений...

І раптом це зникло. Гордон дозволив собі посміхнутися. Х'харни панічно бояться смерті — ось що означав цей телепатичний крик.

Коркханн, який так і не встиг вистрілити у Хелла, опустив зброю. Внизу, у парку, панувала повна тиша. Здавалося, всі навіть затамували подих. Всі обличчя були звернені до тіла

Нарата на балюстраді. Голова його звисала вниз, волосся розвівалося за вітром. Руки були широко розкинуті, він немов закликав на допомогу. І у цей критичний момент, коли, здавалося, сам час зупинився, Шорр Кан зреагував з властивою йому швидкістю, якою так захоплювався Гордон. Колишній диктатор кинувся до балюстради, театральним жестом підніс руки до неба і пронизливо закричав:

— Графи вбили Нарат Тейна! Помстимося за Нарата!

Геррни, андакси, кали і всі інші негуманоїди дивилися на Шорр Кана. І раптом вони зрозуміли. Зрозуміли, що Нарат мертвий. Нарат, якого вони обожнювали, за яким йшли, не шкодуючи своїх життів.

Неймовірної сили єдиний крик вирвався з тисячі горянок. Крик болю і люті.

— Помстимося за Нарата! Смерть графам!

Це був вибух ненависті. Негуманоїди всіх різновидів накинулися на людей у формі Межі, які щойно були їх союзниками і раптом стали найлютішими ворогами. У хід йшло все: зуби, кігті, шкірясті крила. Крик болю і ненависті пронісся уздовж Алеї і досяг міста.

Коркханн був ще напівоглушений, він не зовсім одужав від уявної атаки Х'харна, яка ледь не змусила його вбити товариша. Зате Хелл Беррел випромінював активність.

— Сюди, швидко! За кілька хвилин вони будуть тут. Коркханн знає всі таємні ходи і виходи. Тільки це врятувало нас під час штурму палацу. Швидше!

Гордон схопив Ліанну за руку і потягнув за собою. Шорр Кан на мить затримався, підібрав пістолети загиблих і кинув один Гордону. Він аж світився радістю.

— Бачили? Ці негуманоїди не дуже кмітливі... Я не про вас, Коркханн. Загалом, вони зреагували як треба.

У одній зі стін відкрилися потаємні двері, і вони поспішно прослизнули у присмеркову галерею. Шорр Кан закрив за ними двері. Ліанна ридала, але Гордону ніколи було її втішати.

— Чи можна непомітно проникнути до зали зв'язку? — Запитав він Коркханна.— Я повинен передати термінове повідомлення.

Коркханн ще не повністю оговтався.

— Послання? Кому? Баронам?

— Ні. Зарт Арну і флоту Імперії. Я тепер знаю, де ховається армада Х'харнів.

7

Вузьким, звивистим проходом, прокладеним у товстих стінах палацу, Коркханн вивів їх до широкого коридору.

— Центр зв'язку тут. Четверті двері звідси.

У коридорі нікого не було. Звідкись зверху доносився глухий шум, який утворювали полчища негуманоїдів, що заповнили палац.

— Треба поспішати,— торопив товаришів Хелл Беррел.— Весь палац у їх руках. Вони напевно прикінчили вже всіх людей графів. Якщо знайдуть нас, теж не будуть церемонитися. За кілька секунд вони увірвалися до центра зв'язку. Чоловік зі знаком Булави невмілими рухами намагався зробити щось за пультом. За його спиною стояли двоє Х'харнів, яким В'ріл

доручив зв'язатися зі своїм флотом. Магелланійці не встигли навіть обернутися, як були вже мертві.

Гордон направив пістолет на тремтячого від страху оператора.

— Ви вже передали послання Х'харнів?

По обличчю людини градом лив піт. Дивлячись на те, у що перетворилися Х'харни, він ледве вимовив заплітаючимся язиком:

— Я якраз намагався... Але їх частота... І модуляція... Вони дуже відрізняються від наших... Потрібен був час... Вони погрожували вбити мене... спалити мозок, якщо я не покваплюсь. Але я не зміг. Ось вам ще приклад нескінченної дуροщі Х'харнів, подумав Гордон. Використовують живі істоти як предмети, а якщо ті їм не підкорюються, негайно їх знищують. Хіба можна так чинити навіть з предметами?

— Хелл,— покликав він.— У тебе вже є досвід зв'язку з флотом Імперії. Спробуй ще раз.

Беррел зайняв місце оператора. Тим часом шум, що доносився з верхніх поверхів, ставав все голосніше.

Шорр Кан закрив двері на всі замки, які були.

— Врешті-решт вони доберуться і сюди,— сказав він.— Може бути досить скоро.

Хелл Беррелу після кількох спроб вдалося встановити зв'язок. На такій відстані телестерео було безпорадним, але незабаром у динаміках почулися голоси імперських офіцерів, а потім і самого Зарт Арна. Гордон негайно повідомив, де знаходиться флот Х'харнів.

— Він біля Шпори Орла. У них абсолютно нова система антирадарного захисту.

Потім розповів про дрібні деталі, які дізнався при злитті з свідомістю В'ріла.

— Більше сказати поки нічого,— закінчив він.— Не знаю, чи вистачить цих відомостей, щоб їх виявити...

— Як би там не було,— перебив Зарт Арн,— будь впевнений, ми зробимо все можливе. Зв'язок перервався.

Більше нічого від них не залежало. Люди мовчки стояли у просторій залі. Залишалося тільки чекати.

Гордон підійшов до Ліанни, взяв її руки у свої. З коридору долинув шум: ляскання крил, човгання ніг і копит, клацання зубів, скрегіт кігтів по облицьованим стінам коридору.

— Мені здається,— сказав Шорр Кан,— наближається той самий героїчний фінал, до якого ви так прагнули, Джоне. Ха! Принаймні, Сін Крівер отримав сповна. Підлість я б йому ще простив, але боже мій, яким він був нудним! Раптом вони почули новий звук. Вібрація, спочатку слабка, посилювалася і незабаром змусила тремтіти стіни палацу. Потім звук став слабшим і пропав зовсім.

Очі Шорр Кана блиснули.

— Це був важкий крейсер, і скажіть мені...

Над палацом, трясучи його до фундаменту, пройшов другий корабель, потім третій.

І раптом один з екранів телестерео засвітився. На ньому з'явилося зображення немолодої людини з суворими рисами обличчя і пронизливим поглядом. На головному уборі блищала емблема Геркулеса.

— Говорить барон Зу Різаль,— почав він. Але, побачивши принцесу, звернувся прямо до неї: — Ваша високість, я радий бачити вас цілою й неущкодженою!

Тим часом Шорр Кан поспішно повернувся спиною до екрана.

Гордона це зовсім не здивувало. А барон продовжував:

— Ми розбили флот графів у околицях Острінуса і поспішили сюди. Наші кораблі, разом із залишками флоту Фомальгаута, зараз над вашою столицею. Місто наповнене полчищами Нарата. Що з ними зробити — знищити?

— Ні, зачекайте,— поспішно відповіла Ліанна.— Нарат мертвий, Сін Крівер теж. І мені здається...

Коркханн ступив до неї і шепнув щось на вухо. Вона схвально кивнула.

— І оскільки Нарат мертвий, мені здається, всі ці полчища добровільно повернуться на свої планети. Особливо якщо пригрозити їм повним знищенням. Коркханн бере це на себе.

— Дуже добре,— сказав барон.— Тоді ми будемо патрулювати зверху і чекати подальших відомостей.

Його зображення зникло, і Шорр Кан приєднався до решти. У палаці тепер було тихо — негуманоїди залишили його при появі перших же кораблів, побоюючись опинитися у пастці.

— Думаю, мене вони вислухають,— сказав Коркханн.— Хоча б тому, що я не людина.

Він повернувся до Хелл Беррела:

— Будь ласка, повідомте командирам транспортів графів, щоб вони приготувалися прийняти на борт ці загони і відвезти їх назад на Межу.

А виходячи з зали, звернувся до Ліанни:

— І ще одне, ваша високість. Я з великим сумом мушу вам повідомити, що Абро загинув, захищаючи палац. Гордон не мав причин любити загиблого, проте щиро пошкодував його. Тим часом Хелл Беррел знову зв'язався з імперським флотом.

— Поки нічого не знайшли. Боюся, це може тривати досить довго.

Не виключено, що занадто довго, подумав Гордон. Х'харни не простачки. Якщо, скориставшись невидимістю, вони вдарять першими і знищать корабель Зарт Арна разом з Руйнівником... Думати про це не хотілося.

Минали години. Могутні кораблі баражували над палацом у всіх напрямках. Ліанна, Гордон і Хелл Беррел мовчки чекали повідомлень від Зарт. Лише згодом Гордон дізнався про події, які розгорнулися на околиці Галактики. Про те, як імперський флот під командуванням Зарт Арна таємно наблизився до Шпори Орла і як принц кількома ударами Руйнівника, націленими, здавалося, у повну порожнечу, зім'яв не лише силу, яка робила ворожі кораблі невидимими, але і сам просторово-часовий континуум. Все навколо валилося, зірки танцювали, втрачаючи планети, які неслися бог зна куди... Ворожий флот намагався врятуватися втечею, але невидимі і невідчутні залпи жахливої енергії Руйнівника, скеровані твердою рукою принца, наздоганяли кораблі Х'харнів, і ті назавжди зникали з нашого Всесвіту, без будь-якої надії на повернення.

Але все це стало відомо набагато пізніше. А зараз години довгого очікування здавалися безкінечно довгими. Але настав

момент, і до них долинув голос Зарт Арна, який з'явився на екрані телестерео.

— Все скінчено. Флот Х'харнів розбитий. Поодинокі вцілілі кораблі утікають до Малої Магелланової Хмари. Протягом цілої хвилини ніхто у центрі зв'язку не міг вимовити ні слова. Потім Гордон, з внутрішнім тремтінням згадавши злиття з розумом Х'харна, прошепотів:

— Слава Богу.

І ці слова йшли із самої глибини його серця.

Зарт Арн тим часом продовжував:

— Більше вони ніколи не повернуться. Ми зберемо сили всіх королівств і розчавимо їх у всіх населених світах. У всіх світах, які вони встигли захопити. Гордон!

— Так?

— Я тепер зрозумів ваше ставлення до Руйнівника. Так, я знаю принцип його дії, але я ніколи не застосовував його на практиці. І сподіваюся, ніколи більше не застосую.

Розмова з принцом завершився. Всі мовчки дивилися один на одного, надто виснажені емоційно, щоб відчувати щось. Полегшення, радість, тріумф перемоги... Все це прийде пізніше. Поки достатньо того, що ти живий і надія не була марною.

Слідом за Ліанною вони залишили центр зв'язку, минули короткий порожній коридор і знову опинилися на балконі, який виходив у парк. В очі вдарив алмазний блиск Фомальгаута. Наближався вечір, і косі промені світила освітлювали безрадісне поле недавньої битви. По зруйнованих вулицях поспішно переміщалися полчища негуманоїдів. Вони

прямували у долину, де на них чекали транспорти. У дальньому кінці Алеї Стародавніх Володарів люди побачили невелику групу Геррнів. На відміну від інших, вони рухалися неквапом, як траурна процесія. Очолював групу могутній самець у чорному вбранні. А на його спині лежало людське тіло, загорнуте у блискучу тканину. Нарат Тейн повертався до себе додому.

Високо вгорі раз-по-раз проносилися кораблі баронів. Дивлячись на свою зруйновану столицю, Ліанна міцно стиснула руку Гордона.

— Місто відродиться,— прошепотіла вона.— Сюди повернуться люди, і ми разом відбудуємо його заново. Це не найбільша ціна за перемогу над Х'харнами.

За спиною у них хтось делікатно кашлянув. Зрозуміло, це був Шорр Кан. Гримасу невдоволення, що з'явилася на обличчі Хелл Беррела, він проігнорував.

— Ваша високість, я щасливий, що події прийняли такий сприятливий для нас оборот,— промовив колишній диктатор з погано прихованою іронією.— Визнайте, моя допомога виявилася зовсім не зайвою.

— Дійсно, ваша реакція у момент смерті Нарата врятувала нам життя,— неохоче підтвердила Ліанна.

— Я щасливий, ваша високість.— Підійшовши ближче, Шорр Кан продовжив довірчим тоном: — Я хотів би попросити вас про маленьку послугу. Чесно кажучи, мене турбують ці кляті барони. Перед ними у мене немає ніяких заслуг, і якщо я потраплю до їхніх рук, вони неодмінно мене повісять. А ще є такий імператор Джал Арн. Цілком можливо, він досі вірить у те,

що я замішаний у вбивстві його батька. Звісна річ, він помиляється. Все це вигадав Корбуло, що й не дивно, оскільки особливим розумом він ніколи не відрізнявся. Словом, мені не хочеться ні до імператора, ні до баронів.

— Я все це прекрасно розумію. І що ж ви просите?

— Ви, звісно, пам'ятайте, що ми прибули сюди на кораблі, «позиченому» нами у союзника Нарат Тейна графа Обд Долла. Графа і його людей після нашого приземлення було запроторено до в'язниці, де вони і зараз. Їм, можна сказати, пощастило, оскільки орди цих бестій до тюрми добратися не встигли. А корабель графа, наскільки я розумію, стоїть все там же, біля причалу королівського космопорту. Він, як я мав можливість переконатися, у відмінному стані.

— Продовжуйте.

— Я переговорив з Обд Доллом і його людьми. Вони дуже незадоволені ситуацією, у яку вплуталися завдяки Сін Кріверу і його банді. Єдине, чого вони хочуть зараз всією душею — це повернутися додому. І почати нове життя, мирне і вільне.

— Говорячи простіше,— посміхнувся Гордон,— вони не проти, щоб ними керували ви, Шорр Кан?

— Звичайно. Виявляється, вони не тільки не тримають зла за те, що я кинув їх за ґрати, але більш того, вважають, що я — той самий чоловік, який наведе порядок у їх власному світі. Вони переконані, що народ їх послухає.

— Продовжуйте,— повторила Ліанна.

— Так ось, милість, яку я, ваша високість, у вас прошу, полягає у наступному. Ви дозволяєте мені спокійно відбутися разом з Обд Дол і його командою на їх кораблі і заодно просите

баронів, не називаючи, звісно, мого імені, пропустити цей корабель.

— Щоб ви знову почали плести інтриги на Межі! — вигукнула Ліанна.— Ви...

— Ваша високість,— соромливо виголосив Шорр Кан.— Повірте, з цими справами покінчено раз і назавжди. Я постарів і набрався мудрості, і єдине, що мені потрібно — це маленька планета, де я б зміг мирно закінчити свої дні.

— О боже! — Знову втрутився Гордон.— Зупиніться, або я заригаю.

— Я майже впевнена,— сказала Ліанна,— що найближчим часом ви знову очолите яку-небудь змову на Межі і що мені доведеться все життя шкодувати про прийняте зараз рішення. Але королі віддають свої борги... Беріть цих людей і забирайтеся! Шорр Кан з галантним поклоном поцілував їй руку. Потім підійшов до Гордона, і вони обмінялися міцним рукостисканням. А вже залишаючи балкон, помітив похмуре обличчя Хелл Беррела і наблизився.

— Я знаю, друже, як вам зараз важко. Ми подолали разом стільки небезпек, і я розумію, як важко ви переживаєте наше розставання.

Бронзове обличчя антаресця налилося кров'ю. Він спробував щось сказати, але з рота вирвався лише якийсь невиразне звук. Шорр Кан гаряче потряс його руку:

— Ні, не намагайтеся висловити всю глибину вашої печалі, Хелл. Не треба сліз, друже, чоловіки не плачуть. Це привілей жінок. Прощайте!

І колишній диктатор Ліги Темних Світів чітким кроком, стукаючи каблуками по мармуру підлоги, пішов.

Гордон обернувся до Ліанни і з подивом побачив на її губах легку посмішку.

— Я нарешті зрозуміла,— сказала вона,— що вас так притягує у цьому мерзотникові. Досконалість зустрічається рідко, а Шорр Кан досконалий. Він дійсно досконала нахаба!

За якийсь час з королівського космодрому піднявся космічний корабель і свічкою злетів у небо. Неспокійний і багатий на події день наближався до кінця. Незабаром білий диск Фомальгаута зник за горизонтом.